KOMISIJOS SPRENDIMAS (ES) 2022/444

2021 m. birželio 28 d.

dėl valstybės pagalbos SA.49414 (2020/C) (ex 2019/NN), kurią Prancūzija suteikė gamtinių dujų saugyklų operatoriams

(pranešta dokumentu Nr. C(2021) 4494)

(Tik tekstas prancūzų kalba yra autentiškas)

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 108 straipsnio 2 dalies pirmą pastraipą,

atsižvelgdama į Europos ekonominės erdvės susitarimą, visų pirma į jo 62 straipsnio 1 dalies a punktą,

pagal pirmiau nurodytą (-as) nuostatą (-as) ([1]) paprašiusi suinteresuotąsias šalis pateikti pastabų ir atsižvelgdama į jų pastabas,

kadangi:

1. PROCEDŪRA

(1) 2017 m. spalio 23 d. raštu Prancūzijos valdžios institucijos informavo Komisiją apie gamtinių dujų saugyklų įstatyminės ir teisinės sistemos reformos projektą (toliau – reforma). Apie šį projektą Prancūzijos valdžios institucijos pranešė 2017 m. lapkričio 23 d. ir Prancūzijos parlamentui reformą patvirtinus Prancūzijos valdžios institucijos pateikė Komisijai papildomą informaciją.

(2) 2020 m. vasario 28 d. raštu Komisija pranešė Prancūzijai apie savo sprendimą (toliau – sprendimas pradėti procedūrą) dėl šios priemonės pradėti Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 108 straipsnio 2 dalyje numatytą procedūrą (toliau – oficiali tyrimo procedūra).

(3) Sprendimas pradėti procedūrą paskelbtas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*. Komisija paragino suinteresuotąsias šalis pateikti pastabas dėl aptariamos priemonės.

(4) Per oficialią tyrimo procedūrą Komisija gavo suinteresuotųjų šalių pastabas. Ji jas perdavė Prancūzijos valdžios institucijoms, kad šios turėtų galimybę dėl jų pateikti pastabas. 2020 m. rugpjūčio 3 d. raštu Prancūzijos Vyriausybė pateikė savo pastabas.

(5) Prancūzijos valdžios institucijos papildomą informaciją pateikė 2020 m. rugsėjo 21 d., 2021 m. sausio 26 d., 2021 m. kovo 15 d. ir 2021 m. gegužės 10 d.

2. PRIEMONĖS APLINKYBĖS

2.1. Gamtinių dujų saugyklos Prancūzijoje

(6) Požeminės gamtinių dujų saugyklos leidžia sukaupti gamtinių dujų atsargas, prijungtas prie perdavimo tinklo. Jos padeda valdyti srautus tinkle.

([1]) OL C 112, 2020 4 3, p. 39.

(7) Pirma, saugyklos naudojamos kaip priemonė, kuria užtikrinama pusiausvyra tarp gamtinių dujų kiekio tinkle ir suvartojamų gamtinių dujų kiekio, pavyzdžiui, kai sutrinka tiekimas arba ženkliai išauga paklausa dėl šalčio bangos žiemą. Antra, saugyklos, panaudojant dujotiekius ir kompresorius, leidžia užtikrinti perdavimą perdavimo tinkle, be kita ko, tada, kai būna perkrova.

(8) Saugyklų operatoriai teikia laikymo pajėgumus mažmeninėje ir didmeninėje rinkose veikiantiems gamtinių dujų tiekėjams, taip pat perdavimo tinklų operatoriams. Gamtinių dujų tiekėjų polinkis mokėti už laikymo pajėgumus yra labai panašus į gamtinių dujų pardavimo kainos vasarą ir žiemą skirtumą (toliau – skirtumas). Gamtinių dujų gamybos apimtis yra pakankamai stabili visus metus, tačiau gamtinių dujų vartojimas labai kinta priklausomai nuo temperatūros.

(9) Prancūzijoje yra keturiolika saugyklų, iš kurių veikiančios – vienuolika ([2]), ir yra trys saugyklų operatoriai:

— *Storengy*, filialas, kurio 100 % kapitalo priklauso ENGIE, turi ir valdo dvylika saugyklų, iš kurių trys yra rezervinės ir devynios veikiančios. Pastarosios sudaro 102,1 TWh darbinio kiekio (t. y. 74 % bendrų teritorijos pajėgumų);

— *Teréga* (buvusi TIGF), kuri priklauso *Snam* (40,5 %), GIC (31,5 %), *EDF Investissement* (18 %) ir *Prédica* (10 %), valdo veikiančią saugyklą, kuri sudaro 33,1 TWh darbinio kiekio (t. y. 24 % bendrų teritorijos pajėgumų);

— *Géométhane*, kuri priklauso *Storengy* (50 %), CNP (49 %) ir *Géostock* (1 %), turi vieną veikiančią saugyklą, kurios darbinis kiekis yra 3,3 TWh (t. y. 2 % bendrų teritorijos pajėgumų).

(10) Nuo 2009 m. gamtinių dujų kainų sezoniniai svyravimai sumažėjo. Iki 2011 m. skirtumas buvo pakankamai didelis, kad paskatintų tiekėjus užsakyti visus gamtinių dujų laikymo pajėgumus. Nuo 2011 m. skirtumo ėmė nepakakti operatorių siūlomai saugojimo kainai (1,5–2 EUR/MWh skirtumas už 6–7 EUR/MWh kainą) padengti. Todėl nuo 2010–2011 m. buvo užsakyti ne visi laikymo pajėgumai, 2014 ir 2015 m. trijų saugyklų eksploatacijos mastas sumažintas (jos tapo rezervinėmis saugyklomis), o 2017–2018 m. veikiančių saugyklų pajėgumų užsakyta dalis siekė 63 %

2.2. **Teisinis ir reglamentavimo kontekstas**

(11) Siekdama užtikrinti tiekimo saugumą Prancūzija, pirma, 2014 m. priėmė dekretą, kad sugriežtintų gamtinių dujų tiekėjų įsipareigojimus kaupti gamtinių dujų atsargas ([3]). Vėliau Prancūzija nusprendė, kad ši sistema turėjo daug trūkumų ir kai kurie gamtinių dujų tiekėjai pasinaudojo teisių gynimo priemonėmis ginčydami 2014 m. dekreto teisėtumą. Atsižvelgdama į šias aplinkybes Prancūzija nusprendė priimti patikslintą priemonę, dėl kurios priimtas šis sprendimas (toliau – nagrinėjama priemonė).

(12) Be to, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/73/EB ([4]) 33 straipsnyje numatyta, kad valstybė narė gali taikyti saugyklų reguliavimo tvarką. Gamtinių dujų saugyklos taip pat yra vienos iš priemonių, kurias valstybės narės gali taikyti, kad užtikrintų Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2017/1938 ([5]) nustatytų įsipareigojimų, be kita ko, įsipareigojimo užtikrinti tiekimo saugumą nacionaliniams vartotojams, kartu užtikrinant tinkamą ir nenutrūkstamą gamtinių dujų vidaus rinkos veikimą, vykdymą šiame reglamente nustatytomis sąlygomis.

([2]) Jeigu Liusanjė ir Izaute saugyklos būtų vertinamos atskirai, yra dvylika veikiančių saugyklų. Šios saugyklos priklauso *Teréga* ir tam tikri techniniai įrenginiai joms yra bendri. Todėl kartais jos laikomos viena saugykla (pvz., 2019–2028 m. DEP), o kartais – kaip dvi atskiros saugyklos (pvz., PPE 2016–2023).

([3]) 2014 m. kovo 12 d. dekretas Nr. 2014–328, kuriuo iš dalies keičiamas 2006 m. rugpjūčio 21 d. dekretas Nr. 2006–1034 dėl teisės naudotis gamtinių dujų požeminėmis saugyklomis.

([4]) 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/73/EB dėl gamtinių dujų vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, panaikinanti Direktyvą 2003/55/EB (OL L 211, 2009 8 14, p. 94).

([5]) 2017 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/1938 dėl dujų tiekimo saugumo užtikrinimo priemonių, kuriuo panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 994/2010 (OL L 280, 2017 10 28, p. 1).

3. IŠSAMUS NAGRINĖJAMOS PRIEMONĖS APRAŠYMAS IR PAGRINDAS PRADĖTI PROCEDŪRĄ

3.1. **Mechanizmo tikslas**

(13) Reguliavimo mechanizmu siekiama užtikrinti, kad toliau veiktų saugyklos, būtinos siekiant užtikrinti gamtinių dujų tiekimo saugumą Prancūzijos teritorijoje vidutiniu ir ilguoju laikotarpiais.

(14) Visų pirma reguliavimo mechanizmu siekiama užtikrinti tinklo pajėgumą, kad būtų patenkinta paklausa, be kita ko, šalčiausiais laikotarpiais, ir užtikrinti perdavimą gamtinių dujų perdavimo tinkle, be kita ko, tada, kai būna perkrova.

3.2. **Teisinis pagrindas**

(15) Gamtinių dujų pagrindinių saugyklų reguliavimo mechanizmas nustatytas Energetikos kodekse 2017 m. gruodžio 30 d. priimtu ir 2018 m. sausio 1 d. įsigaliojusiu Įstatymu Nr. 2017–1839 ([6]) (toliau – Angliavandenilių įstatymas).

(16) Visų pirma Angliavandenilių įstatymo 12 straipsnyje numatyta, kad reguliavimo mechanizmo taikymo sritis nustatoma daugiametėje energetikos programoje (toliau – DEP), nurodytoje Energetikos kodekso L. 141–1 straipsnyje. Dviejų–penkerių metų trukmės laikotarpiams DEP tvirtinama dekretu, gavus tam tikrų patariamųjų institucijų nuomonę, ir peržiūrima bent kas penkerius metus. 2019–2028 m. laikotarpiu DEP nustatyta 2020 m. balandžio 21 d. dekretu Nr. 2020–456 (toliau - Dekretas Nr. 2020–456 dėl DEP).

(17) Be to, Angliavandenilių įstatymo 12 straipsnyje numatyta, kad Energetikos reguliavimo komisija (toliau – ERK) nustato tam tikras reguliavimo mechanizmo sąlygas, visų pirma laikymo pajėgumų aukciono tvarką, saugyklų operatorių leidžiamąsias pajamas ir šių pajamų surinkimo tvarką prekiaujant pajėgumais bei gamtinių dujų perdavimo tinklo naudojimo tarifus bei jų pervedimo saugyklų operatoriams tvarką (žr. 20–22 konstatuojamąsias dalis).

3.3. **Bendras mechanizmo veikimas**

(18) 2017 m. Prancūzijoje nustatytas gamtinių dujų saugyklų reguliavimo mechanizmas grindžiamas trimis principais.

(19) Pirma, į šio mechanizmo taikymo sritį patenka požeminės saugyklos, kurios būtinos siekiant užtikrinti tiekimo saugumą į Prancūzijos teritoriją vidutiniu ir ilguoju laikotarpiais ([7]) (toliau - Pagrindinės saugyklos). Pagrindinių saugyklų sąrašas nustatytas Dekretu dėl DEP. Jas valdantys operatoriai turi laikyti jas veikiančias ([8]).

(20) Antra, Pagrindinių saugyklų pajėgumais aukcione prekiaujama pagal ERK nustatytą tvarką ([9]). Aukcionuose gali dalyvauti visi Sąjungos valstybėje narėse arba kitose valstybėse, turinčiose leidimą tiekti dujas, pagal kurį dujos gali būti tiekiamos Prancūzijos mažmeninėje arba didmeninėje rinkoje, įsisteigę tiekėjai. 2018 m. sausio mėn. tokį leidimą turėjo 213 tiekėjų iš Prancūzijos arba užsienio valstybių. Įplaukas iš aukcionų tiesiogiai surenka saugyklų operatoriai.

([6]) 2017 m. gruodžio 30 d. įstatymas Nr. 2017–1839, kuriuo nutraukiami angliavandenilių moksliniai tyrimai ir eksploatavimas ir nustatomos įvairios su energija ir aplinka susijusios nuostatos.
([7]) Energetikos kodekso L. 421–3-1 straipsnis.
([8]) Energetikos kodekso L. 421–3-1 straipsnis.
([9]) Energetikos kodekso L. 421–5-1 straipsnis.

(21) Trečia, Pagrindinių saugyklų operatoriams suteikiama jų sąnaudų padengimo garantija, nes jos laikomos „efektyviai veiklą vykdančio operatoriaus“ sąnaudoms ([10]). Todėl jie gauna ERK sprendimu nustatytas reguliuojamas pajamas (toliau – leidžiamosios pajamos). Jei tiesiogiai iš jų vartotojų gaunamos įplaukos yra mažesnės nei jų leidžiamosios pajamos, saugyklų operatoriai gauna kompensaciją, lygią jų leidžiamųjų pajamų ir gautų įplaukų skirtumui (žr. 89 konstatuojamąją dalį). Šią kompensaciją gamtinių dujų tiekėjai padengia atsižvelgdami į prie viešojo gamtinių dujų skirstymo tinklo prijungtų vartotojų portfelį, t. y. vartotojus, kuriems dujos tiekiamos nenutrūkstamai, nors jie nenurodė, kad tiekimas jiems gali būti sumažintas nekeliant rizikos (žr. 104 ir 105 konstatuojamąsias dalis). Kompensaciją perdavimo tinklo operatorius renka kaip specialų mokestį, įtrauktą į naudojimosi perdavimo tinklu tarifą (toliau - ATRT tarifas), ir vėliau ji pervedama saugyklų operatoriams.

(22) Kita vertus, jeigu saugyklų operatorių įplaukos yra didesnės nei jų leidžiamosios pajamos, saugyklų operatoriai privalo grąžinti permoką mokėdami perdavimo tinklo naudojimo tarifą (žr. 90 konstatuojamąją dalį).

3.4. **Reguliavimo mechanizmo taikymo sritis**

(23) Remiantis Prancūzijos valdžios institucijų pateiktais paaiškinimais taikant Pagrindinių saugyklų nustatymo metodą nustatomos, pirma, saugyklos, būtinos siekiant užtikrinti tinklo pajėgumą patenkinti paklausą, ir, antra, saugyklos, būtinos siekiant užtikrinti perdavimą gamtinių dujų perdavimo tinkle.

3.4.1. *Saugyklos, būtinos siekiant užtikrinti tinklo pajėgumą patenkinti paklausą šalčiausiu laikotarpiu*

(24) Tiekimo saugumo lygis, kurį turėtų užtikrinti dujų sistema, nustatytas Energetikos kodekso R. 121–4 straipsnyje. Tikslas - užtikrinti tiekimą visiems vartotojams, kurie sutartimis nepatvirtino sutinkantys, kad tiekimas galėtų būti pertrauktas itin atšiauriomis klimato sąlygomis, kaip antai sąlygos, kurios, remiantis statistika, susiklosto kartą per penkiasdešimt metų.

(25) Saugyklos, būtinos siekiant užtikrinti tinklo pajėgumą patenkinti paklausą, nustatomos remiantis perdavimo tinklo operatorių, kurie lygina gamtinių dujų paklausą šalčiausiu laikotarpiu, trunkančiu nuo vienos iki trisdešimties dienų, ir gamtinių dujų tiekimo pajėgumus, be kita ko, pasinaudojant jungiamuoju dujotiekiu ir suskystintų gamtinių dujų (toliau – SGD) terminalais, duomenimis.

3.4.1.1. Gamtinių dujų paklausos vertinimas

(26) Pirma, Prancūzijos valdžios institucijos išnagrinėjo penkis gamtinių dujų suvartojimo raidos scenarijus, kuriuos reikia numatyti artimiausiems dešimčiai metų, neatsižvelgiant į elektros energijos gamybą. Numatytas mažėjimas nuo -2 % iki -18 % palyginti su referenciniais 2012 m. Galiausiai Prancūzijos valdžios institucijos rėmėsi 2 % gamtinių dujų suvartojimo sumažėjimo, neatsižvelgiant į elektros energijos gamybą, prielaida.

(27) Vertinta, kad d 2025 m. kasdienis gamtinių dujų suvartojimas, neatsižvelgiant į elektros energijos gamybą, šalčiausiu laikotarpiu yra 3 640 GWh/d, nevertinant mažo šilumingumo gamtinių dujų (toliau – B dujos) suvartojimo. Be to, numatyta, kad elektros energijos gamybai šalčiausiu laikotarpiu skirtų gamtinių dujų suvartojimas sieks 310 GWh/d.

(28) Prancūzijos valdžios institucijos taip pat atsižvelgė į gamtinių dujų paklausos dalį, susijusią su nepertraukiamu jų tiekimu, t. y. į vartotojus, kurie su tinklo, prie kurio jie yra prijungti, operatoriumi sudarė sutartį dėl nepertraukiamo dujų tiekimo. Šiuo atžvilgiu, kai buvo nustatytas reguliavimo mechanizmas, šalčiausiu laikotarpiu taikomos nepertraukiamo dujų tiekimo priemonės dar nebuvo nustatytos. Prancūzijos valdžios institucijos nustatė galimus 138 GWh/d nepertraukiamo tiekimo pajėgumus.

(29) Prancūzijos valdžios institucijos pažymėjo, kad dujų tiekimo apribojimas yra kraštutinė priemonė kilus tiekimo krizei, o ne lankstumo mechanizmas. Todėl į tiekimo apribojimą neatsižvelgta vertinant gamtinių dujų paklausą šalčiausiais laikotarpiais.

([10]) Energetikos kodekso L.452–1 straipsnis.

(30) Be to, buvo atsižvelgta į tai, kad vidutinis suvartojimas šalčiausiu laikotarpiu, kai jis yra trumpas, yra didesnis nei vidutinis suvartojimas šalčiausiu laikotarpiu, kai jis yra ilgesnis.

(31) Galiausiai Prancūzijos valdžios institucijos atsižvelgė į laipsnišką B dujų naudojimo mažėjimą, atsižvelgiant į konversijos programą, pereinant prie didelio šilumingumo gamtinių dujų (H dujų), kurios šiuo metu sudaro 90 % Prancūzijoje suvartojamų gamtinių dujų. Konversija pradėta 2018 m. ir turėtų būti baigta ne vėliau kaip 2028 m. Prancūzijos valdžios institucijos mano, kad B dujų, paverstų H dujomis paklausa 2025 m. bus 180 GWh/d.

(32) Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, matyti, kad Prancūzijos valdžios institucijos prognozuoja, jog bendra gamtinių dujų paklausa šalčiausiu keturių dienų trukmės laikotarpiu 2025 m. bus 4 000 GWh/j.

3.4.1.2. Gamtinių dujų tiekimo pajėgumų vertinimas

(33) Dėl gamtinių dujų tiekimo pajėgumų Prancūzijos valdžios institucijos prognozes suformavo atsižvelgdamos į jungiamuosius dujotiekius, SGD tiekimą per suskystintų dujų terminalus ir gamtinių dujų atsargų efektyvumą.

(34) Pirma, kalbant apie jungiamuosius dujotiekius, nuolatinių pajėgumų prognozė, grindžiama hipoteze, kad bus panaudota 100 % H dujų jungiamųjų dujotiekių nuolatinių pajėgumų, yra tokia, kad 1 780 GWh/d nuolatinių pajėgumų bus importuojama ir 425 GWh/d nuolatinių pajėgumų bus eksportuojama ([11]). Prognozuojama, kad H dujų grynasis importas dujotiekiais sieks 1 355 GWh/d.

(35) Prancūzijos valdžios institucijos nurodė, kad dujų tinklo ir jungiamųjų dujotiekių stiprinimas daug kainuoja ([12]), ypač lyginant su esamų saugyklų naudojimu. Bet kuriuo atveju tokia infrastruktūra, anot jų, neįmanoma naudotis vidutiniu laikotarpiu dėl ilgų statybos terminų.

(36) Antra, kalbant apie SGD tiekimą, keturių Prancūzijos suskystintų dujų terminalų bendras tiekimo į tinklą pajėgumas yra 1 160 GWh/d ([13]). Tačiau šiuos pajėgumus galima išnaudoti tik tuo atveju, jeigu yra SGD suskystintų dujų terminalų rezervuaruose. Prancūzijos valdžios institucijos laikėsi nuomonės, kad tokiems nenumatytiems atvejams, kaip iki dešimties dienų trunkantys šalčiausi laikotarpiai, dujos galėtų būti tiekiamos tik iš rezervuaruose esančių SGD atsargų. Kita vertus, po dešimties dienų galėtų būti pristatyti SGD kroviniai ir galėtų būti išnaudojami visi suskystintų dujų terminalų pajėgumai. Patvirtinti du scenarijai atsižvelgiantį vidutinį SGD atsargų lygį rezervuaruose: nepalankiausios žiemos atveju (1 scenarijus) ir palankiausios žiemos atveju (2 scenarijus).

(37) Abiem scenarijais suskystintų dujų terminalų naudojimo lygis yra didesnis nei vidutinis naudojimo lygis per žiemas 2011–2018 m. Prancūzija galiausiai patvirtinto 1 scenarijų ir įvertino, kad keturių dienų trukmės šalčiausiu laikotarpiu iš suskystintų dujų terminalų gali būti tiekiama 330 GWh/d.

(38) Prancūzijos valdžios institucijos nurodė, kad esami dujų skystinimo terminalai dirba beveik didžiausiu savo pajėgumu, kad padengtų dideles investicijų sąnaudas. Be to, beveik dėl visų SGD krovinių sudarytos ilgalaikės sutartys dėl šių projektų imlumo kapitalui, taigi jos yra parduotos prieš jas pagaminant. Be to, mažesnės gamtinių dujų saugojimo dujinėje būsenoje sąnaudos paaiškina, kodėl SGD saugyklos yra prastai išvystytos visame pasaulyje. Todėl SGD kiekis, kuris gali būti tiekiamas per trumpą laiką, yra nedidelis.

(39) Trečia, kalbant apie gamtinių dujų požeminių saugyklų efektyvumą, Prancūzijos valdžios institucijos paaiškino, kad vandeningųjų sluoksnių, kurie sudaro 90 % šalies saugyklų, eksploatavimas reiškia, kad kasmet jų užpildymo lygis turi būti pakankamai aukštas, o jų ištuštinimo lygis – gana žemas. Be to, debitas, kurį galima išleisti iš saugyklos mažėja palaipsniui mažėjant atsargoms.

([11]) H dujų jungiamojo dujotiekio nuolatinių pajėgumų duomenys pateikti remiantis ENTSOG ataskaita „Transmission Capacity Map 2017“.

([12]) Pavyzdžiui, Prancūzija įvertino, kad dujotiekių *Arc Lyonnais*, *Eridan* ir *Perche*, kuriais siekiama sudaryti geresnes dujų tiekimo iš Prancūzijos šiaurinės dalies į pietinę dalį sąlygas, statybos kaina – 1,6 mlrd. EUR.

([13]) Keturių terminalų tiekimo pajėgumai yra tokie: Montuaro terminalo tiekimo pajėgumai yra 400 GWh/d, Fos-Cavaou suskystintų dujų terminalo pajėgumas – 205 GWh/d, Fos-Tonkin suskystintų dujų terminalo tiekimo pajėgumas - 205 GWh/d, o Diunkerko suskystintų dujų terminalo tiekimo pajėgumas yra 520 GWh/d. Kai Diunkerko jungiamasis dujotiekis naudojamas pilnu pajėgumu, Diunkerko suskystintų dujų terminalo tiekimo į Prancūzijos gamtinių dujų tinklą pajėgumai yra tik 350 GWh/j dėl kliūčių perdavimo tinkle.

(40) Atsižvelgiant į tai, kad, pirma, per devynias žiemas iki Prancūzijos atliktos analizės saugyklų užpildymo lygis vasario 1 d. vidutiniškai buvo 42 %, ir, antra, kad 85 % šalčiausių laikotarpių per pastaruosius 70 metų prasidėdavo iki vasario 5 d., Prancūzijos valdžios institucijos laikėsi hipotezės, kad išleidimo debitas, susietas su darbinio kiekio 45 % užpildymu, galimas kiekvienoje saugykloje šalčiausio laikotarpio pradžioje.

(41) Be to, Prancūzijos valdžios institucijos atsižvelgė į privalomąsias atsargas, kurias gamtinių dujų perdavimo tinklo operatoriai privalo sukaupti, kad būtų užtikrintas būtiniausių socialinių paslaugų teikimas kraštutiniu atveju, jeigu jų teikėjas nevykdytų įsipareigojimų, t. y. 124 GWh/d išleidimo debitą darbinio kiekio 45 % užpildymo atveju.

(42) Remdamosi visomis šiomis hipotezėmis Prancūzijos valdžios institucijos nustatė, kad 2019–2025 m. laikotarpiu kasmet bus reikalingos saugyklos, kurių darbinis kiekis yra 138,5 TWh ir 2 376 GWh/d išleidimo debitas darbinio kiekio 45 % užpildymo atveju, kad būtų užtikrinti tinklo pajėgumai patenkinti paklausą šalčiausiu laikotarpiu ([14]).

3.4.2. *Saugyklos, būtinos siekiant užtikrinti perdavimą gamtinių dujų perdavimo tinkle*

(43) Prancūzijos valdžios institucijos taip pat nustatė saugyklas, būtinas siekiant užtikrinti tiekimą visoje teritorijoje, atsižvelgiant į gamtinių dujų perdavimo tinklo perdavimo pajėgumus. Todėl jos išnagrinėjo įvairius perkrovos atvejus perdavimo tinkle.

(44) Prancūzijos valdžios institucijos laikosi nuomonės, kad perdavimo tinklo operatoriai (toliau – PTO) nustatė labiausiai tikėtiną perkrovos scenarijų, kuris atitinka atvejį, kuris buvo stebimas tam tikru laikotarpiu rinkoje, kurioje tiekėjai siekia kuo daugiau gamtinių dujų importuoti iš Norvegijos ir Rusijos, kurios šiuo metu yra konkurencingiausi gamtinių dujų šaltiniai Europoje, ir kuo mažiau importuoti suskystintų gamtinių dujų, kurios gali būti brangiau įvertintos Azijoje. Tokiu atveju galima identifikuoti keturis pagrindinius eksploatacinius ribojimus (žr. toliau pateiktą 1 paveikslą).

1 paveikslas. Pagrindiniai eksploataciniai ribojimai, kurie gali būti identifikuojami perdavimo tinkle, kai tiekėjai siekia kuo daugiau gamtinių dujų įleisti iš Prancūzijos šiaurės rytų dalies

([14]) Dekretas Nr. 2020–456 dėl DEP.

(45) Metodikoje atsižvelgta į tai, kad gamtinių dujų tiekėjams reikalingos SGD atsargos, kad jie galėtų patenkinti paklausą vartotojams, tačiau tiekėjams nėra nustatyti jokie apribojimai dėl SGD atsargų buvimo vietos jas paskirstant keturiuose Prancūzijos suskystintų dujų terminaluose.

(46) Kai susiduriama su ribojimu, daroma prielaida, kad perdavimo tinklo operatoriai pirmiausia naudojasi pertraukiamo dujų tiekimo jungiamaisiais dujotiekiais, kad išspręstų perkrovos problemą. Kai perkrova trunka ilgiau, pažymimas gamtinių dujų kiekis, kurį reikės išleisti iš požeminių saugyklų, esančių už perkrovos vietos.

(47) Tai leidžia sukaupti gamtinių dujų požemines atsargas, kurios reikalingos kiekvienos perkrovos vietos gale, kad būtų galimybė užtikrinti perdavimą gamtinių dujų perdavimo tinkle.

(48) Šį metodą taikant 2018–2019 m. žiemos laikotarpiui pagrindinėse perkrovos vietose, kurios gali būti nustatytos, kai tiekėjai siekia kuo daugiau gamtinių dujų įleisti iš Prancūzijos šiaurės rytų dalies, prognozuojamas toks minimalus bendras požeminių saugyklų darbinio kiekio poreikis:

— 16 TWh už perkrovos vietos NS4 (Izaute, Liusanjė ir Manosque saugyklos);

— 54 TWh už perkrovos vietos NS3 (Céré-la-Ronde, Chemery, Izaute, Liusanjė ir Manosque saugyklos);

— 55 TWh už perkrovos vietos NS2 (Céré-la-Ronde, Chemery, Etrez, Izaute, Liusanjė, Manosque ir Tersanne saugyklos);

— 64 TWh už perkrovos vietos NS1 (Beynes, Céré-la-Ronde, Chemery, Etrė, Germigny-sous-Coulomb, Gournay-sur-Aronde, Izaute, Liusanjė, Manosque, Saint-Illiers-la-Ville ir Tersanne saugyklos).

3.4.3. *Saugyklos, patenkančios į reguliavimo taikymo sritį*

(49) Prancūzijos valdžios institucijos nurodė, kad prieš 2018–2019 m. žiemą pagrindinės saugyklos nustatytos per vėlai. Todėl, pirma, reguliavimo mechanizmas nebuvo taikytas 2018–2019 m. kaip pereinamojo laikotarpio priemonė visoms gamtinių dujų saugykloms Prancūzijos teritorijoje. 2016 m. DEP šios saugyklos įvardintos kaip tos, kurios būtinos tiekimo saugumui užtikrinti ([15]).

(50) Vėliau 2018 m. gruodžio 26 d. dekretu ([16]) iš būtinų saugyklų sąrašo buvo pašalintos trys *Storegny* sumažinto eksploatacijos masto saugyklos (Soings-en-Sologne, Saint-Clair-sur-Epte ir Trois-Fontaines) bei Liusanjė projekto 1 etapas (*Teréga*) ir Manosque 2 (*Géométhane*). Šios saugyklos niekada nenaudotos po to, kai įvesta reguliuojamoji prieiga prie gamtinių dujų laikymo.

(51) Galiausiai 2019–2023 m. laikotarpiui Dekretu Nr. 2020–456 dėl DEP nustatytos gamtinių dujų požeminės saugyklos, kurios turi toliau veikti, kad būtų užtikrintas tiekimo saugumas vidutiniu ir ilguoju laikotarpiais. Jose laikomas 138,5 TWh darbinis kiekis ir jų išleidimo pajėgumas yra 2 376 GWh/d darbinio kiekio 45 % užpildymo atveju:

Saugykla	Operatorius	Eksploatavimo pradžios metai	Laikymo rūšis
Beynes	Storengy	1956	Vandeningame sluoksnyje
Céré-la-Ronde	Storengy	1993	Vandeningame sluoksnyje
Cerville-Verlaine	Storengy	1970	Vandeningame sluoksnyje
Chemery	Storengy	1968	Vandeningame sluoksnyje
Etrė	Storengy	1980	Druskingame sluoksnyje

([15]) 2016 m. spalio 27 d. dekretas Nr. 2016–1442 dėl DEP.
([16]) 2018 m. gruodžio 26 d. dekretas Nr. 2018–1248 dėl dujų saugyklų, būtinų tiekimo saugumui užtikrinti.

Germigny-sous-Coulomb	Storengy	1982	Vandeningame sluoksnyje
Gournay	Storengy	1976	Vandeningame sluoksnyje
Liusanjė/Izaute	Teréga	1957	Vandeningame sluoksnyje
Manosque	Géométhane	1993	Druskingame sluoksnyje
Saint-Illiers-la-Ville	Storengy	1965	Vandeningame sluoksnyje
Tersanne/Hauterives	Storengy	1970	Druskingame sluoksnyje

1 lentelė. Gamtinių dujų saugyklos, kurios turi toliau veikti iki 2023 m.

(52) DEP numatyta, kad 2024–2028 m. laikotarpiu laikymo poreikis turėtų mažėti. Iki 2026 m. saugyklų sąrašas galėtų būti sutrumpintas išleidimo pajėgumams, atitinkantiems bent 140 GWh/d 45 % darbinio kiekio atveju. Atsižvelgiant į tai, kad nėra aiškus kiekis, būtinas tiekimo saugumui po 2026 m. užtikrinti, šis kiekis turėtų būti patvirtintas 2023 m. ir nustatytas kitoje DEP.

3.5. **Prekyba laikymo pajėgumais aukcione**

(53) Pagal Energetikos kodekso L. 421–5-1 straipsnį reguliuojamaisiais laikymo pajėgumais aukcione prekiaujama pagal ERK nustatytą tvarką. Visų pirma pagal 2018 m. vasario 22 d. ERK sprendimą aukcionai rengiami nustačius nulinę rezervinę kainą ([17]).

(54) Pirmų aukcionų rezultatai:

Laikymo laikotarpis	**Pajamos (milijonais eurų)**	**Vidutinė galutinė kaina (EUR/MWh)**
2018–2019 m.	68,4	0,53
2019–2020 m.	233,6	1,80
2020–2021 m.	504,6	3,85

2 lentelė. Einamaisiais metais surengtų aukcionų rezultatai ir pajamos iš papildomų pardavimų

3.6. **ERK nustatytų saugyklų operatorių leidžiamųjų pajamų padengimas**

(55) Pagal Energetikos kodekso L. 452–1 straipsnį „Perdavimo tinklų naudojimo tarifai <...> nustatomi skaidriai ir be diskriminacijos, kad padengtų visas perdavimo tinklų operatorių ir tame pačiame L. 421–3-1 straipsnyje nurodytų saugyklų operatorių patirtas sąnaudas, jei jos atitinka efektyviai veiklą vykdančių operatorių sąnaudas“.

(56) Be to, tame pačiame straipsnyje nurodyta, kad šiose sąnaudose „atsižvelgta į teikiamos paslaugos ypatybes ir su šia paslauga susijusias sąnaudas“, ir kad saugyklų operatorių atveju jos taip pat apima „įprastą atlygį už investuotą kapitalą“.

(57) Pagal Energetikos kodekso L. 452–2 straipsnį ERK suteikiama kompetencija nustatyti „naudojimosi gamtinių dujų perdavimo tinklais tarifų nustatymo būdus“ ir reikalauti, kad saugyklų operatoriai jai pateiktų informaciją, be kita ko, apskaitos ir finansinę informaciją, būtiną nustatant šiuos tarifus.

(58) Iš šių nuostatų matyti, kad pagal teisės normas ERK suteikiama kompetencija nustatyti saugyklų operatorių leidžiamąsias pajamas, kad būtų padengtos „efektyviai veiklą vykdančio operatoriaus“ sąnaudos ir užtikrinta įprasta investuoto kapitalo grąža.

([17]) 2018 m. vasario 22 d. sprendimas Nr. 2018–039 dėl prekybos laikymo pajėgumais tvarkos nustatymo trečiosioms šalims suteikiant reguliuojamą prieigą prie gamtinių dujų požeminių saugyklų Prancūzijoje.

(59) Prognozuojamas leidžiamąsias pajamas ERK nustatė sprendimu, iš pradžių – dviejų metų reguliavimo laikotarpiui. Šis pirmas laikymo tarifas galiojo 2018–2019 m. (toliau – ATS 1) ([18]). Tada saugyklų operatorių reguliavimo sistemą ERK suderino su kitų infrastruktūros mokesčių sistema. Antrasis laikymo tarifas (toliau – ATS 2) taikomas nuo 2020 m. 4 metų laikotarpiui ([19]).

(60) Bendras prognozuojamų leidžiamųjų pajamų nustatymo principas nustatant įvairius laikymo tarifus išlieka nepakitęs. Saugyklų operatorių leidžiamąsias pajamas ERK nustato *ex ante* remdamasi operatorių pateiktomis prognozėmis, kurios vėliau patikslinamos atliekant sureguliavimą kitais metais ir *ex post* auditą. ERK atsižvelgia į saugyklų operatorių sąnaudas, jeigu jos laikomos efektyviomis.

(61) Vis dėlto, atsižvelgiant į itin trumpus reformos įgyvendinimo terminus, 2018 ir 2019 m. buvo taikyta supaprastinta sistema. Šiems pirmiems ataskaitiniams metams ERK nustatė tarifų sistemą, pagal kurią visos prognozuojamos ir faktinės išlaidos ir pajamos buvo sureguliuotos *a posteriori*. Tokiu mechanizmu užtikrinami tokio dydžio tarifai, kurie *in fine* tiksliai atitinka faktines operatoriaus išlaidas ir pajamas. ERK norėjo, kad 2020–2023 m. laikotarpiu skatinamojo reguliavimo principų būtų taikomi ir saugykloms, ir, atlikusi analizę, padarė prielaidą, kad, mažėjant gamtinių dujų suvartojimui, operatorių išlaidų didėjimas bus suvaldomas.

(62) Pagal ERK nustatytą metodą prognozuojamos leidžiamosios pajamos yra lygios prognozuojamų grynųjų veiklos išlaidų (toliau – GVI), prognozuojamų normatyvinių kapitalo išlaidų (toliau – NKI ir patvirtinto ankstesnių metų išlaidų ir pajamų reguliavimo sąskaitos (toliau – IPRS) likučio sumai.

Leidžiamosios pajamos = PGVI + PNKI + IPRS

(63) Apskaičiuojant šias sudėtines dalis atsižvelgiama tik į veiklas, patenkančias į reguliavimo taikymo sritį.

3.6.1. *Grynosios veiklos išlaidos*

(64) Grynosios veiklos išlaidos yra lygios „efektyviai veiklą vykdančio operatoriaus“ bendrosioms veiklos išlaidoms (energijos išlaidos, išorinės sąnaudos, personalo išlaidos, mokesčiai), atėmus operatoriaus veiklos pajamas (be kita ko, kapitalizuota produkcija, netarifinės pajamos, laikomų gamtinių dujų pirkimo ir pardavimo pelnas arba nuostoliai).

(65) Atsižvelgiant į trumpus reformos įgyvendinimo terminus ERK negalėjo nustatyti, ar 2018–2019 m. laikotarpiui operatorių sąnaudos atitinka „efektyviai veiklą vykdančio operatoriaus“ sąnaudas. Todėl sąnaudos, į kurias atsižvelgta šiuo laikotarpiu, atitinka *in fine* faktines saugyklų operatorių patirtas sąnaudas, patvirtintas ERK. Dėl ATS 2 tarifų ERK taikė skatinamąjį grynųjų veiklos išlaidų, išskyrus tam tikras iš anksto nustatytas eilutes, reguliavimo mechanizmą. Todėl, išskyrus kelias išimtis, bet koks nuokrypis nuo veiklos išlaidų kreivės, nustatytos ATS 2 laikotarpiui, bus operatoriaus išlaidos arba pelnas.

3.6.2. *Normatyvinės kapitalo išlaidos*

(66) NKI sudaro amortizacija ir pagrindinio kapitalo grąža. Taigi NKI yra reguliuojamo turto bazės (toliau – RTB) amortizacijos, pagrindinio kapitalo grąžos, apskaičiuotos remiantis kapitalo vidutine svertine verte (toliau – KVSV) dėl jau naudojamos RTB, ir statomo turto (toliau – ST) skolos sąnaudų suma.

NKI = RTB amortizacija + RTB x KVSV + ST x skolos sąnaudos

(67) ERK patvirtino, kad toks metodas atitinka reglamentavimo praktiką dėl reguliuojamų saugyklų Prancūzijos ir Vakarų Europos gamtinių dujų ir elektros energijos rinkose ([20]).

([18]) 2018 m. kovo 22 d. ERK sprendimas Nr. 2018–068 dėl *Storengy*, TIGF ir *Géométhane* gamtinių dujų požeminių saugyklų naudojimo tarifo nustatymo nuo 2018 m.

([19]) 2020 m. sausio 23 d. ERK sprendimas Nr. 2020–011 dėl *Storengy*, *Terega* ir *Géométhane* gamtinių dujų požeminių saugyklų naudojimo tarifo nustatymo.

([20]) Šį palyginimą ERK grindžia tyrimu „Methodologies and parameters used to determine the allowed or target revenue of gas transmission system operators (TSOs)“, kurį Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūros (ACER) užsakymu atliko *Economic Consulting Associates (ECA)*.

(68) Nustatydama pirminį RTB lygį 2018 m. sausio 1 d. (toliau – pirminė RTB arba pradinė RTB) ERK taiko vadinamąjį „einamųjų ekonominių sąnaudų“ metodą ([21]). Taikant šį metodą apskaičiuojama grynoji ekonominė turto vertė i) remiantis bendra balansine turto verte operatorių apskaitoje (statybos savikaina), ii) diskontuota atsižvelgiant į infliaciją, tada iii) mažinama per turto naudojimo trukmės laikotarpį.

(69) Kiekvienais metais RTB kinta priklausomai nuo šių veiksnių:

— nusidėvėjimo, grindžiamo turto naudojimo trukme, išskaičiuojamo iš RTB;

— naujų atliktų investicijų, kuriomis didinama RTB;

— tam tikrais atvejais – turto, kurio eksploatacija nutraukta iki visiško jo nusidėvėjimo, kuris sumažina RTB;

— turto perkainojimo dėl infliacijos (vartotojų kainų indeksas, išskyrus tabaką).

(70) ERK mano, kad operatorių investicijų pradinę vertę geriausiai atspindi bendra turto vertė, įtraukta į jų finansines ataskaitas. ERK manymu, ši vertė, kurią metinio audito metu audituoja jų auditoriai, yra patvirtinta dokumentais ir objektyvi. Šis metodas yra toks pat kaip ir tas, kuris taikytas 2002 m., kai pradėti reguliuoti gamtinių dujų perdavimo tinklų operatoriai, ir kuris naudotas Prancūzijos reguliuojamų suskystintų dujų terminalų atveju.

(71) ERK atsižvelgė ne į „naujo“ turto vertę, bet į amortizuotą vertę, derančią su saugyklų operatorių iki 2018 m. atlikta amortizacija, kad vartotojams nebūtų užkraunama nei praeityje jau padengtų išlaidų našta, nei turto nusidėvėjimas, į kurį jau buvo atsižvelgta.

(72) Dėl didžiosios dalies turto amortizacijos laikotarpiai, kuriuos operatoriai taikė savo ankstesnėje apskaitoje, ir amortizacijos laikotarpiai, kurių operatoriai prašo savo dokumentuose dėl tarifų, yra panašūs. Be to, jie sutampa su standartiniais sektoriaus duomenimis, teikiamais kitose šalyse.

(73) Kita vertus, dėl pasyviųjų dujų ([22]) ERK atmetė operatorių prašymus apsvarstyti vienodą 250 metų amortizacijos laikotarpį. Iš tiesų ERK atsižvelgė į tai, kad pasyviąsias dujas, priešingai nei kitą operatorių turtą, jie amortizavo per laikotarpius, kurie įvairių operatorių atveju ir įvairiu metu buvo skirtingi (25–250 metų). Todėl nustatydama pirminę saugyklų operatorių RTB ERK nusprendė taikyti tokį pasyviųjų dujų amortizacijos dydį, kuris dera su kiekvieno iš kitų trijų operatorių finansinėje atskaitomybėje nurodytu amortizacijos dydžiu. Ateičiai ji nustatė 75 metų pasyviųjų dujų amortizacijos laikotarpį, kuris atitinka trims požeminio rezervuaro eksploatacijos koncesijos pratęsimo laikotarpiams, kurių trukmė – 25 metai.

(74) ERK patvirtinti operatorių įvairių kategorijų turto naudojimo laikotarpiai:

Turto kategorijos	Normatyviniai laikotarpiai
Pasyviosios dujos	75 metai
Gręžiniai, rezervuarai, surinkimo įrenginiai	50 metų
Perdirbimo, suspaudimo, tiekimo, apskaitos įrenginiai	20–30 metų
Nekilnojamasis turtas ir statybos	30 metų
Įvairus inventorius	10–15 metų
Programinė įranga, smulki įranga	5 metai

3 lentelė. Patvirtintas amortizacijos laikotarpis pagal turto kategorijas

([21]) Šis metodas nustatytas 2001 m. gruodžio 28 d. taisomajame biudžeto įstatyme, kuriuo sukurta specialioji komisija (Houri komisija), atsakinga už valstybės perduodamų gamtinių dujų perdavimo tinklų kainos nustatymą. Panašus metodas taip pat buvo naudojamas vertinant suskystintų dujų terminalų ir gamtinių dujų skirstymo operatorių turtą.

([22]) Pasyviosios dujos – tai dujos, kurios ilgai įleidinėjamos į požeminius rezervuarus ir būtinos saugyklų veikimui, nes jų reikia tam, kad būtų išlaikytas minimalus spaudimas saugykloje, kuris leidžia tiekti dujų darbinį kiekį pagal norimą išleidimo normą (minėtas ERK sprendimas Nr. 2018–068).

(75) Be to, 2017 m. ERK paprašė, kad išorės konsultantas <...> atliktų auditą dėl saugyklų operatorių pirminės RTB paklausos. *Storengy* atveju iš atliktų skaičiavimų matyti, kad paklausa – [3–5 mlrd. EUR].

(76) *Teréga* atveju pagal konsultacinės įmonės *PwC* atliktą papildomą tyrimą remiantis „discounted cash-flow“ metodu vertinama, kad RTB yra [1–2 mlrd. EUR].

(77) Taigi nustatydama reguliavimo mechanizmą ERK peržiūrėjo saugyklų operatorių prašomas pirmines RTB, kad atsižvelgtų į nepriklausomą ekonominį turto rinkos vertės vertinimą. Todėl ERK patvirtino tokias pirmines RTB:

2018 m. sausio 1 d.	***Storengy* (mlrd. EUR)**	***Teréga* (mlrd. EUR)**	***Géométhane* (mlrd. EUR)**
Prašyta operatoriaus	4,0	1,37	0,20
ERK nustatyta RTB	3,5	1,15	0,19

4 lentelė. Saugyklų operatorių pirminės RTB įsigaliojant reguliavimui

(78) Kalbant apie kapitalo grąžos normą, ERK pasirinko taikyti KVSV metodą, kad suteiktų galimybę operatoriui finansuoti palūkanų sąnaudas ir užtikrinti nuosavo kapitalo grąžą, panašią į tą, kurią jis galėtų gauti atlikdamas panašaus rizikos lygio investicijas. ERK nurodė, kad KVSV metodas, kurį paprastai taiko Europos reguliavimo institucijos, kad nustatytų pajamų iš reguliuojamos infrastruktūros turto normą.

(79) Remdamasi ekonominiais tyrimais ir išorės konsultantų darbo rezultatais ([23]) ERK nustatė 5,75 % KVSV 2018 ir 2019 m. 2020–2023 m. laikotarpiui ERK nustatė 4,75 % KVSV. Nustatant ATS 2 KVSV taikytas metodas buvo toks pat kaip ir taikytas ATS 1 atveju. Pokytis grindžiamas finansavimo kaštų mažėjimu, numatytu pelno mokesčio mažėjimu ir turto beta rodiklio augimu. Šis turto beta rodiklio didėjimas reiškia, kad atsižvelgiama į finansinę riziką, be kita ko, negrįžtamąsias sąnaudas, kurias dėl energetikos pertvarkos patiria gamtinių dujų infrastruktūros bendrovių akcininkai.

(80) Tuo atveju, kai nėra panašių biržoje kotiruojamų saugyklų operatorių, ERK kaip referencinę normą taikė gamtinių dujų PTO KVSV, ją padidinant su laikymu susijusiu rizikos priedu. Atsižvelgiant į saugyklų koncentraciją, podirvio geologinę riziką ir pakeičiamumo suskystintų dujų terminalais riziką, taip pat į jungtis su užsieniu nustatoma, kad šis priedas yra 50 bazinių punktų dydžio.

(81) ERK taip pat pažymėjo, kad ši grąžos norma yra mažesnė nei ta, kuri nustatyta reguliuojamiems suskystintų dujų terminalų operatoriams (7,25 % priemonės įsigaliojimo momentu), kurių veikla yra rizikingesnė, be kita ko, prekybiniu požiūriu, nes tuo pat metu veikia tiek reguliuojami, tiek nereguliuojami suskystintų dujų terminalai ir yra mažiau klientų. Be to, EKT nurodė 6,5 % grąžos normą, kurią gamtinių dujų laikymo srityje yra nustačiusi Italijos reguliavimo institucija.

3.6.3. *Investicijos*

(82) Kiekvienais metais pagal Energetikos kodekso L. 421–7-1 straipsnį gamtinių dujų požeminių saugyklų operatoriai teikia ERK tvirtinti savo metines investicijų programas. Pagal šias nuostatas ERK *„rūpinasi, kad būtų vykdomos tinkamam saugyklų veikimui ir skaidriai bei nediskriminacinei prieigai prie jų užtikrinti reikalingos investicijos“*.

(83) Į antrąjį laikymo tarifą ERK įtraukė įvairių investavimo kategorijų sąnaudų kontrolės skatinimo priemonę.

([23]) Visų pirma 2017 m. kovo 20 d. *Compass Lexecon* biuro ataskaitoje rekomenduota nustatyti 4,2–5,8 % KVSV.

3.6.4. *Išlaidų ir pajamų reguliavimo sąskaita*

(84) Leidžiamąsias pajamas nustato ERK, remdamasi operatorių prognozuojamomis jų kitų metų išlaidomis ir pajamomis. IPRS buvo nustatyta siekiant atsižvelgti į skirtumą tarp prognozuojamų išlaidų ir pajamų bei faktiškai patiriamų išlaidų ir gaunamų pajamų pagal tam tikras iš anksto nustatytas eilutes. Todėl naudojant IPRS užtikrinama operatorių apsauga nuo pokyčių tam tikrose sąnaudų ir pajamų eilutėse. IPRS taip pat naudojama pervesti finansines paskatas, kurios skiriamos taikant skatinamojo reguliavimo mechanizmus, taip tam, kad būtų atsižvelgta į tam tikrą perleidimo pelną arba negrįžtamąsias sąnaudas, kai jas patvirtina ERK.

(85) Dėl ATS 1 tarifo per pirmąjį ataskaitinį reguliuojamojo laikymo laikotarpį ERT nustatė tarifų sistemą, pagal kurią skirtumas tarp visų prognozuojamų išlaidų ir pajamų ir visų faktinių išlaidų ir pajamų yra sureguliuojamas *a posteriori*. Taigi tarifas buvo „100 % IPRS“ ir nebuvo taikomos paskatos pagal išlaidų ir pajamų eilutes.

(86) ATS 2 tarifo atveju ERK taiko IPRS aprėptį, atitinkančią bendrą visų tarifų, taikomų elektros energijos ir gamtinių dujų infrastruktūros tinklų srityje, sistemą. Taigi tik tam tikrose iš anksto nustatytose eilutėse naudojant IPRS *a posteriori* padengiamas skirtumas tarp prognozuojamų ir faktinių išlaidų ir pajamų. Šios eilutės, kurių atžvilgiu taikoma IPRS, visų pirma susijusios su investicinėmis išlaidomis arba prekybos pajamomis. *A contrario*, beveik visoms veiklos išlaidoms taikomos skatinamosios priemonės, kurios gali būti visa apimančios (100 % skirtumo tarp prognozuojamų ir faktinių išlaidų ar pajamų priskiriamos veiklos išlaidoms arba pajamoms) arba dalinės (pavyzdžiui, energijos išlaidų atveju, kai skatinamosios priemonės sudaro 20 %, 80 % IPRS nurodyto skirtumo).

3.7. **Pagalbos gavėjai**

(87) Priemonės pagalbos gavėjai yra gamtinių dujų saugyklų operatoriai, kurie patenka į reguliavimo mechanizmo taikymo sritį. Nuo priemonės įsigaliojimo ji taikoma *Storengy*, *Teréga* ir *Géométhane*.

3.8. **Priemonės finansavimas taikant tarifus už naudojimąsi perdavimo tinklais**

(88) Saugyklų operatorių leidžiamosios pajamos finansuojamos, pirma, iš tiesiogiai saugyklų operatorių gaunamų pajamų, ir, antra, kai šios pajamos yra mažesnės nei leidžiamosios pajamos, iš kompensacijos už laikymą, kuri lygi leidžiamųjų pajamų ir tiesiogiai gautų pajamų skirtumui.

Kompensacija = leidžiamosios pajamos – tiesiogiai gautos pajamos

(89) Operatorių tiesiogiai gaunamas pajamas iš esmės sudaro pajamos iš aukcionų, bet taip pat iš galimų ilgalaikių ankstesnių sutarčių ir papildomų paslaugų.

(90) PTO laikymo kompensaciją gauna iš gamtinių dujų tiekėjų kaip specialų mokestį – laikymo mokestį, įtrauktą į naudojimosi perdavimo tinklu tarifą (ATRT tarifas), ERK nustatytomis sąlygomis (žr. 21 konstatuojamąją dalį).

(91) Pirmiausia reikia pažymėti, kad Prancūzijoje yra du PTO, t. y. du subjektai, turintys leidimą operuoti gamtinių dujų perdavimo vamzdynus pagal Energetikos kodekso L. 431–1 straipsnį: *GRTgaz* ir *Teréga* (buvusi TIGF).

(92) *GRTgaz* yra akcinė bendrovė, kurios 75 % kapitalo priklauso ENGIE ir 25 % priklauso *Société d'Infrastructures Gazière*. *GRTgaz*, kurią tiesiogiai kontroliuoja ENGIE, yra nepriklausoma nuo kitų jos vertikaliai integruotos įmonės (ENGIE grupė) dalių pagal nepriklausomo PTO modelį, užtikrinant faktinį PTO veiklos ir gamybos ar tiekimo veiklos atskyrimą ([24]).

([24]) 2012 m. sausio 26 d. ERK sprendimas dėl bendrovės GRTgaz patvirtinimo; 2019 m. liepos 25 d. ERK sprendimas Nr. 2019–135 dėl bendrovės *Teréga* patvirtinimo neatšaukimo grupei *Crédit Agricole* tris kartus įsigijus elektros energijos gamybos įmonių akcijų.

(93) Kaip aprašyta 9 konstatuojamojoje dalyje 40,5 % *Terega* kapitalo priklauso *Snam*, 31,5 % – GIC, 18 % – *EDF Investissement* ir 10 % – *Predica*. *Terega* taip pat atitinka nepriklausomo PTO sąlygas ([25]).

3.8.1. *ERK nustatomo laikymo mokesčio, įtraukto į naudojimosi perdavimo tinklais tarifus, tvarka*

(94) Pagal Energetikos kodekso L. 452–1 straipsnio šeštą pastraipą „Naudojimosi gamtinių dujų perdavimo tinklais tarifai mokami šių tinklų operatoriams. L. 421–3-1 straipsnyje nurodytiems gamtinių dujų požeminių saugyklų operatoriams perdavimo tinklų operatoriai perveda dalį sumokėtos sumos pagal Energetikos reguliavimo komisijos nustatytą tvarką“.

(95) Pagal Energetikos kodekso L. 452–2 straipsnį „Naudojimosi gamtinių dujų perdavimo tinklais tarifų nustatymo būdus <...> nustato Energetikos reguliavimo komisija“.

(96) Remdamasi šiomis nuostatomis 2018 m. kovo 22 d. sprendimu Nr. 2018–069 ([26]) ERK nustatė laikymo mokesčio apskaičiavimo tvarką, taikomą nuo 2018 m. balandžio 1 d.

(97) ERK manymu, laikymo mokestis, kurį moka visi tiekėjai, turi atitikti „tiekimo saugumo“ vertę, t. y. atlygį už atsargas, kuriomis visų pirma užtikrinamas gamtinių dujų tiekimas vartotojams, kuriems tiekimas negali būti pertrauktas, įskaitant buitinius vartotojus.

3.8.2. *Laikymo mokesčio apmokėjimas tiekėjų lėšomis ir išlaidų įtraukimas į sąskaitas galutiniams vartotojams*

(98) Kalbant apie tiekėjų pareigos sumokėti laikymo mokestį, 2018 m. kovo 22 d. sprendimu ERK laikymo mokestį įtraukė į ATRT tarifų sudėtį, įterpdama naujas nuostatas į savo 2018 m. vasario 7 d. sprendimą Nr. 2018–022 dėl naudojimosi *GRTgaz* ir TIGF gamtinių dujų perdavimo tinklais tarifo pasikeitimo 2018 m. balandžio 1 d.

(99) Remiantis šiuo daliniu pakeitimu „visiems tiekėjams, kuriems suteikiami nuolatiniai tiekimo pajėgumai bent viename Perdavimo-skirstymo sąsajos taške (PSST), taikomas laikymo mokestis, atsižvelgiant į jų portfelyje kiekvieno mėnesio pirmą dieną esančių vartotojų, prijungtų prie buitinių gamtinių dujų skirstymo tinklo, struktūrą žiemą.“

(100) Tiekėjo sąvoka reiškia „visus fizinius ar juridinius asmenis, kurie su PTO sudaro sutartį dėl perdavimo dujų perdavimo tinkle. Priklausomai nuo atvejo tiekėjas yra reikalavimus atitinkantis vartotojas, tiekėjas arba jų įgaliotinis“. PSST apibrėžiamas kaip „fizinis arba sąlyginis perdavimo tinklo ir buitinio skirstymo tinklo sąsajos taškas“.

(101) Be to, iš Energetikos kodekso L.452–1 straipsnio šeštos pastraipos matyti, kad PTO turi privalomai taikyti ATRT tarifus (žr. 94 konstatuojamąją dalį *„mokami“*).

(102) Dėl laikymo mokesčio perkėlimo galutiniams vartotojams ERK nurodė, kad tiekėjai laikymo mokestį perkels savo galutiniams vartotojams, kurie patenka į kompensacijos taikymo sritį, jų sąskaitos dalyje „perdavimas“. ERK neturi susijusių vartotojų sąrašo.

([25]) 2012 m. sausio 26 d. ERK sprendimas dėl bendrovės TIGF patvirtinimo; 2016 m. vasario 4 d. ERK sprendimas dėl bendrovės *TIGF* patvirtinimo neatšaukimo bendrovei *Predica* įsigijus *TIGH Holding* akcijų.

([26]) 2018 m. kovo 22 d. ERK sprendimas Nr. 2018–69 dėl laikymo mokesčio nustatymo naudojimosi *GRTgaz* ir TIGF perdavimo tinklais tarifo sudėtyje.

(103) Tiksliau tariant, toks perkėlimas privalomas tik taikant reguliuojamuosius gamtinių dujų pardavimo tarifus pagal Energetikos kodekso L.445–3 ir R.445–3 straipsnius ([27]). Prekiaujant rinkoje sprendimą dėl mokesčio perkėlimo savo nuožiūra priima tiekėjas.

3.8.3. *PTO surinktų lėšų padalijimas saugyklų operatoriams pagal ERK nustatytą tvarką*

(104) Remiantis ERK sprendimu dėl laikymo mokesčio pajamas iš šio mokesčio, jas surinkus, PTO perveda įvairiems saugyklų operatoriams proporcingai gautinai kompensacijai ([28]). Kiekvienam operatoriui mokama dalis atitinka prognozuojamos metinės operatoriaus kompensacijos ir bendros prognozuojamos kompensacijos visiems reguliuojamiesiems saugyklų operatoriams, kurias nustato ERK, santykį. Šios dalys kasmet patikslinamos ERK sprendimu dėl laikymo mokesčio pasikeitimo.

(105) Todėl vadovaudamiesi ERK sprendimu PTO sudaro sutartį su kiekvienu saugyklos operatoriumi, kurioje nustatomos kompensacijos surinkimo ir pervedimo paslaugos, kurios sąnaudas nustato ERK ir kurios padengiamos iš operatorių leidžiamųjų pajamų, sąlygos. 2018 m. šios sąnaudos siekia 130 000 EUR kiekvienam PTO už kiekvieną saugyklos operatorių ([29]).

3.9. **Biudžetas**

(106) Kiekvienais metais bendra reguliuojamiesiems operatoriams pervedamų kompensacijų suma priklauso nuo pajamų, gautų iš aukcionų, ir ERK nustatytų leidžiamųjų pajamų. Trims reguliuojamiesiems saugyklų operatoriams pervestų kompensacijų suma 2018 m. siekė 528 mln. EUR, 2019 m. – 540 mln. EUR, o 2020 m. – 251 mln. EUR.

	2018 (milijonais eurų)	**2019 (milijonais eurų)**	**2020 (milijonais eurų)**
Storengy	402	392	199
Teréga	101	113	25
Géométhane	26	36	28
Iš viso	528	540	251

5 lentelė. 2018, 2019 ir 2020 m. laikymo kompensacijos suvestinė

3.10. **Taikymo trukmė**

(107) Angliavandenilių įstatymo nuostatos, susijusios su saugyklų operatorių reguliavimo mechanizmu, įsigaliojo 2018 m. sausio 1 d. ERK nustatė saugyklų operatorių leidžiamąsias pajamas nuo 2018 m. sausio 1 d. Be to, pirmieji laikymo pajėgumų aukcionai dėl 2018–2019 m. laikotarpio vyko 2018 m. kovo 5–29 d., jie taip pat buvo surengti 2019–2020 m. bei 2020–2021 m. (žr. 54 konstatuojamojoje dalyje pateiktą 2 lentelę).

(108) Be to, laikymo mokestis į ATRT tarifą įtrauktas nuo 2018 m. balandžio 1 d. Prognozuojamas leidžiamąsias pajamas ERK pirmiausia nustatė dviejų metų reguliavimo laikotarpiui ([30]). Tada saugyklų operatorių reguliavimo sistemą ji suderino su kitų infrastruktūros mokesčių sistema. Antrasis laikymo tarifas taikomas 2020–2023 m. laikotarpiu ([31]).

([27]) Energetikos kodekso L.445–3 straipsnis: „*Reguliuojamieji gamtinių dujų pardavimo tarifai nustatomi atsižvelgiant į dujų tiekimo ir su šiuo tiekimu susijusių sąnaudų ypatybes. Jais padengiamos visos šios sąnaudos <...>.*“
Prekybos kodekso R.445–3 straipsnis. „*Kiekvienam tiekėjui nustatoma tarifų formulė, kuria atsižvelgiama į visas gamtinių dujų tiekimo sąnaudas. Tarifų formulė ir su tiekimu nesusijusios sąnaudos leidžia nustatyti vidutines gamtinių dujų tiekimo sąnaudas, kuriomis remiantis yra nustatomi reguliuojamieji gamtinių dujų pardavimo tarifai, atsižvelgiant į paslaugų teikimo atitinkamiems klientams ypatybes.*
Su tiekimu nesusijusios išlaidos apima, be kita ko: <…> 2° prireikus – gamtinių dujų saugyklų naudojimo sąnaudas“.

([28]) Minėtas sprendimas Nr. 2018–069, p. 7–8.

([29]) Minėtas sprendimas Nr. 2018–069.

([30]) Minėtas 2018 m. kovo 22 d. ERK sprendimas Nr. 2018–069.

([31]) Minėtas 2020 m. sausio 23 d. ERK sprendimas Nr. 2020–011.

(109) Šiuo metu Prancūzijos valdžios institucijos nėra numačiusios mechanizmo galiojimo pabaigos datos. Kita vertus, paskutinėje DEP ([32]) nustatyta mechanizmo taikymo iki jos peržiūros sritis. DEP peržiūra numatyta 2023 m. ir bus atlikta ne vėliau kaip iki 2028 m. gruodžio 31 d.

3.11. **Įsipareigojimai**

(110) Prancūzijos valdžios institucijos prisėmė du įsipareigojimus. Pirma, Prancūzijos valdžios institucijos įsipareigojo Komisijai pateikti ataskaitą iki 2024 m. pabaigos. Šioje ataskaitoje turi būti aptarti šie aspektai:

— informacija, susijusi su priemonės įgyvendinimu ankstesniu laikotarpiu (2018–2023 m.), visų pirma aukcionų rezultatai dėl kiekio ir kainų bei kiekvienos saugyklos gauto atlygio sumų;

— bendra atnaujinta Prancūzijos gamtinių dujų rinkos veikimo apžvalga, visų pirma informacija, pagrindžianti priemonės tolesnį taikymą 2023–2028 m. laikotarpiu, įskaitant skirtumo dydį, paklausos dydį, investicijos į dujų tinklą Prancūzijoje ir užsienyje bei investicijos į SGD terminalus;

— informacija dėl DEP peržiūros 2023 m. ir jos galimo poveikio priemonės taikymo sričiai;

— 2023–2028 m. reguliavimo laikotarpiu garantuotos grąžos apskaičiavimo metodas; Pokyčių dėl apskaičiavimo metodo atveju Komisija prašo pateikti informaciją apie pokyčių motyvus;

— duomenys, susiję su priemonės poveikiu konkurencijai, pabrėžiant sprendime nustatytus galimus konkurencijos iškraipymus, pavyzdžiui, priemonės poveikį gamtinių dujų saugykloms kaimyninėse valstybėse narėse, jungiamiesiems dujotiekiams ir Prancūzijos suskystintų dujų terminalams. Ši informacija turėtų būti pagrįsta istoriniais duomenimis dėl šio turto naudojimo bei atitinkamais reglamentavimo sistemos pakeitimais, susijusiais su gamtinių dujų laikymu Prancūzijos kaimyninėse šalyse. Priemonės poveikis mažmeninei prekybai Prancūzijoje taip pat turi būti išanalizuotas ir įvertintas kiekybiniu požiūriu.

(111) Antra, Prancūzijos valdžios institucijos įsipareigoja paskelbti tokią informaciją išsamioje interneto svetainėje, skirtoje valstybės pagalbai Prancūzijoje ([33]), taip pat portale *Transparency Award Module*: nuorodą, kuri leistų susipažinti su visu mechanizmo tekstu ir jo įgyvendinimo sąlygomis; finansavimo gavėjų pavadinimą; finansinių srautų formą; kiekvienam pagalbos gavėjui skirtą sumą; skyrimo datą; įmonės rūšį (MVĮ ar didelė įmonė), regioną, kuriame pagalbos gavėjas yra įsisteigęs, ir pagrindinis ekonominis sektorius, kuriame pagalbos gavėjas vykdo veiklą.

3.12. **Oficialios tyrimo procedūros pradėjimo priežastys**

(112) Sprendime pradėti procedūrą Komisija pirmiausia konstatuoja, kad reguliavimo mechanizmas yra valstybės pagalba, kaip tai suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį, kuri galėtų būti suderinama su vidaus rinka pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies c punktą. Vis dėlto per oficialią tyrimo procedūrą Komisija išreiškė abejonių dėl reguliavimo mechanizmo proporcingumo ir konkurencijos iškraipymų buvimo.

(113) Konkrečiau kalbant, viena vertus, Komisija pažymėjo, kad, siekiant nustatyti saugyklų operatorių leistinas pajamas, ERK leidžia saugyklų operatoriams gauti pagrindinio kapitalo grąžą. Apskaičiuojant šią grąžą reikia įvertinti reguliuojamo turto vertę. Komisija išreiškė abejonių dėl turto rinkos vertės ERK įgyvendinant reguliavimo mechanizmą nepriklausomo ekonominio vertinimo proceso – tai būtų galėję kelti abejonių dėl priemonės proporcingumo.

(114) Antra, atsižvelgdama į informaciją, kuri Komisijai pateikta per oficialią tyrimo procedūrą, Komisija negalėjo paneigti, kad mechanizmu iškraipoma konkurencija. Šių pernelyg didelių iškraipymų buvo i) tarp Prancūzijos ir kitų valstybių narių gamtinių dujų tiekėjų, ii) tarp, pirma, gamtinių dujų saugyklų operatorių ir, antra, SGD operatorių ir jungiamųjų dujotiekių operatorių ir iii) tarp Prancūzijos ir kitų valstybių narių gamtinių dujų saugyklų operatorių.

([32]) Minėtas 2020 m. balandžio 21 d. dekretas Nr. 2020–456.

([33]) http://www.europe-en-france.gouv.fr/Centre-de-ressources/Aides-d-etat/Regimes-d-aides.

4. **PRANCŪZIJOS PASTABOS**

(115) Prancūzija Komisijai pateikė savo pastabas ir ERK pastabas, kurios pridėtos prie pirmųjų. Todėl ERK pastabos laikomos neatskiriama Prancūzijos pastabų dalimi.

(116) Prancūzija mano, kad Komisijos išreikštos abejonės dėl gamtinių dujų laikymo reformos yra nepagrįstos.

4.1. **Pagalbos buvimas**

(117) Pirmiausia Prancūzija neigia, kad nagrinėjama priemonė yra susijusi su valstybiniais ištekliais. Be to, Prancūzijos nuomone, negalima teigti, kad pereinant nuo sutartinės sistemos prie reguliuojamos sistemos operatoriui, kuris privalo jos laikytis, suteikiamas ekonominis pranašumas. Ji taip pat neigia, kad jungiamųjų dujotiekių ir suskystintų dujų terminalų operatoriai konkuruoja su saugyklų operatoriais.

(118) Kalbant apie finansavimą iš valstybinių išteklių, Prancūzija neigia, kad gamtinių dujų pagrindinių saugyklų operatorių dalies sąnaudų padengimas yra privaloma įmoka. Naudojimosi gamtinių dujų perdavimo tinklais tarifą moka gamtinių dujų tiekėjai už perdavimo paslaugą, kuri vertinama kaip labai patikima ir užtikrinanti ilgalaikį pajėgumą tenkinti pagrįstus poreikius ([34]).

(119) Prancūzija taip pat pažymi, kad naudojimosi perdavimo tinklu tarifo perkėlimas į gamtinių dujų vartotojui išrašomą sąskaitą privalomas tik tų vartotojų, kurie nusprendžia pasinaudoti reguliuojamaisiais gamtinių dujų pardavimo tarifais, atveju. Prancūzijos teigimu, tiekimas pagal reguliuojamus pardavimo tarifus sudaro mažą dalį gamtinių dujų tiekimo Prancūzijoje ([35]), juo labiau, kad numatyta per kelis etapus panaikinti reguliuojamuosius gamtinių dujų pardavimo tarifus ([36]).

(120) Be to, dėl suteikto pranašumo Prancūzija pažymi, pirma, kad nustatant kapitalo kaštus atsižvelgiama į mažiausią riziką, kylančią reguliuojamai veiklai dėl mažesnės naudojamo kapitalo grąžos palyginti su nereguliuojama veikla. Antra, Prancūzija neigia, kad saugyklų operatoriaus gaunamos pajamos taikant reguliuojamą sistemą nuolat yra didesnės nei tos, kurias šis operatorius gauna taikant sutartinę sistemą ([37]). Be to, Prancūzija primena, kad nuo 2018 m. taikoma reguliavimo sistema yra simetrinė: „kompensacija“ galėtų pakeisti kryptį ir galėtų būti pervedama saugyklų operatorių, jeigu pajamos iš prekybos viršytų ERK nustatytas leidžiamąsias pajamas. Todėl reguliuojamas modelis negali būti atskirtas nuo pagal šį reguliuojamą modelį saugyklų operatoriams nustatytų įsipareigojimų ir jų prarastos ekonominės galimybės.

(121) Balansinės vertės sumažėjimas 494 mln. EUR, kurį kelios dienos po ERK patvirtintų kriterijų dėl laikymo tarifo paskelbimo fiksavo ENGIE grupė savo reguliuojamos laikymo veiklos srityje patvirtina tokį pelno, susijusio su palankiomis rinkos sąlygomis, tikimybės praradimą. Galiausiai Prancūzija primena, kad pradėjus taikyti reguliavimo mechanizmą 2017–2018 m. nedidėjo Prancūzijos saugyklų operatorių, išskyrus bendrovę *Storengy*, pajamos. Prancūzija taip pat pažymi, kad *Storengy* pagal reguliuojamą sistemą, kai skirtumas panašus, gauna leidžiamąsias pajamas, kurios yra mažesnės nei pajamos, gaunamos iš prekybos taikant sutartinę sistemą.

(122) Prancūzija mano, kad analizuojant suteikto pranašumo atrankųjį pobūdį netikslinga išsamiai aptarinėti kitose valstybėse narėse esančių saugyklų operatorių padėtį. Iš tikrųjų ji cituoja Bendrąjį Teismą ir Teisingumo Teismą, kurie pažymėjo, kad *„atrankinio pobūdžio sąlyga gali būti vertinama tik vienos valstybės narės lygiu“* ([38]). Bet kuriuo atveju Prancūzija pažymi, kad kitų valstybių narių saugyklų operatorių faktinė ir teisinė padėtis nėra panaši, atsižvelgiant į nagrinėjama priemone siekiamą tikslą, t. y. užtikrinti gamtinių dujų tiekimo saugumą Prancūzijoje.

([34]) Pagal 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/73/EB dėl gamtinių dujų vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, panaikinančios Direktyvą 2003/55/EB, 14 straipsnio 4 dalį.

([35]) Pagal 2019 m. gruodžio 31 d, ERK paskelbtą ataskaitą „Observatoire des marchés de détail du 4e trimestre 2019“ 66 % gyvenamųjų ir negyvenamųjų objektų dujos siūlomos rinkos sąlygomis palyginti su 34 % atvejų, kai taikomi reguliuojami tarifai, ir 91 % suvartojamų gamtinių dujų tiekiama rinkos sąlygomis palyginti su 9 %, kai taikomas reguliuojamas pardavimo tarifas.

([36]) Pagal 2019 m. lapkričio 8 d. įstatymo Nr. 2019–1147 dėl energetikos ir klimato 63 straipsnio nuostatas.

([37]) Nors 2013–2017 m. pajamos iš prekybos nebuvo didelės, bendros leidžiamosios pajamos yra kur kas mažesnės nei šių operatorių apyvarta 2008–2012 m., kai skirtumas yra didelis.

([38]) 2014 m. lapkričio 7 d. Sprendimo *Banco Santander*, T-399/11, EU:T:2014:938, 75 punktas; 2004 m. lapkričio 11 d. Sprendimo *Ispanija/Komisija*, C-73/03, EU:C:2004:711, 28 punktas.

(123) Dėl, pirma, jungiamųjų dujotiekių operatorių, ir, antra, suskystintų dujų terminalų operatorių Prancūzija primena, kad visi šie operatoriai Prancūzijoje yra reguliuojamieji ([39]). Taigi jiems taikomi reguliavimo mechanizmai, kurie yra labai panašūs į tą, kuris nustatytas dėl laikymo, įskaitant reguliuotojo nustatomas leidžiamąsias pajamas, kuriomis jie gali padengti savo sąnaudas. Todėl Prancūzija mano, kad negalima ginčyti, jog nagrinėjama priemone šiems operatoriams suteikiamas atrankusis pranašumas palyginti su jungiamųjų dujotiekių ir suskystintų dujų terminalų operatoriais.

(124) Dėl poveikio konkurencijai ir valstybių narių tarpusavio prekybai Prancūzija mano, kad jungiamųjų dujotiekių ir suskystintų dujų terminalų operatoriai nekonkuruoja su saugyklų operatoriais (taip pat žr. (133) ir paskesnes konstatuojamąsias dalis).

4.2. **Nagrinėjamos priemonės suderinamumas su vidaus rinka**

4.2.1. *Proporcingumas*

(125) Prancūzija paaiškina, kad operatorių sąnaudomis grindžiamas reguliavimas yra tarp Sąjungos reguliuotojų labai paplitęs metodas. Jį taikant galima užtikrinti, kad operatoriai gautų pakankamai pajamų savo veiklai tęsti, o galutiniai vartotojai už laikymą nemokėtų daugiau nei kainuoja suteikta paslauga. *A contrario*, Prancūzija paaiškina, kad, jos nuomone, skirtumo dydžiu grindžiamas metodas yra kintantis ir jį taikant – priklausomai nuo rinkos kainų pokyčių trumpuoju laikotarpiu – galėtų būti neužtikrinta, kad bus padengtos operatorių sąnaudos arba, priešingai, galėtų būti gaunamas nepagrįstas pelnas.

(126) Siekdama nustatyti laikymo tarifo dydį ERK nustatė reguliavimą, grindžiamą operatorių patiriamų sąnaudų, kurios laikomos efektyviomis, padengimu. Taigi kiekvienam operatoriui ji nustato leidžiamąsias pajamas, kad būtų padengtos sąnaudos, kurias sudaro veiklos išlaidos ir turto amortizacija bei kapitalo kaštai. Siekdama saugyklų operatoriams nustatyti pirminę RTB 2018 m. sausio 1 d. ERK 2016 m. gruodžio 31 d. atliko operatorių turto bendros balansinės vertės perkainojimą (žr. (55) ir paskesnes konstatuojamąsias dalis dėl leidžiamųjų pajamų nustatymo).

(127) Prancūzija taip pat pateikia papildomus analizės elementus, kad įrodytų, jog taikant kitus metodus gaunami RTB rezultatai, kurie atitinka ERK taikomą metodą.

(128) Saugyklų operatorių vertė jų akcininkų apskaitoje nustatoma taikant apskaitos standartus ir atsižvelgiant į prognozuojamas veiklos pajamas ilguoju laikotarpiu. Remdamasi tuo, kad ENGIE apskaitoje *Storengy* 2016 m. gruodžio 31 d. vertinama [3–5 mlrd. EUR], ERK nustatė, kad *Storengy* atveju pirminė RTB yra 3,5 mlrd. EUR Remdamasi tuo, kad patronuojančiosios bendrovės apskaitoje laikymo pajėgumai 2016 m. gruodžio 31 d. vertinami maždaug [1–2 mlrd. EUR], ERK nustatė, kad *Teréga* atveju pirminė RTB yra 1 156 mln. EUR.

(129) Naujausi sandoriai taip pat leidžia aiškiau nustatyti įmonių vertę ir laikymo veiklos vertę vykdant sandorius. Pavyzdžiui, remiantis su bendrovės *Teréga* kapitalu susijusiais 2013 m. ([40]) ir 2015 m. ([41]) sudarytais sandoriais laikymo pajėgumų turtas įvertintas [1–2 mlrd. EUR].

(130) Be to, Prancūzija nurodo, kad išorės konsultantai taip pat dirbo operatorių RTB vertinimo klausimu. *Storengy* atveju ERK pasamdyti konsultantai ją įvertino [3–5 mlrd. EUR]. Prancūzija taip pat remiasi tyrimu, kurį *Teréga* užsakymu atliko *PwC*, kuriame 2018 m. RTB įvertinta [1–2 mlrd. EUR].

(131) Galiausiai Prancūzija mano, kad alternatyvus metodas, pagal kurį atkuriama operatoriaus pajamų istorija siekiant nustatyti, ar jų pakanka, kad būtų padengtos buvusios investicijos, nėra pakankamai patikimas siekiant nustatyti RTB vertę. Iš tikrųjų taikant tokį metodą reiktų nuo pradinės eksploatacijos pradžios atkurti seniausią (XX a. šeštojo dešimtmečio pabaigos) laikymo turtą, kiekvieno operatoriaus *free cash-flows*, kurie sudaro operatoriaus turimus pinigus atėmus jam reikalingą apyvartinį kapitalą, jo mokesčius ir investicijas, kad jie būtų palyginti su bendra turto verte.

([39]) Išskyrus Diunkerko suskystintų gamtinių dujų terminalą, kuriam taikoma išimtis.
([40]) Konsorciumo, kurį sudaro GIC, *Snam* ir EDF atliktas bendrovės TIGF įsigijimas.
([41]) Bendrovės *Prédica* atliktas TIGF akcijų įsigijimas.

(132) Atrodo, kad atkurti tokius istorinius duomenis itin sudėtinga tiek dėl to, kad reikalingas išsamus pagrindimas dokumentais, tiek dėl dabartinių laikymo veikla užsiimančių bendrovių organizacinių ir kapitalo pokyčių: pirma, *Storengy*, kuri yra įtraukta į integruotą *Gaz de France*/*GDF Suez* modelį, atveju atkuriant istorinius duomenis būtų reikalingos veiklos nukrypimo prielaidos; kita vertus, *Teréga* buvo ne kartą perleista.

4.2.2. *Neigiamas poveikis konkurencijai ir tarpusavio prekybai*

(133) Dėl konkurencijos tarp Prancūzijos tiekėjų ir kitų valstybių narių tiekėjų, kurie užsako Prancūzijos laikymo pajėgumus, iškraipymo Prancūzija paaiškina, kad tiekėjo „pilietybė“ nedaro jokio poveikio. Viešuosiuose aukcionuose gali dalyvauti visi subjektai, turintys leidimą tiekti gamtines dujas. Šis leidimas tiekti dujas nėra išduodamas vien tik Prancūzijos tiekėjams ir jį gali gauti visi Sąjungos valstybės narės teritorijoje įsisteigę asmenys ([42]). Antra, Prancūzijos valdžios institucijos pažymi, kad už tą pačią perdavimo paslaugą Prancūzijos tiekėjams ir kitų valstybių narių tiekėjams taikomas tas pats naudojimosi gamtinių dujų perdavimo tinklais tarifas.

(134) Be to, Prancūzijos manymu, saugyklos nekonkuruoja su jungiamaisiais dujotiekiais ir suskystintų dujų terminalais. Prancūzija pirmiausia pažymi, kad Komisija niekada nėra vertinusi, ar yra bendroji rinka, apimanti gamtinių dujų laikymą, pakartotinio dujinimo infrastruktūrą ir jungiamuosius dujotiekius. Be to, Prancūzija pažymi, kad analizėse, susijusiose su dujų sistemos pajėgumais pagrįstiems poreikiams patenkinti, gamtinių dujų pagrindinės saugyklos turimu suskystintų gamtinių dujų atsargų kiekiu papildo visiškai išnaudojamus jungiamuosius dujotiekius ir visiškai išnaudojamus suskystintų dujų terminalų pajėgumus.

(135) Be to, Prancūzija konstatuoja, kad Komisija ne kartą pripažino, jog egzistuoja atskira gamtinių dujų požeminių saugyklų rinka tiek Prancūzijoje ([43]), tiek ir kitose valstybėse narėse ([44]). Atsižvelgdama į rinkos tyrimo dėl veiklos Prancūzijos teritorijoje rezultatus Komisija konstatavo, kad laikymas negali būti pakeičiamas kitomis lankstumo formomis ([45]). Prancūzija taip pat pažymi, kad dviejuose sprendimuose Komisija konstatavo, kad gamtinių dujų rinka buvo regioninio ar net nacionalinio lygmens ([46]).

(136) Prancūzija mano, kad kiekviena lankstumo priemonė pasižymi savitomis funkcijomis ir ypatybėmis, kurios neleidžia jos pakeisti kitomis lankstumo priemonėmis. Jungiamieji dujotiekiai leidžia tiekti gamtines dujas į teritoriją. Jei nebūtų saugyklų reikėtų suprojektuoti jungiamuosius dujotiekius, kad vartojimo piko metu būtų galima užtikrinti gamtinių dujų tiekimą į Prancūzijos teritoriją. Todėl toks projektavimas būtų neveiksmingas. Be to, Sąjunga skelbia siekianti sumažinti gamtinių dujų vartojimą. Nenumatytos jokios naujos investicijos, susijusios su šiuo metu Prancūzijos turimais jungiamaisiais dujotiekiais. Taigi Komisijos pateiktas klausimas dėl konkurencijos ir investicijų rodiklių ilguoju laikotarpiu yra visiškai teorinis.

(137) Suskystintų dujų terminalai leidžia turėti tarpinį sprendimą, kad dujos į teritoriją būtų tiekiamos mažesnėmis sąnaudomis. SGD prieinamumas nėra užtikrintas ir labai priklauso nuo pasaulinių pasiūlos ir paklausos sąlygų, dėl kurių reguliariai nukreipiami kroviniai. Be to, laikymo pajėgumai suskystintų dujų terminaluose yra riboti ([47]) ir palankiausiomis sąlygomis šie terminalai negalėtų būti naudojami ilgiau kaip 5 dienas. Tačiau šis laikotarpis yra trumpesnis nei vidutinė šalčio bangos trukmė, t. y. 5–15 dienų, todėl trūksta laiko užtikrinti, kad pakankamai greitai būtų atgabentas krovinys ir būtų išvengta tiekimo nutraukimo ([48]).

(138) Taigi gamtinių dujų saugyklos užtikrina lankstų sezoninį tiekimą, kuris negali būti užtikrintas nei jungiamaisiais dujotiekiais panašiomis ekonominėmis sąlygomis, nei per suskystintų dujų terminalus. *A contrario*, to, kad Prancūzijoje yra saugyklų, nepakanka, kad būtų užtikrintas gamtinių dujų tiekimo Prancūzijai saugumas. Vis tiek būtina naudoti jungiamuosius dujotiekius ir suskystintų dujų terminalus, kad dujos būtų tiekiamos į teritoriją.

([42]) Pagal Energetikos kodekso L.443–4 straipsnio nuostatas.
([43]) Žr., pvz., 2006 m. lapkričio 14 d. Komisijos sprendimo *M. 4180 Gaz de France*/*Suez*, 341 punktą.
([44]) 1999 m. rugsėjo 29 d. Komisijos sprendimo M. 1383 – *Exxon*/*Mobil*, 69 ir 261 punktus; 2003 m. balandžio 25 d. Komisijos sprendimo *M. 3086 – Gaz de France*/*Preussag Energie*, 14 punktą; 2005 m. gruodžio 21 d. Komisijos sprendimo *M. 3696 EON*/*MOL*, 99 punktas; 2013 m. lapkričio 19 d. Komisijos sprendimo *M.6984 - EPH*/*Stredoslovenska Energetika*, 24 punktas.
([45]) 2004 m. spalio 8 d. Komisijos sprendimo *M. 3410 Total*/*Gaz de France*, 19 punktas.
([46]) 2005 m. gruodžio 21 d. Komisijos sprendimo *M. 3696 – E.ON*/*MOL*, 130 punktas; 2013 m. lapkričio 19 d. Komisijos sprendimo *M.6984 - EPH*/*Stredoslovenska Energetika*, 24 punktas.
([47]) Žiemos laikotarpiu Prancūzijos terminaluose laikoma vidutiniškai 4,2 TWh atsargų.
([48]) 10–15 dienų priklausomai nuo dujų kilmės.

(139) Taigi šios įvairios infrastruktūros rūšys papildo viena kitą, o ne tarpusavyje konkuruoja, kad būtų užtikrintas dujų tiekimo Prancūzijoje saugumas.

(140) NET jeigu būtų manoma, kad jungiamieji dujotiekiai, suskystintų dujų terminalai ir gamtinių dujų saugyklos konkuruoja, Prancūzija primena, kad tiek jungiamieji dujotiekiai, tiek suskystintų dujų terminalai Prancūzijoje, išskyrus Diunkerko terminalą, yra reguliuojami. Todėl šios infrastruktūros grąža atitinka ERK nustatytą turto grąžos normą. Taigi dėl laikymo reguliavimo įgyvendinimo negali kilti pasekmių kitos reguliuojamos infrastruktūros grąžai.

(141) Be to, Prancūzija primena, kad neseniai susiklosčiusios aplinkybės paneigia galimą konkurencijos, kuri yra žalinga jungiamiesiems dujotiekiams arba suskystintų dujų terminalams, prielaidą. Nuo 2018 m. pabaigos Prancūzijoje ir Sąjungoje terminalai naudojami itin intensyviai palyginti su pastaraisiais 10 metų. Be to, suskystintų dujų terminalų operatoriai neseniai pradėjo sėkmingai prekiauti savo pajėgumais vidutiniu laikotarpiu. Laikymo reguliavimas kartu su 2018 m. pabaigoje įgyvendintu zonų apjungimu Prancūzijoje labai padėjo padidinti Prancūzijos ir Vakarų Europos rinkos gylį ir likvidumą.

(142) Prancūzija taip pat neigia, kad reguliuojant laikymą būtų galima sumažinti paskatas naudotis esamais suskystintų dujų terminalais ir jungiamaisiais dujotiekiais. Paskatas dėl naudojimo lemia įvairių gamtinių dujų rinkų siunčiami kainų signalai ([49]). Šiomis aplinkybėmis saugyklos yra papildoma priemonė siekiant optimizuoti gamtinių dujų tiekimo sąnaudas ir pasinaudoti konkurencingomis rinkos kainomis.

(143) Prancūzija taip pat pažymi, kad sprendimai dėl investicijų į jungiamuosius dujotiekius ir suskystintų dujų terminalus grindžiami tiekimo strategijomis, kurioms gamtinių dujų saugyklos nedaro neigiamos įtakos.

(144) Galiausiai Prancūzija mano, kad nagrinėjama priemonė kitų valstybių saugyklų operatorių padėčiai nedaro jokio poveikio. Prancūzijos valdžios institucijos pažymi, kad šalies dujų sistemos struktūroje, kuri grindžiama, be kita ko, atsižvelgimu į 100 % prieinamų jungiamųjų dujotiekių pajėgumų, automatiškai atsižvelgiama į tiekimo priemones, esančias už jungiamųjų dujotiekių, įskaitant kitose Sąjungos valstybėse narėse esančias gamtinių dujų saugyklas. Prancūzijos valdžios institucijos taip pat pabrėžia, kad kai kurios iš šių saugyklų taip pat yra reguliuojamos.

(145) Laikymo pajėgumai parduodami aukcionuose rinkos kaina. Todėl dėl nagrinėjamos priemonės nesudaromos mažiau palankios sąlygos kitų valstybių narių saugyklų operatoriams. Be to, nagrinėjama priemone gali būti daromas tik itin mažas poveikis kainodarai. Prancūzijos saugyklose gali būti laikoma maždaug 130 TWh ([50]), o tai yra mažas kiekis, palyginti su kiekiais, kuriais prekiaujama prekyvietėse. 2018 m. prekybos TTF apimtis siekė 28 220 TWh ([51]).

(146) Taigi visiems įvairių valstybių narių saugyklų operatoriams sudaromos rinkos sąlygos, kuriomis Prancūzijos saugyklos daro tik nedidelę įtaką, todėl negalima teigti, kad jų gaunama grąža galėtų mažėti dėl nagrinėjamos priemonės įgyvendinimo.

(147) Be to, Prancūzija pažymi, kad Vokietijos ir Belgijos saugyklų užpildymo lygis, kuris 2018–2019 m. išaugo, yra aukštas ([52]). Toks aukštas užpildymo lygis rodo, kad dėl Prancūzijos saugyklų reguliavimo kitų valstybių narių operatoriams neužkertamas kelias parduoti visus savo laikymo pajėgumus palankiomis rinkos sąlygomis.

5. **SUINTERESUOTŲJŲ ŠALIŲ PASTABOS**

(148) Komisija gavo aštuoniolikos suinteresuotųjų šalių, įskaitant tris priemonės pagalbos gavėjus, pastabas. Šių pastabų santrauka pateikta 149–233 konstatuojamosiose dalyse.

([49]) Kainos įvairiose prekyvietėse Sąjungoje, pasaulinė SGD kaina.
([50]) Keturių mėnesių laikotarpio prekybos apimtis.
([51]) *Title Transfer Facility*, kurioje vyksta didžioji dalis terminuotos tarpusavio prekybos.
([52]) Atitinkamai 88–99 % ir 54–97 %

5.1. **Priemonės pagalbos gavėjų pastabos**

5.1.1. *Géométhane*

(149) *Géométhane* pabrėžia teigiamą priemonės nustatymo poveikį energetinio saugumo tikslo atžvilgiu. Grįsdama savo argumentus *Géométhane* pateikė Komisijai išsamią ataskaitą ([53]).

5.1.1.1. Pagalbos buvimas

(150) *Géométhane* nuomone, nagrinėjama priemonė nėra valstybės pagalba dėl daugelio priežasčių.

(151) Pirmiausia, *Géométhane* pažymi, kad nėra finansavimo iš valstybinių išteklių, nes laikymo mokestis negali būti laikomas privaloma įmoka: ištekliai juda tik tarp privačių operatorių (gamtinių dujų tiekėjų ir saugyklų operatorių), valstybės kontrolė lėšų atžvilgiu yra ribota, nagrinėjama priemone nemažinamas valstybės biudžetas ir joje numatyta operatorių pareiga prižiūrėti pagrindines saugyklas, kurioms taikomas mechanizmas.

(152) Be to, nagrinėjama priemonė negali būti laikoma Prancūzijos teritorijoje veiklą vykdantiems saugyklų operatoriams suteiktu atrankiuoju pranašumu užsienyje veikiančių operatorių atžvilgiu, nes jų teisinė ir faktinė padėtis nėra panaši į Prancūzijoje įsikūrusių operatorių padėtį nagrinėjama priemone siekiamo tikslo požiūriu. Be to, kitų lankstumo priemonių eksploatuotojai nėra panašioje teisinėje ir faktinėje padėtyje.

(153) Galiausiai *Géométhane* paaiškina, kad nagrinėjama priemonė nedaro poveikio konkurencijai ir valstybių narių tarpusavio prekybai.

5.1.1.2. Pagalbos suderinamumas

(154) Jeigu nagrinėjama priemonė būtų laikoma valstybės pagalba, *Géométhane* nuomone, ji turėtų būti laikoma suderinama su reguliavimu valstybės pagalbos srityje. Iš tiesų nagrinėjama priemone padedama siekti bendros svarbos tikslo – energetinio saugumo. Be to, atsižvelgiant į alternatyvių priemonių analizę, ji būtina ir tinkama šiam tikslui pasiekti.

(155) Nagrinėjamos priemonės nustatymas turi skatinamąjį poveikį, nes be tokios priemonės dėl nedidelės užsakytų saugyklų pajėgumų dalies ir pajamų, gaunamų iš užsakymo, kritimo dėl skirtumo mažėjimo saugyklų operatoriai būtų turėję užkonservuoti arba net visai uždaryti pagrindines saugyklas, kad būtų užtikrintas gamtinių dujų tiekimo saugumas Prancūzijoje.

(156) Leidžiamųjų pajamų apskaičiavimas pagal RTB vertinimo metodą, grindžiamą einamosiomis ekonominėmis sąnaudomis, yra pagrįstas ir proporcingas dėl šių priežasčių:

— įgyvendinant reguliavimo mechanizmą konsultacijų bendrovei <...> atlikus išorės auditą buvo atliktas nepriklausomas ekonominis RTB vertinimas;

— ERK nepatvirtino pirminės operatorių siūlytos RTB;

— vertinant RTB einamųjų ekonominių sąnaudų metodika grindžiama bendra balansine turto verte;

— pagal metodiką apskaičiuojamos turto pakeitimo sąnaudos atėmus amortizacijos sąnaudas;

— metodologija taikoma visiems Prancūzijoje reguliuojamiems infrastruktūros tarifams;

— metodologiją taiko beveik visi Sąjungos reguliuotojai.

([53]) 2020 m. birželio 12 d. *techninė ekonominė ataskaita, parengta Europos Komisijai pradėjus tyrimą dėl Prancūzijos gamtinių dujų saugyklų reguliavimo sąlygų* <...>.

(157) Priešingu atveju RTB vertinimas pagal rinkos vertę, kuri lygi skirtumui, nebūtų tinkamas, nes ji nepadengtų operatorių sąnaudų, o tai prieštarauja sąnaudų padengimo principui, nustatytam Direktyvoje 2009/73/EB. Taigi nusprendus atsižvelgti į rinkos vertę kiltų grėsmė reguliavimo mechanizmui, kuriuo siekiama užtikrinti tolimesnį saugyklų veikimą, kuris būtinas tinkamam perdavimo tinklo veikimui. Be to, skirtumo padidėjimo atveju grąža gali būti per didelė. ERK apskaičiuota RTB vertė dera su infrastruktūros rinkos verte ilguoju ir vidutiniu laikotarpiais.

(158) Nebūtų buvę tikslinga vertinti, ar iš pajamų, gaunamų iki reguliavimo mechanizmo įsigaliojimo, nebūtų buvę galima padengti pirminių jų investicijų, nes atsižvelgimas į šias pajamas atliekant tokį vertinimą prieštarautų Sąjungos reguliuotojų praktikai, tai būtų sudėtinga ir ne itin patikima.

(159) Galiausiai imtasi priemonių siekiant apriboti galimybes operatoriams gauti pelną (t. y. kapitalo vidutinė svertinė vertė, saugyklų operatorių, veiklą vykdančių efektyviai, sąnaudų ribojimas ir skatinamasis reguliavimas).

(160) *Géométhane* taip pat pažymi, kad ERK nustatyta RTB vertė atitinka neseniai sudaryto sandorio vertę. 2016 m. *Total*, *Ineos* ir *Géostock* perleido 98 % *Géosud*, kuriai pačiai priklauso 50 % *Géométhane* akcijų, akcijų bendrovei *CNP Assurances* už <...> sumą. Todėl galima apskaičiuoti bendrą *Géométhane* vertę, kurią jos perdavimo momentu vertina ją įsigyjantis subjektas, t. y. <...> ([54]) (prie kurios pridedama <...> turimų pinigų, taigi bendra suma lygi maždaug <...>). *Géométhane* mano, kad ši rinkos vertė dera <...> su 2018 m. ERK nustatyta RTB verte – 188,9 mln. EUR, padidinta statomu turtu <...>.

(161) Nagrinėjama priemone užkertamas kelias neigiamam poveikiui valstybių narių konkurencijai ir tarpusavio prekybai. Iš tiesų:

— nėra konkurencijos tarp Prancūzijos gamtinių dujų tiekėjų ir užsienio valstybių gamtinių dujų tiekėjų iškraipymo. Laikymo paslaugų aukcionų tvarka užtikrina, kad Prancūzijos ir užsienio gamtinių dujų tiekėjai būtų vertinami vienodai. Be to, pagal reguliavimo mechanizmą numatytas laikymo kompensacijos finansavimo modelis užtikrina vienodą požiūrį į užsienio ir Prancūzijos tiekėjus. Užsienio tiekėjams netaikomos mažesnės kainos nei Prancūzijos tiekėjams.

— taip pat neiškraipoma konkurencija su kaimyninių šalių saugyklų operatoriais. Nuo reguliavimo mechanizmo įsigaliojimo saugyklų užpildymo lygis padidėjo visoje Sąjungoje ir jis yra itin aukštas;

— taip pat nėra konkurencijos tarp saugyklų operatorių ir suskystintų dujų terminalų ar jungiamųjų dujotiekių iškraipymo, nes suskystintų dujų terminalai ir jungiamieji dujotiekiai negali būti pakeisti kitomis alternatyvomis. Komisijos praktikoje priimant sprendimus dėl koncentracijų gamtinių dujų laikymo rinka apibrėžta kaip atskira rinka. Labiau reikėtų kalbėti apie tai, kad gamtinių dujų saugyklos, suskystintų dujų terminalai ir jungiamieji dujotiekiai papildo vienas kitą.

5.1.2. *Storengy*

(162) *Storengy* pabrėžia teigiamą nagrinėjamos priemonės nustatymo poveikį energetinio saugumo tikslo atžvilgiu. Grįsdama savo argumentus *Storengy* pateikė Komisijai išsamią ataskaitą ([55]).

5.1.2.1. Pagalbos buvimas

(163) *Storengy* nuomone, nagrinėjama priemonė nėra valstybės pagalba dėl daugelio priežasčių.

([54]) Įsigijimo kaina (130,6)/(98 % c 50 %).

([55]) 2020 m. birželio 12 d. *techninė ekonominė ataskaita, parengta Europos Komisijai pradėjus tyrimą dėl Prancūzijos gamtinių dujų saugyklų reguliavimo sąlygų* <...>.

(164) Pirmiausia, *Storengy* pažymi, kad nėra finansavimo iš valstybinių išteklių, nes laikymo mokestis negali būti laikomas privaloma įmoka, nes ištekliai juda tik tarp privačių operatorių (gamtinių dujų tiekėjų ir saugyklų operatorių), valstybės vykdoma lėšų kontrolė yra ribota, nagrinėjama priemone nemažinamas valstybės biudžetas ir pagal ją numatyta operatorių pareiga prižiūrėti pagrindines saugyklas, kurioms taikomas mechanizmas.

(165) Be to, nagrinėjama priemonė negali būti laikoma Prancūzijos teritorijoje veiklą vykdantiems saugyklų operatoriams suteiktu atrankiuoju pranašumu užsienyje veikiančių operatorių atžvilgiu, nes jų teisinė ir faktinė padėtis nėra panaši į Prancūzijoje įsikūrusių operatorių padėtį priemone siekiamo tikslo požiūriu. Be to, kitų lankstumo priemonių eksploatuotojai nėra panašioje teisinėje ir faktinėje padėtyje.

(166) Galiausiai *Storengy* aiškina, kad nagrinėjama priemonė nedaro poveikio valstybių narių konkurencijai ir tarpusavio prekybai.

5.1.2.2. Pagalbos suderinamumas

(167) Jeigu nagrinėjama priemonė būtų laikoma valstybės pagalba, *Storengy* nuomone, ji turėtų būti laikoma suderinama su reguliavimu valstybės pagalbos srityje. Iš tiesų priemone padedama siekti bendros svarbos tikslo – energetinio saugumo. Be to, atsižvelgiant į alternatyvių priemonių analizę, nagrinėjama priemonė būtina ir tinkama šiam tikslui pasiekti.

(168) Nagrinėjamos priemonės nustatymas turi skatinamąjį poveikį, nes be jos dėl nedidelės užsakytų saugyklų pajėgumų dalies ir pajamų, gaunamų iš užsakymo, kritimo dėl skirtumo mažėjimo saugyklų operatoriai būtų turėję užkonservuoti arba net visai uždaryti pagrindines saugyklas, kad būtų užtikrintas gamtinių dujų tiekimo saugumas Prancūzijoje.

(169) Leidžiamųjų pajamų apskaičiavimas pagal reguliuojamo turto bazės vertinimo metodą, grindžiamą einamosiomis ekonominėmis sąnaudomis, yra pagrįstas ir proporcingas, dėl šių priežasčių:

— įgyvendinant reguliavimo mechanizmą konsultacijų bendrovei <...> atlikus išorės auditą buvo atliktas nepriklausomas ekonominis RTB vertinimas;

— ERK nepatvirtino pirminės operatorių siūlytos RTB;

— vertinant RTB einamųjų ekonominių sąnaudų metodologija grindžiama bendra balansine turto verte;

— pagal metodiką apskaičiuojamos turto pakeitimo sąnaudos atėmus amortizaciją;

— metodologija taikoma visiems Prancūzijoje reguliuojamiems infrastruktūros tarifams;

— metodologiją taiko beveik visi Sąjungos reguliuotojai.

(170) Priešingu atveju RTB vertinimas pagal rinkos vertę, kuri lygi skirtumui, nebūtų tinkamas, nes ji nepadengtų operatorių sąnaudų, o tai prieštarauja sąnaudų padengimo principui, nustatytam Direktyvoje 2009/73/EB. Taigi nusprendus atsižvelgti į rinkos vertę kiltų grėsmė reguliavimo mechanizmui, kuriuo siekiama užtikrinti tolimesnį saugyklų veikimą, kuris būtinas tinkamam perdavimo tinklo veikimui. Be to, skirtumo padidėjimo atveju grąža gali būti per didelė. ERK apskaičiuota RTB vertė dera su infrastruktūros rinkos verte ilguoju ir vidutiniu laikotarpiais.

(171) Nebūtų buvę tikslinga vertinti, ar iš pajamų, gautų iki reguliavimo mechanizmo įsigaliojimo, nebūtų buvę galima padengti pirminių jų investicijų, nes atsižvelgimas į šias pajamas atliekant tokį vertinimą prieštarautų Sąjungos reguliuotojų praktikai, tai būtų sudėtinga ir ne itin patikima.

(172) Galiausiai imtasi priemonių siekiant apriboti galimybes operatoriams gauti pelną (t. y. kapitalo vidutinė svertinė vertė, saugyklų operatorių, veiklą vykdančių efektyviai, sąnaudų ribojimas ir skatinamasis reguliavimas).

(173) Nagrinėjama priemone užkertamas kelias neigiamam poveikiui valstybių narių konkurencijai ir tarpusavio prekybai. Iš tiesų:

— nėra konkurencijos tarp Prancūzijos gamtinių dujų tiekėjų ir užsienio valstybių gamtinių dujų tiekėjų iškraipymo. Laikymo paslaugų aukcionų tvarka užtikrina, kad Prancūzijos ir užsienio gamtinių dujų tiekėjai būtų vertinami vienodai. Be to, pagal reguliavimo mechanizmą numatytas laikymo kompensacijos finansavimo modelis užtikrina vienodą požiūrį į užsienio ir Prancūzijos tiekėjus. Užsienio tiekėjams netaikomos mažesnės kainos nei Prancūzijos tiekėjams.

— taip pat neiškraipoma konkurencija su kaimyninių šalių saugyklų operatoriais. Nuo reguliavimo mechanizmo įsigaliojimo saugyklų užpildymo lygis padidėjo visoje Sąjungoje ir jis yra itin aukštas;

— taip pat nėra konkurencijos tarp saugyklų operatorių ir suskystintų dujų terminalų ar jungiamųjų dujotiekių iškraipymo, nes suskystintų dujų terminalai ir jungiamieji dujotiekiai negali būti pakeisti kitomis alternatyvomis. Komisijos praktikoje priimant sprendimus dėl koncentracijų gamtinių dujų laikymo rinka apibrėžta kaip atskira rinka. Labiau reikėtų kalbėti apie tai, kad gamtinių dujų saugyklos, suskystintų dujų terminalai ir jungiamieji dujotiekiai papildo vienas kitą.

5.1.3. *Teréga*

(174) *Teréga* pažymi, kad pagrindinis laikymo reformos tikslas yra užtikrinti Prancūzijos gamtinių dujų tiekimo saugumą, kuriam buvo kilusi grėsmė iki reguliavimo mechanizmo įsigaliojimo.

5.1.3.1. Pagalbos buvimas

(175) *Teréga* mano, kad priemonė nelaikytina valstybės pagalba. *Teréga* pažymi, kad reguliavimo sistemos, grindžiamos efektyviai veiklą vykdančio operatoriaus sąnaudų padengimo ir įprastos investuoto kapitalo grąžos principu, yra įprastos Sąjungoje, tačiau jos nėra laikomos valstybės pagalba.

(176) Vis dėlto *Teréga* mano, kad nagrinėjama priemonė yra paprasta tarifų reguliavimo priemonė, kuri nėra finansuojama iš valstybinių išteklių. Iš tiesų ji nedaro poveikio valstybės biudžetui ir nelemia papildomų sąnaudų, kurios turėtų būti perkeltos galutiniams vartotojams. Be to, Prancūzija nevykdo nei PTO surenkamų lėšų, nei pačių PTO, kurie yra pagal privatinę teisę veikiančios įmonės, kurias kontroliuoja akcininkai, kurių didžioji dalis yra privatūs subjektai, valstybinės kontrolės.

(177) *Teréga* taip pat mano, kad nagrinėjama priemone nesuteikiamas joks atrankusis pranašumas atitinkamiems operatoriams. Reguliavimo mechanizmas grindžiamas aukcionais, jame taip pat numatyti efektyvumo skatinimo aspektai bei visų išlaidų ir pajamų *ex post* sureguliavimo mechanizmas. Be to, reguliavimo mechanizmo simetriškumas reiškia, kad saugyklų operatoriai nebūtinai gauna kompensaciją, o, priešingai, jiems gali tekti pervesti perviršį.

(178) Be to, dėl atrankumo kriterijaus *Teréga* mano, kad užsienio operatorių padėtis nėra šio kriterijaus požiūriu reikšmingas vertinimo aspektas. Saugyklų operatorių faktinė ir teisinė padėtis daugeliu aspektų skiriasi nuo suskystintų dujų terminalų ir jungiamųjų dujotiekių operatorių faktinės ir teisinės padėties, be kita ko, Prancūzijos gamtinių dujų tiekimo saugumo užtikrinimo tikslo požiūriu.

(179) Galiausiai *Teréga* aiškina, kad nagrinėjama priemonė nedaro jokio poveikio valstybių narių konkurencijai ir tarpusavio prekybai. Laikymo pajėgumais prekiaujama aukcionuose pagal rinkos mechanizmą, kurį taikant nediskriminuojami kitose valstybėse narėse esantys operatoriai. Be to, Komisijos praktikoje priimant sprendimus dėl koncentracijų ir antikonkurencinių veiksmų visada buvo apibrėžiama atitinkama gamtinių dujų laikymo rinka, kurios aprėptis buvo ne didesnė kaip nacionalinio lygmens, ir niekada nebuvo konstatuota, kad yra didesnė rinka tiek nagrinėjamų paslaugų, tiek geografiniu požiūriu. Bet kuriuo atveju tai, kad dujų infrastruktūra yra itin reguliuojama, yra nesuderinama su konkurencijos iškraipymo gamtinių dujų rinkoje konstatavimu.

5.1.3.2. Pagalbos suderinamumas su vidaus rinka:

(180) Darant prielaidą, kad reguliavimo mechanizmas laikytinas valstybės pagalba *quod non*, *Teréga* tvirtina, kad reguliavimo mechanizmas atitinka visas suderinamumo su vidaus rinka sąlygas, kaip tai suprantama pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies c punktą.

(181) *Teréga* mano, kad nagrinėjama priemone siekiama bendros svarbos tikslo – užtikrinti Prancūzijos gamtinių dujų tiekimo saugumą. Reguliavimo mechanizmu didinant saugyklose prieinamą gamtinių dujų kiekį šiuo mechanizmu siekiama tikslaus ir išmatuojamo tiekimo saugumo lygio. Be to, nagrinėjama priemonė laikytina būtinu valstybės įsikišimu, grindžiamu pagrįsta analize ir kuriuo sprendžiama aiškiai nustatyto rinkos nepakankamumo, kaip tai, kad galutiniai vartotojai negali nurodyti, kokia verte jie vertina tiekimo saugumą (pavyzdžiui, vertę draudimo požiūriu ar sistemos vertę), problema. Be to, *Teréga* pabrėžia tai, kad nagrinėjama priemonė yra tinkama priemonė tiekimo Prancūzijos teritorijoje saugumui didinti ne tik lyginant su kitomis prieinamomis lankstumo priemonėmis, bet taip pat lyginant su kitomis laikymo reguliavimo rūšimis.

(182) *Teréga* ginčija Komisijos sprendime pradėti procedūrą pateiktus argumentus dėl nagrinėjamos priemonės proporcingumo. Reguliavimo mechanizmu įtariamos pagalbos suma apribota iki būtino minimumo. Iš tikrųjų reguliavimo mechanizmas grindžiamas „efektyviai veiklą vykdančio operatoriaus“ sąnaudų padengimo principu, saugyklų operatorių pajamų viršutinės ribos nustatymu ir integruotomis operatorių skatinimo užtikrinti savo veiklos išlaidų efektyvumą priemonėmis. Be to, ERK atliko nepriklausomą sąnaudų vertinimą. Tokiomis priemonėmis ERK įsitikino, kad būtų padengtos tik priimtinos sąnaudos. Be to, vertindama reguliuojamą turtą ERK rėmėsi objektyvių, šiuolaikinių ir patikimų ekonominių tyrimų, kuriuos atliko nepriklausomi ekspertai, visuma. ERK taikytas naudojamo turto vertinimo metodas šiuo atžvilgiu dera su kitų Sąjungos reguliuotojų praktika ir ją atitinka. Priešingai nei teigia Komisija, *Teréga* mano, kad apskaičiuojant reguliuojamo turto bazės vertę tikrai negali būti visapusiškai atsižvelgta į iki reguliavimo įsigaliojimo buvusias pajamas, nes nėra prieinamų duomenų, ir bet kuriuo atveju tai gali prieštarauti bendriesiems teisės principams. Be to, ERK dokumentai, tiek susiję su veiklos išlaidomis, tiek ir su saugyklų operatorių turto vertinimu, buvo nuolat skelbiami viešai jos sprendimuose dėl tarifų, kas užtikrina priemonės skaidrumą.

(183) *Teréga* mano, kad nagrinėjama priemone neiškraipoma Prancūzijos ir užsienio gamtinių dujų tiekėjų konkurencija. Nagrinėjama priemonė nėra diskriminacinė. Visi mažmeninėje rinkoje veikiantys tiekėjai gali įsigyti Prancūzijos saugyklų pajėgumų per aukcionus. Be to, visi mažmeninėje rinkoje veikiantys tiekėjai, kurie tiekia dujas Prancūzijos vartotojams, moka ATRT tarifus, taip prisidėdami prie kompensavimo mechanizmo. Priemonė netgi daro teigiamą poveikį gamtinių dujų mažmeninėje rinkoje, nes ja sutrumpinami didelės apkrovos laikotarpiai ir sumažinama perkrovos tinkluose rizika. Priemone taip pat neiškraipoma konkurencija su SGD operatoriais ir jungiamųjų dujotiekių operatoriais. Tiekimo saugumo tikslo požiūriu šie subjektai, kuriems taip pat dideliu mastu taikomi jų pajamų reguliavimo mechanizmai, su saugyklų operatoriais ne konkuruoja, o labiau vieni kitus papildo. Nagrinėjama priemone nėra teikiama pirmenybė konkrečiam gamtinių dujų tiekimo šaltiniui ir nei draudžiama, nei atgrasoma naudotis šiomis papildomomis priemonėmis – jungiamaisiais dujotiekiais ir suskystintų dujų terminalais. Pavyzdžiui, tokią tendenciją patvirtina užsakytų Europos suskystintų dujų terminalų pajėgumų dalis pastaraisiais metais. Galiausiai nagrinėjama priemone neiškraipoma konkurencija užsienio saugyklų operatorių atžvilgiu. Pastariesiems nesudaromos nepalankesnės sąlygos dėl aukcionų, kurie grindžiami rinkos mechanizmu, ir praktikoje nustačius nagrinėjamą priemonę nebuvo sulėtintas bendras saugyklų užsakytų pajėgumų dalies augimas Europoje.

5.2. **Kitų suinteresuotųjų šalių pastabos**

5.2.1. *Association française indépendante de l'électricité et du gaz (toliau – AFIEG)* ([56])

(184) AFIEG teikia pastabas dėl laikymo turto vertinimo metodo ir laikymo turto, kurio reikia, kad būtų užtikrintas tiekimo saugumas, apimties kiekio ir debito požiūriu.

(185) AFIEG pažymi, kad buvo pašalinti konkurencijos iškraipymai, kurie vyravo iki reformos dėl ankstesnės sistemos skaidrumo trūkumo.

([56]) AFIEG sudaro elektros energijos ir dujų sektorių Prancūzijos įmonės ir Sąjungos operatorių filialai: *Alpiq Energie France*, *BKW France*, *Endesa*, *Fortum France*, *Gazprom Energy*, *Total Direct Energie*, *Gazel Energie*, *Vattenfall*. *Enovos* ir *Primeo Energie* yra asocijuotosios narės.

(186) Kalbant apie reguliuojamo turto bazės vertinimo metodą, AFIEG duomenys nepakankamai tikslūs, kad jais remiantis būtų galima pritarti ERK nustatytam vertinimui, tačiau ji mano, kad pirmenybę reikėtų teikti ekonominei, o ne balansinei rinkos vertei. Toks sprendimas leidžia matyti laikymo mastą tam tikru laiku, o ne labiau istorinius duomenis. Be to, AFIEG mano, kad pasyviųjų dujų vertinimas, regis, yra labai svarbi laikymo turto vertinimo sudėtinė dalis, ir todėl pageidautų, kad būtų atsižvelgta į pasyviųjų dujų amortizacijos taisyklių pasirinkimo finansinę įtaką bendrai RTB vertei. Galiausiai AFIEG pabrėžia, kad saugyklų operatoriams, atsižvelgiant į jų veiklą, nekyla didesnių rizikų nei perdavimo tinklų operatoriams. Todėl saugyklų operatorių atžvilgiu nustatyta RTB grąžos norma neturėtų būti didesnė nei nustatyta PTO atveju.

(187) AFIEG mano, kad Prancūzijos valdžios institucijos turėtų sumažinti laikymo turto, kurio reikia, kad būtų užtikrintas tiekimo saugumas, apimtį kiekio ir debito požiūriu, kad vartotojams būtų užtikrintas kuo geresnis ekonominės naudos santykis. Iš tikrųjų Prancūzijos valdžia nustatė mažiausias gamtinių dujų atsargas, kurios reikalingos siekiant užtikrinti tiekimo saugumą dėl 1 990 GWh/d išleidimo debito ir 64 TWh kiekio ([57]), o Dekretu dėl DEP 2023–2028 m. laikotarpiu nustatytame sąraše atsižvelgiama į 2 376 GWh/d išleidimo debitą ir 138,5 TWh kiekį. AFIEG mano, kad Dekretu dėl DEP nustatyta apimtis yra per didelė atsižvelgiant į laikymo poreikį, kad būtų užtikrintas tiekimo saugumas Prancūzijoje. Taigi apimtis turėtų būti pakartotinai įvertinta ją sumažinant, kad galutiniams vartotojams neatsirastų papildomų sąnaudų ir nebūtų sudaromos nepalankesnės sąlygos kitų gamtinių dujų lankstumo pajėgumų atžvilgiu. Be to, AFIEG pažymi, kad Prancūzijos valdžios institucijos nustatė pernelyg didelį nepakankamumo rizikos padengimo lygį – 2 %, palyginti su kaimyninėse šalyse nustatytais 5 %

5.2.2. *Association française du gaz (toliau – AFG)* ([58])

(188) AFG mano, kad gamtinių dujų laikymo reguliavimo mechanizmas, kurį Prancūzijos valdžios institucijos nustatė nuo 2018 m. sausio 1 d., yra sąžiningas.

(189) AFG taip pat mano, kad nagrinėjama priemonė grindžiama sąnaudų reguliavimo principu ir pagal ją veiksmingai ir proporcingai nustatoma turto vertė. AFG teigia, kad šį principą, kai reguliavimas nustatomas pagal sąnaudas, taiko dauguma reguliavimo institucijų ir jis taikomas transporto, gamtinių dujų skirstymo veiklai ir suskystintų dujų terminalams Prancūzijoje.

(190) AFG mano, kad metodas, pagal kurį labiau remiamasi rinkos kainomis, o ne „efektyviai veiklą vykdančių operatorių“ sąnaudomis, būtų lėmęs, kad būtų buvę nustatyta besikeičianti ir galimai ekonomiškai optimaliausio sprendimo nutolusi reguliavimo sistema: iš tiesų esant nepalankiam skirtumui taikant metodą neužtikrinama, kad būtų padengiamos operatorių sąnaudos, dėl to pastarieji gali atsidurti kritinėje padėtyje. Priešingu atveju, kai rinkos skirtumas būtų buvęs labai palankus, operatorių pajamos būtų buvę pernelyg didelės ir nutolusios nuo vertės, kuri yra optimali saugyklų klientams.

(191) AFG manymu, dėl Prancūzijos saugyklų reguliavimo nebuvo iškreipta konkurencija su kita Prancūzijos gamtinių dujų infrastruktūra, Prancūzijos ir Sąjungos suskystintų dujų terminalais ar Sąjungos saugyklų operatoriais. Dėl suskystintų dujų terminalų AFG konstatuoja, kad per du metus padvigubėjo į Prancūziją importuojamų SGD kiekis nuo 9,6 Gm^3 2017 m. iki 21,5 Gm^3 2019 m. AFG taip pat nurodo, kad suskystintų dujų terminalų vystymo projektai šiuo metu taip pat nagrinėjami Vokietijoje. Kiek tai susiję su Europos saugyklų operatoriais, AFG pažymi, kad saugyklų užpildymo procentas Vokietijoje, Nyderlanduose ir Belgijoje 2018–2019 m. padidėjo ir 2019 m. lapkričio 1 d. Vakarų Europoje siekė ne mažiau kaip 95 %

5.2.3. *Association nationale des opérateurs détaillants en énergie (toliau – ANODE)* ([59])

(192) ANODE manymu, remiantis Prancūzijos saugyklų reguliavimu galima suderinti tiekėjų norą, kad būtų nustatytos rinkos taisyklės dėl prekybos laikymo pajėgumais, ir reguliuojamą mechanizmą, kad būtų užtikrintas tiekimo saugumas.

([57]) 2018 m. kovo 13 d. Nutarimas dėl minimalių gamtinių dujų atsargų, būtinų gamtinių dujų tiekimo saugumui užtikrinti laikotarpiu nuo 2018 m. lapkričio 1 d. iki 2019 m. kovo 31 d.

([58]) AFG yra Prancūzijos dujų pramonės profesinė sąjunga. Nuolatiniai nariai yra EDF, ENGIE, *France Gas Liquides*, *Gazprom*, GRDF, *GRTgaz*, *Teréga*, *Total*. Be nuolatinių narių jai taip pat priklauso asocijuotieji nariai, nariai partneriai ir korporatyviniai nariai.

([59]) ANODE atstovauja Prancūzijos alternatyviems energijos tiekėjams. Asociacijos nariai: *EkWateur*, *Enercoop*, *Energie d'ici*, *Eni Gas & Power France*, *Greenyellow*, *Gaz Européen*, *Planète OUI*, *Plüm Energie*, SAVE, *Total Direct Energie*, *Vattenfall* ir *Wekiwi*.

(193) Be to, ANODE manymu, visų pirma svarbu, kad reguliariai būtų vykdoma peržiūra dėl saugyklų pajėgumų užsakymo ir užpildymo tikslo, taip pat dėl turto apimties, į kurią atsižvelgiama vertinant tiekimo saugumą pagal kompensavimo mechanizmą, kad jie atitiktų realius poreikius. ANODE manymu, šis aspektas yra juo labiau svarbus dėl to, kad Prancūzija rėmėsi gamtinių dujų suvartojimo sumažinimu 2 %, neatsižvelgiant į elektros energijos gamybą, prielaida <...>.

(194) Proporcingumo klausimu ANODE mano, kad ERK turės atsižvelgti į įgytą patirtį dėl sąnaudų ir saugyklų veikimo bei saugyklų operatoriams kylančios rizikos mažinimą. Ji mano, kad saugyklų operatorių RTB grąža turėtų būti suderinta su PTO grąža.

5.2.4. *Commission de Régulation de l'Électricité et du Gaz (Elektros energijos ir dujų reguliavimo komisija, toliau – CREG)* ([60])

(195) CREG mano, kad nėra įrodyta, jog visi Prancūzijos laikymo pajėgumai visada yra reikalinga, kad būtų užtikrintas gamtinių dujų tiekimo saugumas. Dalį šių gamtinių dujų, kuri gali būti didelė, naudotojai panaudoja siekdami uždirbti spekuliuodami gamtinių dujų kainos vasarą ir žiemą skirtumais. Taigi kompensavimo mechanizmas taip pat gali būti nemokama priemonė naudotojams uždirbti iš gamtinių dujų. Tai suteikia Prancūzijoje veikiantiems naudotojams konkurencinį pranašumą, kurio neturi naudotojai kaimyninėse šalyse.

(196) Belgijoje yra tik viena Loenhout gamtinių dujų saugykla, kurią eksploatuoja *Fluxys Belgium* ([61]). CREG mano, kad šis objektas konkuruoja su kitais laikymo objektais Sąjungos šiaurės vakaruose.

(197) Nors 2017 ir 2018 m. skirtumas tarp gamtinių dujų kainų žiemą ir vasarą išliko nedidelis, tai, kad Jungtinėje Karalystėje negali būti naudojama didžiausia saugykla, lėmė pajėgumų rezervavimo augimą Sąjungos šiaurės vakarų rinkoje. Tai paaiškina 87 % ir 84 % Loenhout užpildymo 2016–2017 m. ir 2017–2018 m. procentą.

(198) Vis dėlto 2018–2019 m. sezono užpildymo procentas buvo žemas ir siekė 54 %, o ES 28 užpildymo procentas liko pakankamai stabilus. Šiuo klausimu CREG konstatuoja, kad Prancūzijoje saugyklų užpildymo procentas padidėjo nuo 75 % 2017–2018 m. sezone iki 94 % 2018–2019 m. sezone. Loenhout saugyklos, kaip lakstumo šaltinio, vaidmenį perėmė Prancūzijos saugyklos, kurioms galėjo būti taikomi labai maži tarifai dėka naujos paramos reguliavimo sistemos. CREG mano, kad dėl to Prancūzijoje nustatyto kompensavimo mechanizmo poveikis Loenhout saugyklai buvo labai didelis: Loenhout saugyklos paslaugomis toliau naudojosi tik rinkos dalyviai, turintys ilgalaikes galiojančias sutartis. CREG mano, kad Prancūzijos kompensavimo mechanizmas verčia kaimyninių šalių saugyklų operatorius parduoti savo laikymo pajėgumus ribinėmis sąnaudomis arba net pigiau.

(199) Be to, CREG pažymi, kad užpildymo procentas 2019–2020 m. sezonui yra išskirtinis tiek Belgijoje (97 %), tiek ir ES-28 (97 %). Toks procentas paaiškinamas labai žemomis gamtinių dujų kainomis 2019 m. vasarą ir dideliu skirtumu.

(200) Taigi CREG daro išvadą, kad negalima atmesti galimybės, jog Prancūzijoje taikomas kompensavimo mechanizmas lemia konkurencijos tarp Prancūzijos teritorijoje ir kaimyninių valstybių narių teritorijoje esančių saugyklų operatorių, tarp Prancūzijos ir kaimyninių valstybių narių rinkose veikiančių rinkos dalyvių ir tarp, iš vienos pusės, gamtinių dujų saugyklų operatorių ir, iš kitos pusės, SGD terminalų operatorių bei jungiamųjų dujotiekių operatorių iškraipymą.

([60]) CREG yra Belgijos elektros energijos ir dujų reguliavimo institucija.

([61]) Saugyklos laikymo pajėgumai – 780 mln. kubinių metrų (atitinka 9 TWh).

5.2.5. *[…]* ([62])

(201) <...> mano, kad gamtinių dujų atsargas būtina kaupti, kad būtų užtikrintas tiekimo saugumas trumpuoju laikotarpiu, ir, jos nuomone, 2018 m. įgyvendinti reguliavimo principai yra svarbūs. Atsižvelgiant į tai, kad laikomas kiekis, reikalingas tiekimo saugumui užtikrinti, yra didesnis nei „ekonominis“ kiekis, kuris rinkoje būtų vertinamas iškart, saugyklų operatoriams reikia užtikrinti papildomas pajamas.

(202) Vis dėlto į reguliavimo apimtį turi patekti tik saugyklos, kurios tikrai būtinos tiekimo saugumui užtikrinti. Šis aspektas svarbus siekiant užtikrinti, kad galutiniams vartotojams netektų padengti pernelyg didelių sąnaudų. Taigi dėl pernelyg didelės taikymo apimties galėtų būti pakenkta kitoje valstybėje narėje esančioms saugykloms ir būti daromas poveikis suskystintų dujų terminalams ir jungiamiesiems dujotiekiams.

(203) <...> pripažįsta, kad sudėtinga tiksliai nustatyti tiekimo saugumui užtikrinti reikalingą laikomų atsargų kiekį. Vis dėlto <...> mano, kad tiekimo saugumo užtikrinimo sumetimais gali reikėti į reikalingų saugyklų imtį įtraukti visas požemines saugyklas. Atsižvelgdama į naujausius pokyčius <...> mano, kad pagal Prancūzijos patvirtintus scenarijus galėtų būti naudojama visų pirma daugiau SGD išteklių, o tai lemtų tiekimo saugumui užtikrinti reikalingo kiekio sumažėjimą.

(204) <...> taip pat kelia klausimą dėl sprendimo į reguliavimo apimtį įtraukti tik požeminių saugyklų pajėgumus, juo labiau, kad Prancūzijos teisės aktuose pripažinta, kad yra atsargų suskystintų dujų terminaluose, ir mano, kad šios atsargos gali padėti užtikrinti gamtinių dujų tiekimo saugumą.

(205) Mano, kad vidutiniu ir ilguoju laikotarpiu <...> Prancūzija turėtų organizuoti tam tikros jos dujų infrastruktūros eksploatacijos nutraukimą. Todėl net jeigu dėl importuojamų pajėgumų didinimo būtų sumažintas kiekis, kuris turi būti laikomas siekiant užtikrinti tiekimo saugumą, tokia alternatyva galėtų būti *in fine* labai brangi. Todėl atrodo, kad tiekimo saugumo užtikrinimo tikslais esamų saugyklų naudojimas atrodo tikslingesnis sprendimas nei naujų importo pajėgumų statyba.

5.2.6. *European Federation of Energy Traders (toliau – EFET)* ([63])

(206) EFET pritaria 2018 m. Prancūzijos valdžios institucijų įgyvendintai reformai, kuri leido sukurti patrauklią ir konkurencingą gamtinių dujų laikymo rinką Prancūzijoje.

(207) Dėl pagalbos suderinamumo EFET nekyla abejonių dėl ERI nustatytos bazinės vertės apskaičiavimo metodologijos ar kapitalo grąžos normos. Reguliuojamo turto vertė turėtų atitikti reguliuojamo turto bazę ir reguliuojamos grąžos normą.

(208) EFET nemano, kad įgyvendinta reforma galėjo būti iškraipyta konkurencija tarp Prancūzijos gamtinių dujų saugyklų operatorių ir kitų valstybių narių operatorių – tą rodo nuo 2018 m. nuolat augantis operatorių aktyvumas Prancūzijoje ir užsienyje – ar tarp gamtinių dujų saugyklų operatorių ir SGD terminalų eksploatuotojų, nes nuo 2018 m. SGD terminalų rinkos vertė nuolat auga.

5.2.7. *Elengy* ([64])

(209) Įvykdyta reforma nelėmė dirbtinio paskatų naudoti SGD terminalus sumažėjimo. Pirma, įgyvendinus priemonę *Elengy* terminalų veiklos mastas išaugo ir 2019 bei 2020 m. siekė rekordines apimtis.

(210) Antra, SGD terminalų patrauklumą lemia keli veiksniai: skirtumas tarp Sąjungos ir Azijos rinkų, tarifai, sudarytos ilgalaikės sutartys, galutinės grandies rinkos gylis ir likvidumas, terminalo lankstumas ir prekybos taisyklės. Su laikymu susijusi priemonė nedaro tiesioginio poveikio šių patrauklumo veiksnių požiūriu, tačiau turi netiesioginių teigiamų pasekmių. Iš tiesų reforma padėjo maksimaliai padidinti Sąjungos laikymo pajėgumus, nes padidėjo Sąjungos gamtinių dujų rinkos gylis, sudarant galimybes laikyti gamtines dujas ir sumažinti išlaidas vartotojams, kai gamtinių dujų paklausa yra didelė, ir padaugėjo naudotinų lėšų Prancūzijos rinkoje.

([62]) <…>.

([63]) EFET vienija daugiau kaip 100 energija prekiaujančių bendrovių, kurios veiklą vykdo 28 Europos šalyse.

([64]) Suskystintų dujų terminalų operatorius

5.2.8. *Enovos* ([65])

(211) *Enovos* mano, kad kai yra pakankamai įvairių sistemos dalyvių, rinka gali geriausiai nustatyti turto vertę. Taikant dabartinį aukcionais grindžiamą mechanizmą rinkos vertinimas yra teisingas. Jeigu pagal aukcionais grindžiamą sistemą kai kurie subjektai gauna mažesnę arba didesnę grąžą, koregavimai bus atlikti per paskesnių metų aukcionus.

5.2.9. *Fluxys* ([66])

(212) *Fluxys* pažymi, kad gamtinių dujų laikymo srityje pastaraisiais metais Sąjungoje kyla didelių iššūkių, nes gamtinių dujų saugyklų operatoriams vis sunkiau padengti veiklos sąnaudas. Todėl siekiant prisitaikyti prie greitai kintančios rinkos reikia įdiegti pritaikytą ekonominį modelį, kuris sistemoje atitiktų gamtinių dujų laikymo vertę ir jos reikšmę tiekimo saugumo požiūriu. Vienašališkai diegiant paramos mechanizmus galėtų būti iškraipoma konkurencija su kitomis Sąjungos valstybėmis narėmis. Todėl visoms Sąjungos valstybėms narėms reikia taikyti griežtais kriterijais grindžiamą kompensavimo mechanizmą.

5.2.10. *Fédération nationale des mines et de l'énergie CGT (toliau – FNME-CGT)* ([67])

(213) FNME-CGT mano, kad Prancūzijos gamtinių dujų saugojimo reforma leido pasiekti tokius du tikslus: užtikrinti energetinį saugumą vartotojui tinkamomis sąnaudomis ir užtikrinti tinkamą perdavimo tinklo veikimą, kad būtų užtikrintas perdavimas.

(214) FNME-CGT mano, kad nagrinėjama priemonė gali būti laikoma valstybės pagalba. FNME-CGT nuomone, kompensacija nėra finansuojama iš valstybinių išteklių. Be to, nagrinėjama priemonė nėra kaip mokestinė priemonė privalomai nustatytas neatlygintinas mokestis. Be to, FNME-CGT tvirtina, kad naudojimosi perdavimo tinklu tarifą perkelti į gamtinių dujų vartotojams išrašomą sąskaita privaloma tik tada, kai tai yra vartotojai, nusprendę pasirinkti reguliuojamuosius tarifus, ir kad valstybė nekontroliuoja nei iš laikymo mokesčio gautų pajamų, nei operatorių, kurie gauna kompensaciją.

(215) FNME-CGT nemano, kad nagrinėjama priemone suteikiamas atrankusis pranašumas dėl to, kad yra saugyklų operatoriams yra nustatyta pareiga išlaikyti šią infrastruktūrą veikiančią. Be to, reguliavimo nuostatose numatyta, kad pajamų perviršį operatoriai perveda tinklų operatoriams, taigi tai yra prarasta ekonominė galimybė.

(216) Jeigu nagrinėjama priemonė būtų laikoma valstybės pagalba, ji būtų suderinama su vidaus rinka.

(217) FNME-CGT mano, kad reguliuojamo turto vertinimo metodas yra proporcingas tiekimo saugumo užtikrinimo tikslui. Nustačius operatorių pajamų, grindžiamų kontroliuojamomis ir nacionalinės reguliavimo institucijos patvirtintomis sąnaudomis, reguliavimą buvo sudarytos galimybės užtikrinti, kad galutinis vartotojas mokėtų iš anksto skaidriai nustatytą kainą.

(218) Be to, RTB vertinimo metodas taikomas visiems Prancūzijoje reguliuojamiems infrastruktūros tarifams, išskyrus elektros paskirstymą. Skirtumais tarp vasaros ir žiemos grindžiamu vertinimu nebūtų buvę galima išspręsti rinkos, kurioje kainos negalėjo būti pritaikytos atsižvelgiant į turto vertę draudimo požiūriu, nepakankamumo problemų. Be to, ERK užsakymu buvo atliktas nepriklausomas operatorių siūlytos RTB auditas, po kurio buvo sumažinta nustatyta pirminė RTB. Taip pat pažymėtina, kad pirminėje RTB atsižvelgiama į amortizuotą turto vertę. Tam tikras visiškai amortizuotas turtas buvo įtrauktas į RTB nuline verte, taigi tokia, kuriai netaikoma jokia grąža.

(219) FNME-CGT mano, kad remiantis kitais aspektais galima konstatuoti, kad priemonė yra proporcinga: reguliari reguliavimo peržiūra DEP, padengiamos tik tos dujų infrastruktūros operatorių patirtos sąnaudos, kurios atitinka „efektyviai veiklą vykdančių operatorių“ sąnaudas, kompensavimo simetrija, kurią taikant išvengiama bet kokios rizikos dėl per didelės kompensacijos, ir tai, kad reguliavimu siekiama, jog būtų užsakyta kuo daugiau laikymo pajėgumų ir iš aukcionų būtų gaunama kuo daugiau pajamų.

([65]) Prekiautoja energetikos sektoriuje.
([66]) Dujų saugyklos operatorius Belgijoje.
([67]) Prancūzijos profesinė sąjunga prisijungusi prie *Confédération générale du travail* (Visuotinė darbo konfederacija, toliau – CGT).

(220) FNME-CGT mano, kad priemone nebuvo daromas neigiamas poveikis konkurencijai ir tarpusavio prekybai. Pirma, kiekvieno tiekėjo mokama kompensacija nustatoma atsižvelgiant į vartojimo ypatumus nepriklausomai nuo to, ar jo įrengimai yra Prancūzijos teritorijoje ar kaimyninėse šalyse, taip neiškraipant tiekėjų konkurencijos. Antra, saugyklos nekonkuruoja su SGD terminalais ir jungiamaisiais dujotiekiais, jie veikiau vieni kitus papildo. Suskystintų dujų terminalai pasižymi techninėmis charakteristikomis ir veiklos apribojimais, susijusiais su SGD tiekimo grandine. Saugyklų tikslas – tenkinti poreikius vartojimo piko laikotarpiu, o SGD terminalai ir jungiamieji dujotiekiai yra gamtinių dujų tiekimo šaltinių importo ir diversifikacijos priemonės. Saugyklų ir suskystintų dujų terminalų tarpusavio papildomumas sudarė sąlygas laikyti į Sąjungą pigiai importuotas SGD, kas yra naudinga gamtinių dujų vartotojams. Trečia, tą, kad nagrinėjama priemone neiškraipoma konkurencija su kitų valstybių narių saugyklų operatoriais, patvirtina aplinkybė, kad visų Sąjungos saugyklų užsakytų pajėgumų dalis augo ir pasiekė aukštą lygį.

(221) Priešingai nei nurodyta DEP, FNME-CGT nemano, kad gamtinių dujų suvartojimas mažės 2 % per metus dėl diegiamų naujų gamtinių dujų naudojimo būdų. FNME-CGT pabrėžia su tiekimo saugumu susijusius kriterijus, kurie dažnai užmirštami projektuojant infrastruktūrą, pavyzdžiui, tai, kad vidutinėmis meteorologinėmis sąlygomis pagrindinis tiekimo šaltinis dingsta ne ilgiau kaip šešiems mėnesiams.

5.2.11. *GRTgaz* ([68])

(222) *GRTgaz* mano, kad tinklas ir saugyklos buvo sukurti kaip visuma ir jie abu reikalingi, kad būtų patenkinta paklausa žiemą. 2018 m. pradžioje *GRTgaz* atliko simuliaciją, kuri parodė, kad laikymo poreikis yra 115–125 TWh, atsižvelgiant į klimato scenarijus, atitinkančius paskutines žiemas. *GRTgaz* taip pat nurodo, kad jeigu nenaudojamos SGD, maksimaliai užpildytų saugyklų, t. y. 135 TWh, nepakanka šaltai žiemai, kai vyrauja šalčiai.

(223) 2012–2018 m. *GRTgaz* reguliariai įspėdavo apie problemas, kylančias dėl nepakankamos požeminių saugyklų užsakytų pajėgumų dalies ir nepakankamo pripildymo lygio ir visų pirma dėl tiekimo saugumui ir tęstinumui kylančios rizikos. Be to, *GRTgaz* mano, kad 2018 m. lapkričio 1 d. sukūrus bendrą zoną (toliau – BRZ) saugyklų vaidmuo Prancūzijos dujų sistemoje tapo svarbesnis.

5.2.12. *Hungarian Gas Storage* ([69])

(224) Kaip matyti iš asociacijos *Gas Infrastructure Europe* užsakymu atliktų tyrimų, gamtinių dujų laikymas savaime yra garantija ir nauda sistemai. Šie vertės aspektai neįtraukti į rinkos kainą ([70]). Todėl būtinas toks reglamentavimas ([71]), koks nustatytas Prancūzijos. Pagal Prancūzijoje galiojančią rinka grindžiamą sistemą užtikrinamos sąžiningos konkurencijos su kitomis lankstumo priemonėmis sąlygos. Per didelio kompensavimo išvengiama, nes skirtumas tarp reguliuojamųjų pajamų ir rinkos pajamų turi būti grąžinamas. Kompensacijos skaidrumas užtikrinamas taikant ERK nustatytą tvarką. Dėl nagrinėjamos priemonės taikymo nėra konkurencijos iškraipymų laikymo rinkoje ar energetikos vertės grandinėje. Nagrinėjama priemonė yra pavyzdys kitoms Sąjungos šalims.

5.2.13. *Total Direct Énergie* ([72])

(225) Dekrete dėl DEP numatyta, kad tiekimo saugumui užtikrinti reikalingi 138,5 TWh siekiantys pajėgumai, nors pagal ankstesnį saugykloms taikytą mechanizmą būtinas kiekis buvo tik 90 TWh.

(226) *Total Direct Énergie* abejoja dėl prielaidos, kuria remtasi, pagal kurią numatyta, kad jungiamieji dujotiekiai naudojami 1 585 GWh/d pajėgumu, nors techniniai pajėgumai siekia 1 810 GWh/d. Šis skirtumas neatrodo pagrįstas. Reikėtų atnaujinti krovinių pristatymo trukmę, kuri yra dešimt dienų, ir atsižvelgti į nuolatinių pajėgumų sutartis dėl SGD pristatymo (tai leistų sutrumpinti vidutinę pristatymo trukmę). Galiausiai atsižvelgus į šalčio bangas, kurios tetrunka 6–9 dienas, SGD nauda mažėja.

([68]) Gamtinių dujų perdavimo tinklo operatorius.
([69]) Dujų saugyklos operatorius.
([70]) *Gas Infrastructure Europe* (GIE) užsakymu atliktas tyrimas: „Gas Storage Market Failures“, Pöyry, 2017 m. rugsėjo mėn.
([71]) *Gas Infrastructure Europe* (GIE) užsakymu atliktas tyrimas: „Measures for a sustainable gas storage market“, FTI-CL Energy, 2018 m. spalio mėn.
([72]) Energetikos sektoriuje veiklą vykdanti įmonė.

(227) Nustačius pernelyg plačią infrastruktūros aprėptį saugyklų operatoriai automatiškai gautų pernelyg didelę grąžą. Nustatant pirminę RTB turėjo būti atsižvelgta jau atliktą amortizaciją. Be to, *Total Direct Énergie* mano, kad saugyklos operatoriaus veiklos grąža yra per didelė atsižvelgiant į prisiimamą riziką. Vykdant šią veiklą nekyla didesnių rizikų nei vykdant perdavimo tinklo operatorių veiklą. Todėl didesnei grąžos normai nėra jokio pagrindo. Dėl šios priežasties nustatyta RTB grąžos norma neturėtų būti didesnė nei taikoma PTO – šiuo metu ERK nustačiusi 5,25 % normą.

(228) *Total Direct Énergie* taip pat mano, jog priemonės taikymo apimtis yra tokia, kad iškraipomi kainos signalai didmeninėse rinkose ir subjektai neskatinami užsakyti kitų lankstumo priemonių (be kita ko, jungiamųjų dujotiekių ir SGD), nors jos taip pat yra būtinos. *Total Direct Énergie* pažymi, kad artimiausiais metais baigsis ilgalaikiai jungiamųjų dujotiekių pajėgumų užsakymai, o dabartinės rinkos sąlygos neskatina jų atnaujinti.

5.2.14. *Uniper Energy Storage* ([73])

(229) Laikymo pajėgumų prieinamumas yra labai svarbus siekiant užtikrinti saugų ir ekonomiškai pagrįstą visos gamtinių dujų importo infrastruktūros eksploatavimą. Tačiau iš gamtinių dujų požeminių saugyklų rinkos sąlygų nematyti, kad rinka skatintų išnaudoti visus laikymo pajėgumus, o taip turėtų būti ([74]). Daugelį metų laikymo sistemų eksploatuotojai stebėjo ženklų rinkos kainų kritimą. Padėtį blogina Europoje atsiradę konkurencijos skirtumai, nulemti skirtingų nacionalinės teisės nuostatų, taikomų prieigai prie laikymo pajėgumų ir lankstumo priemonėms, kurios grindžiamos rinkos sąlygomis arba reguliuojamos. Taigi būtina suderinti nacionalines gamtinių dujų laikymo reguliavimo sistemas ([75]).

5.2.15. *Union Professionnelle des Industries Privées du Gaz (toliau – UPRIGAZ)* ([76])

(230) UPRIGAZ primena, kad Prancūzija jau iš dalies pakeitė savo laikymo reguliavimo mechanizmą po jos ieškinio dėl įgaliojimų viršijimo, kurį dėl ankstesnio mechanizmo ji pateikė *Conseil d'État* (Valstybės Taryba). Ji mano, kad atnaujintas mechanizmas yra reikšmingas ir juo sudaromos sąlygos išgryninti tikrąją laikymo produktų rinkos Prancūzijoje vertę.

(231) UPRIGAZ mano, kad gamtinių dujų laikymo reguliavimo sistema negali būti laikoma tokia, kuri trukdo naudotis Prancūzijos suskystintų dujų terminalais ir tokiais terminalais, esančiais kaimyninėse šalyse. 2017 m. Prancūzijos suskystintų dujų terminalai išleido 9,6 Gm^3. 2018 m. (11,1 Gm^3) ir 2019 m. (21,5 Gm^3) fiksuotas išleidimo mastas neabejotinai parodė, kad rinkos susidomėjimą Prancūzijos suskystintų dujų terminalais šiuo laikotarpiu. Tą patį taip pat galima pasakyti apie kaimyninėse šalyse esančius suskystintų dujų terminalus – ženklus augimas fiksuotas Belgijoje (nuo 1,1 Gm^3 2017 m. iki 6,7 Gm^3 2019 m.) ir Nyderlanduose (nuo 0,8 Gm^3 2017 m. iki 7,9 Gm^3 2019 m.).

(232) UPRIGAZ taip pat mano, kad Prancūzijos valdžios institucijų taikyta metodika ir visų pirma prielaida dėl 100 % nuolatinių įleidimo pajėgumų prieinamumo sujungimo taškuose konkurencija neribojama.

(233) Galiausiai UPRIGAZ mano, kad nagrinėjama priemone nesuteikiamas nepagrįstas pranašumas Prancūzijos saugyklų operatoriams analogiškų užsienio operatorių atžvilgiu.

6. **NAGRINĖJAMOS PRIEMONĖS ĮVERTINIMAS**

6.1. **Valstybės pagalba pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį**

(234) Pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį valstybės pagalba apibrėžiama kaip „valstybės narės arba iš jos valstybinių išteklių bet kokia forma suteikta pagalba, kuri, palaikydama tam tikras įmones arba tam tikrų prekių gamybą, iškreipia konkurenciją arba gali ją iškreipti, kai ji daro poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai“.

([73]) Dujų saugyklos operatorius.

([74]) *Gas Infrastructure Europe* (GIE) užsakymu atliktas tyrimas: „Gas Storage Market Failures“, *Pöyry*, 2017 m. rugsėjo mėn. ir „Value of the gas storage infrastructure for the electricity system“, *Artelys*, 2019 m. spalio mėn.

([75]) *Gas Infrastructure Europe* (GIE) užsakymu atliktas tyrimas: „Measures for a sustainable gas storage market“, FTI-CL Energy, 2018 m. spalio mėn.

([76]) UPRIGAZ vienija įmones, veiklą vykdančias visoje dujų grandinėje arba dalyje jos: *Dalkia France*, *Eni*, ENGIE, *Equinor*, ENGIE *Cofely*, *Naturgy*, *Total Energie Gaz*, *Teréga*, *Total Gaz Électricité Holdings France*.

(235) Priemonė laikytina valstybės pagalba, jei ji atitinka visas šias sąlygas: a) priemonė turi būti priskiriama valstybei ir finansuojama iš valstybinių išteklių; b) priemone suteikiamas atrankusis pranašumas, dėl kurio gali būti sudarytos palankesnės sąlygos tam tikroms įmonėms arba tam tikrų prekių gamybai; ir c) priemone turi būti iškraipoma konkurencija arba keliama jos iškraipymo grėsmė ir turi būti daromas poveikis valstybių narių tarpusavio prekybai.

6.1.1. *Valstybiniai ištekliai ir priskyrimas valstybei*

(236) Kad priemonės galėtų būti laikomos valstybės pagalba pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį, jos turi būti, pirma, suteiktos tiesiogiai ar netiesiogiai iš valstybinių išteklių, ir, antra, priskirtinos valstybei ([77]).

(237) Kalbant pirmiausia apie sąlygą, susijusią su priemonės priskyrimu, reikia išnagrinėti, ar valstybės įstaigos turi būti laikomos dalyvavusiomis priimant šią priemonę ([78]).

(238) Šiuo klausimu reikia pažymėti, pirma, kad reguliavimo mechanizmas nustatytas 2017 m. priimtu įstatymu ([79]), kurio taikymo sritis nustatyta dekretu ([80]) ir kurio taikymo tvarka nustatyta ERK, nepriklausomos administracinės institucijos, sprendimais įgyvendinant jai įstatymu suteiktus įgaliojimus (žr. 15–17 konstatuojamąsias dalis). Visų pirma ERK nustato prekybos pagrindinių saugyklų pajėgumais aukcione sąlygas, nustato saugyklų operatorių leidžiamąsias pajamas ir laikymo mokesčio, įtraukto į ATRT tarifus, apskaičiavimo metodą. Taigi reguliavimo mechanizmas turi būti laikomas priskirtinu valstybės atsakomybei.

(239) Antra, kalbant apie sąlygą, susijusią su tiesioginiu arba netiesioginiu finansavimu iš valstybinių išteklių, iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, kad nebūtina kiekvienu atveju nustatyti tiesioginio valstybės finansavimo fakto, kad vienai ar kelioms įmonėms suteiktą pranašumą būtų galima laikyti valstybės pagalba, kaip tai suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį ([81]).

(240) Visų pirma Teisingumo Teismas nusprendė, kad lėšos, kurios surenkamos iš valstybės teisės aktuose nustatytų privalomų mokėjimų ir yra administruojamos bei paskirstomos remiantis šių teisės aktų nuostatomis, gali būti laikomos valstybiniais ištekliais pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį, net jeigu jas administruoja nuo viešosios valdžios institucijų nepriklausantys subjektai ([82]). Tai, kad šie subjektai yra pagal viešąją ar privatinę teisę veikiantys subjektai, savaime neturi lemiamos reikšmės ([83]). Šiuo klausimu lemiamas aspektas yra tas, ar tokie subjektai turi valstybės pavedimą administruoti valstybinius išteklius, o ne tiesiog pareigą pirkti iš nuosavų finansinių išteklių ([84]). Sprendime *ENEA S.A.*, Teisingumo Teismas nusprendė, kad priemonė nebuvo suteikta iš valstybinių išteklių, kai dėl šios priemonės patiriamos papildomos sąnaudos negalėjo būti visiškai perkeliamos galutiniams vartotojams ([85]). Be to, iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, kad šių įmokų apskaičiavimo tvarka gali būti nustatyta būtent teisės aktais arba valdžios institucijos, tokios kaip nacionalinė reguliavimo institucija, sprendimu, tačiau tuo pačiu neatmetamas „valstybės teisės aktuose nustatytų privalomų mokėjimų“ kvalifikavimas ([86]).

([77]) 2002 m. gegužės 16 d. Sprendimo *Prancūzija/Komisija*, C-482/99, EU:C:2002:294, 24 punktas; 2013 m. gegužės 30 d. Sprendimo *Doux Élevage ir Coopérative agricole UKL-ARREE*, C-677/11, EU:C:2013:348, 27 punktas ir 2013 m. gruodžio 19 d. Sprendimo *Association Vent De Colère! ir kt.* C-262/12, EU:C:2013:851, 16 punktas.

([78]) 2013 m. gruodžio 19 d. Sprendimo *Association Vent De Colère!* ir kt. C-262/12, EU:C:2013:851, 17 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija.

([79]) 2017 m. gruodžio 30 d. Įstatymas Nr. 2017–1839, kuriuo nutraukiami angliavandenilių moksliniai tyrimai ir eksploatavimas ir nustatomos įvairios su energija ir aplinka susijusios nuostatos.

([80]) Dekretas Nr. 2020–456 dėl DEP.

([81]) 2002 m. gegužės 16 d. Sprendimo *Prancūzija/Komisija*, C-482/99, EU:C:2002:294, 36 punktas, 2013 m. gegužės 30 d. Sprendimo *Doux Élevage ir Coopérative agricole UKL-ARREE*, C-677/11, EU:C:2013:348, 34 punktas, 2019 m. kovo 28 d. Sprendimo *Vokietija/Komisija*, C-405/16 P, EU:C:2019:268, 55 punktas ir 2019 m. rugsėjo 20 d. Sprendimo *FVE Holýšov I ir kt../Komisija*, T-217/17, EU:T:2019:633, 105 punktas.

([82]) 1974 m. liepos 2 d. Sprendimo *Italija/Komisija*, 173/73, EU:C:1974:71, 35 punktas; 2013 m. gruodžio 19 d. Sprendimo *Association Vent De Colère! ir kt.*, C 262/12, EU:C:2013:851, 25 punktas, 2019 m. kovo 28 d. Sprendimo, *Vokietija/Komisija*, C 405/16 P, EU:C:2019:268, 58 punktas, ir 2019 m. rugsėjo 20 d. Sprendimo *FVE Holýšov I ir kt./Komisija*, T-217/17, EU:T:2019:633, 107 punktas.

([83]) 2019 m. rugsėjo 20 d. Sprendimo *FVE Holýšov I ir kt./Komisija*, T-217/17, EU:T:2019:633, 126 punktas.

([84]) 2019 m. kovo 28 d. Sprendimo *Vokietija/Komisija*, C-405/16 P, EU:C:2019:268, 59 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija bei 2019 m. rugsėjo 20 d. Sprendimo *FVE Holýšov I ir kt./Komisija*, T-217/17, EU:T:2019:633, 108 punktas.

([85]) 2017 m. rugsėjo 13 d. Sprendimo *ENEA*, C-329/15, EU:C:2017:671, 30 punktas.

([86]) 2019 m. gegužės 15 d. Sprendimo *Achema ir kt.* C-706/17, EU:C:2019:407, 66 punktas.

(241) Sprendime *Essent Netwerk Noord* ([87]) nagrinėta priemonė pripažinta mokesčiu, taigi ir priemone, susijusia su valstybiniais ištekliais, nes elektros energijos pirkėjams antkainį valstybė nustatė pagal įstatymą, remdamasi objektyviu perduotų kilovatvalandžių kriterijumi ([88]). Šiuo klausimu Teisingumo Teismas pažymėjo, kad nelabai svarbu, kas turi prievolę mokėti mokestį, jei apmokestinama prekė ar su šia preke susijusi būtina veikla ([89]).

(242) Be to, Sprendime *EEG 2012* ([90]) Teisingumo Teismas paaiškino, kad nepakanka to, jog finansinės naštos nustatymas tiekėjams būtų neprivalomas ir tik „praktikoje“ būtų perkeliamas galutiniam vartotojui, kad būtų galima konstatuoti, jog kalbama apie valstybinius išteklius.

(243) Šiuo atveju, pirma, saugyklų operatorių sąnaudų padengimas patenka į reguliavimo mechanizmo taikymo sritį taikant naudojimosi perdavimo tinklu tarifus, kaip numatyta Angliavandenilių įstatyme (žr. 17 ir 104 konstatuojamąsias dalis). Remdamasi įstatyme suteiktais įgaliojimais (žr. 17 konstatuojamąją dalį) ERK įtraukė į ATRT tarifus mokestį, kurio paskirtis – finansuoti nagrinėjamą reguliavimo mechanizmą (laikymo mokestis) (žr. 90 konstatuojamąją dalį). Taip pat finansuojamos surinkimo ir PTO kompensacijos pervedimo paslaugos sąnaudos (žr. 105 konstatuojamąją dalį).

(244) Pagal 2018 m. vasario 7 d. ERK sprendimą ([91]) visi tiekėjai, kuriems suteikti nuolatiniai tiekimo pajėgumai bent viename PSST, privalo mokėti šį laikymo mokestį PTO, su kuriais jie sudarė sutartį dėl perdavimo (žr. 99 konstatuojamąją dalį). Vadovaujantis ERK nustatyta metodologija laikymo mokestis kiekvienam tiekėjui nustatomas atsižvelgiant į jų vartotojų, kuriems tiekimas negali būti sumažintas ar nutrauktas, prijungtų prie buitinių gamtinių dujų skirstymo tinklo, struktūrą žiemą (žr. 21 konstatuojamąją dalį). Priešingai nei mano suinteresuotosios šalys, atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, reikia konstatuoti, jog laikymo mokestis yra ne neprivalomas mokestis, bet pagal įstatymą tiekėjams nustatyta privaloma įmoka, kurios suma apskaičiuojama pagal objektyvų kriterijų – jų klientų žiemą struktūrą – remiantis ERK nustatyta metodologija. Šios įmokos apskaičiuotos taip, kad būtų padengtos visos su šia paslauga susijusių PTO sąnaudos.

(245) Tokią išvadą patvirtina aplinkybė, kad tiekėjų mokamas laikymo mokestis privalo būti perkeliamas vartotojams kaip gamtinių dujų pardavimo reguliuojamasis pardavimo tarifas (žr. 98–101 konstatuojamąsias dalis).

(246) Antra, pagal Angliavandenilių įstatymą PTO perveda saugyklų operatoriams, kuriems taikomas reguliavimo mechanizmas, dalį sumų, surinktų taikant ATRT tarifus, pagal ERK, valdžios institucijos, nustatytas sąlygas. Šioje srityje ERK nustato šios dalies ir surinkimo bei pervedimo paslaugos sąnaudų sumą (žr. 90 konstatuojamąją dalį). Taigi PTO yra įvardinti įstatyme ir pagal jį įgalioti iš laikymo mokesčio gaunamas lėšas rinkti ir pervesti reguliuojamiesiems saugyklų operatoriams. PTO negali laisvai disponuoti lėšomis, nes jie neturi jokios diskrecijos dėl šių lėšų, kurios privalomai perskirstomos ir kurių sumą nustato ERK, nustatymo ir jų paskirties.

(247) Todėl į ATRT tarifus įtrauktas laikymo mokestis, kuriuo užtikrinamas reguliavimo mechanizmo finansavimas, yra tiek tiekėjams, tiek vartotojams įstatymu nustatyta privaloma įmoka kaip vienas iš reguliuojamųjų tarifų, kurių kontrolę vykdo ERK. Be to, iš laikymo mokesčio surinktas lėšas valdo ir perskirsto PTO. Todėl Komisija mano, kad priemonė teikiama iš valstybinių išteklių.

6.1.2. *Atrankusis pranašumas*

(248) Kiek tai susiję su pranašumo buvimu, pagal suformuotą Teisingumo Teismo jurisprudenciją valstybės pagalba laikomos priemonės, kuriomis, kad ir kokia būtų jų forma, gali būti tiesiogiai ar netiesiogiai palaikomos įmonės arba kurios laikytinos ekonominiu pranašumu, kurio įmonė gavėja nebūtų įgijusi įprastomis rinkos sąlygomis ([92]).

([87]) 2008 m. liepos 17 d. Sprendimas Essent NEtwerk Noord BV, C-206/06, EU:C:2008:413.
([88]) 2008 m. liepos 17 d. Sprendimo *Essent NEtwerk Noord BV*, C-206/06, EU:C:2008:413 47 ir 66 punktai.
([89]) 2008 m. liepos 17 d. Sprendimo *Essent NEtwerk Noord BV*, C-206/06, EU:C:2008:413 49 punktas.
([90]) 2019 m. kovo 28 d. Sprendimas *Vokietija/Komisija*, C-405/16 P, EU:C:2019:268.
([91]) 2018 m. vasario 7 d. sprendimas Nr. 2018–022 dėl naudojimosi *GRTgaz* ir TIGF gamtinių dujų perdavimo tinklais tarifo pasikeitimo 2018 m. balandžio 1 d.
([92]) 2008 m. liepos 17 d. Sprendimo *Essent Netwerk Noord ir kt*. C-206/06, EU:C:2008:413, 79 punktas, 2017 m. birželio 27 d. Sprendimo *Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania*, C-74/16, EU:C:2017:496, 65 punktas ir 2019 m. gegužės 15 d. Sprendimo *Achema ir kt.*, C-706/17, EU:C:2019:407, 74 punktas.

(249) Šiuo atveju pagal reguliavimo mechanizmą reguliuojamiesiems saugyklų operatoriams sudaromos sąlygos gauti garantuotas pajamas – „leidžiamąsias pajamas“, kurias ERK nustato taip, kad būtų užtikrintas jų sąnaudų padengimas, jei jos atitinka „efektyviai veiklą vykdančio operatoriaus“ sąnaudas, bei įprastą investuoto kapitalo grąžą (žr. šio sprendimo 21 konstatuojamąją dalį). Šios leidžiamosios pajamos finansuojamos iš operatorių tiesiogiai gaunamų pajamų ir, kai šios pajamos yra mažesnės nei leidžiamosios pajamos, iš PTO pervedamos laikymo kompensacijos. Taigi reguliuojamų saugyklų operatoriams, kurių galimi nuostoliai yra kompensuojami, nekyla rizika, būdinga įprastoms rinkos sąlygoms. Todėl, priešingai nei nurodyta suinteresuotųjų šalių argumentuose, Komisija mano, kad pagrindinių saugyklų operatoriams suteikiamas ekonominis pranašumas.

(250) Kalbant apie pranašumo atrankumą, Teisingumo Teismas nusprendė, kad vertinant šią sąlygą reikia nustatyti, ar pagal konkrečią teisinę sistemą nagrinėjama nacionaline priemone „tam tikroms įmonėms ar tam tikrų prekių gamybai“ sudaromos palankesnės sąlygos nei kitoms, kurių faktinė ir teisinė padėtis, atsižvelgiant į minėta sistema siekiamą tikslą, yra panaši, bet kurioms taikomas diferencijuotas požiūris ([93]).

(251) Šiuo atveju reguliavimo mechanizmas taikomas tik gamtinių dujų požeminėms saugykloms, kurios laikomos būtinomis siekiant užtikrinti tiekimo saugumą Prancūzijos teritorijoje vidutiniu ir ilguoju laikotarpiu. Baigtinis tokių pagrindinių saugyklų sąrašas nustatytas dekretu (žr. 19 konstatuojamąją dalį).

(252) 2018–2019 m. žiemai pereinamuoju laikotarpiu į šį sąrašą įtrauktos visos Prancūzijos teritorijoje esančios saugyklos (žr. 16 konstatuojamąją dalį). Pagal dabartinę reguliavimo sistemą 2019–2023 m. laikotarpiu Pagrindinėmis saugyklomis laikomos visos Prancūzijos teritorijoje veikiančios saugyklos, taigi reguliavimas netaikomas trims rezervinėms saugykloms ir dviem gamtinių dujų laikymo objektų projektams (žr. 49 ir 50 konstatuojamąsias dalis). Galiojančioje DEP taip pat numatyta, kad pagrindinių saugyklų sąrašas bus sutrumpintas kitą kartą peržiūrint DEP (žr. 52 konstatuojamąją dalį).

(253) Taigi į reguliavimo mechanizmo taikymo sritį nepatenka rezerviniai gamtinių dujų laikymo objektai. Be to, Prancūzija numatė, kad dėl DEP numatyto gamtinių dujų vartojimo mažėjimo šiuo metu veikiantiems objektams reguliavimas nebus taikomas ateityje. Be to, reguliavimas taip pat netaikomas kitų valstybių narių, be kita ko, kaimyninių valstybių narių, saugyklų operatoriams. Reguliavimas taip pat netaikomas kitų lankstumo priemonių, kurios irgi padeda užtikrinti tiekimo saugumą, eksploatuotojams, kaip antai suskystintų dujų terminalų operatoriams ar jungiamųjų dujotiekių operatoriams.

(254) Todėl net jeigu klausimas dėl atrankiojo pranašumo būtų nagrinėjamas nacionaliniu mastu ir būtų kalbama tik apie gamtinių dujų saugyklas, ir priešingai nei mano suinteresuotosios šalys, Komisija laikosi nuomonės, kad nagrinėjama priemone suteikiamas atrankusis pranašumas, nes toks pranašumas suteikiamas tik į dabartinėje DEP pateiktą sąrašą įtrauktų Pagrindinių saugyklų operatoriams.

(255) Todėl nagrinėjama priemone tam tikroms įmonėms gali būti sudaromos palankesnės sąlygos nei kitoms, kurių faktinė ir teisinė padėtis, atsižvelgiant į minėta sistema siekiamą tikslą, yra panaši.

6.1.3. *Poveikis valstybių narių konkurencijai ir tarpusavio prekybai*

(256) Kalbant apie galimą poveikį valstybinių narių tarpusavio prekybai, Teisingumo Teismo sprendimuose nustatyta, kad aplinkybė, kad ekonomikos sektorius, kaip antai gamtinių dujų sektorius, buvo liberalizuotas Sąjungos lygmeniu, gali reikšti realų ar potencialų pagalbos poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai ([94]).

([93]) 2015 m. sausio 14 d. Sprendimo *Eventech*, C-518/13, EU:C:2015:9, 53–55 punktai, taip pat 2016 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *Komisija/World Duty Free Group ir kt.*, C-20/15 P ir C-21/15 P, EU:C:2016:981, 54 punktas.

([94]) 2015 m. kovo 5 d. Sprendimo *Banco Privado Português ir Massa Insolvente do Banco Privado Português*, C-667/13, EU:C:2015:151, 51 punktas, 2017 m. gegužės 18 d. Sprendimo *Fondul Proprietatea*, C-150/16, EU:C:2017:388, 34 punktas ir 2019 m. gegužės 15 d. Sprendimo *Achema ir kt.* C-706/17, EU:C:2019:407, 94 punktas.

(257) Šiuo atveju nustačius reguliavimo mechanizmą Prancūzijos teritorijoje esantys Pagrindinių saugyklų operatoriai įgis pranašumą savo konkurentų atžvilgiu. NET jei, kaip kai kurie teigia, rinka yra regioninio lygmens, visų pirma tai turi įtakos kitų valstybių narių saugyklų operatoriams. Remdamasi suinteresuotųjų šalių pastabomis Komisija negali paneigti priemonės poveikio gamtinių dujų laikymui kaimyninėse šalyse, įskaitant Belgiją, kurioje gamtinių dujų laikymo srityje nenumatyta garantuota grąža.

(258) Komisija taip pat negali paneigti poveikio kitų lankstumo priemonių operatoriams, kaip antai suskystintų dujų operatoriams ir jungiamųjų dujotiekių operatoriams. Iš tiesų net jeigu jie taip pat veikia gaudami suinteresuotųjų šalių nurodytas leidžiamąsias pajamas, jų pajamas valstybė papildo ne tokiu pačiu būdu.

(259) Atsižvelgiant į tai, kad gamtinių dujų rinka buvo liberalizuota Sąjungos lygmeniu, šio sektoriaus įmonei galimai suteiktas pranašumas gali daryti poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai. Todėl Komisija mano, kad priemonė gali daryti poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai.

(260) Šiuo atveju nagrinėjama priemone siekiama užtikrinti tam tikras pajamas Pagrindinių saugyklų operatoriams. Komisija mano, kad priemonė gali iškraipyti konkurenciją.

6.1.4. *Išvada dėl nagrinėjamos priemonės kvalifikavimo valstybės pagalba*

(261) Dėl 234–260 konstatuojamosiose dalyse nurodytų priežasčių Komisija mano, kad nagrinėjama priemonė yra valstybės pagalba, kaip tai suprantama pagal SESV 107 straipsnį.

6.2. **Valstybės pagalbos neteisėtumas**

(262) Prancūzijos valdžios institucijos, nuo 2018 m. sausio 1 d. nustačiusios saugyklų operatorių leidžiamąsias pajamas, rengdamos aukcionus ir nuo 2018 m. balandžio 1 d. nustačiusios į ATRT tarifus įtrauktą laikymo mokestį, nustatė reguliavimo mechanizmą, kuris laikytinas valstybės pagalba.

(263) Prancūzijos valdžios institucijos nepranešė Komisijai apie nagrinėjamą priemonę iki tada, kai jos pradėjo taikyti šią priemonę. Taip Prancūzija pažeidė SESV 108 straipsnio 3 dalį. Todėl Komisija mano, kad nagrinėjama priemonė buvo įgyvendinta neteisėtai.

6.3. **Valstybės pagalbos suderinamumas su vidaus rinka**

6.3.1. *Nagrinėjamos priemonės suderinamumo vertinimo teisinis pagrindas*

(264) Prancūzijos įgyvendintu gamtinių dujų saugyklų reguliavimo mechanizmu siekiama skatinti gamtinių dujų laikymo ekonominę veiklą siekiant užtikrinti gamtinių dujų tiekimo saugumą vidutiniu ir ilguoju laikotarpiais.

(265) Komisija pažymi, kad tai pirmas kartas, kai vertinamas gamtinių dujų laikymo reguliavimo mechanizmo suderinamumas su vidaus rinka.

(266) Tokia priemonė nenumatyta nei Valstybės pagalbos aplinkos apsaugai ir energetikai gairėse ([95]), nei jokiose kitose Komisijos gairėse.

(267) Reguliavimo mechanizmo suderinamumą su vidaus rinka reikia vertinti pagal SESV nuostatas ir visų pirma pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies c punktą, kuriame numatyta, kad pagalba, skirta tam tikros ekonominės veiklos rūšių plėtrai skatinti, gali būti laikoma suderinama su vidaus rinka, jei ji netrikdo tarpusavio prekybos sąlygų taip, kad prieštarautų bendram interesui;

([95]) Komisijos komunikatas. 2014–2020 m. Valstybės pagalbos aplinkos apsaugai ir energetikai gairės (OL C 200, 2014 6 28, p. 1).

(268) Taigi tam, kad pagalba būtų pripažinta suderinama, pirma, ja turi būti skatinama tam tikros ekonominės veiklos rūšių arba tam tikrų ekonomikos sričių plėtra, ir, antra, ji neturi trikdyti tarpusavio prekybos sąlygų taip, kad prieštarautų bendram interesui ([96]).

(269) Vertindama pirmą sąlygą Komisija nagrinėja, ar pagalbos schema skirta skatinti tam tikros ekonominės veiklos rūšies plėtrą. Vertindama antrą sąlygą Komisija lygina numatytos pagalbos teigiamą poveikį veiklos, kuriai remti yra skirta pagalba, plėtrai ir galimą neigiamą pagalbos poveikį vidaus rinkai dėl konkurencijos iškraipymo ir pagalbos sukelto nepageidaujamo poveikio tarpusavio prekybai.

6.3.2. *Ekonominės veiklos rūšies plėtros skatinimas*

6.3.2.1. Plečiama ekonominės veiklos rūšis

(270) Pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies c punktą pagalba gali būti laikoma suderinama su vidaus rinka, jei ji skatina tam tikrų ekonomikos veiklos rūšių plėtrą ([97]). Ji turi daryti skatinamąjį poveikį atitinkamai įmonei ar įmonėms keičiant jų elgesį taip, kad būtų skatinama ekonominės veiklos rūšies plėtra, kurios be pagalbos nebūtų arba ji vyktų ribota apimtimi ar kitaip. Pagalba negali būti subsidijuojamos ekonominės veiklos išlaidos, kurias įmonė ir taip būtų patyrusi, ir negali būti kompensuojama įprasta ekonominės veiklos verslo rizika.

(271) Šiuo atveju pagalbos dėka plėtojama ekonominė veiklos rūšis yra gamtinių dujų laikymas Prancūzijoje.

(272) Reguliavimo mechanizmu siekiama iš dalies pakeisti gamtinių dujų saugyklų operatorių ekonominį elgesį. Prancūzijos valdžios institucijos nurodė, kad jeigu Prancūzija nebūtų įgyvendinusi reguliavimo mechanizmo ir būtų panaikinusi ankstesnę laikymo įsipareigojimų sistemą, saugyklų operatorių taikoma kaina būtų buvusi labai artima gamtinių dujų pardavimo kainų skirtumui. Nuo 2009 m. skirtumai mažėja. Todėl kol nebuvo įgyvendinta reforma taikomos kainos nesudarė galimybės saugyklų operatoriams padengti savo sąnaudų. Dėl gamtinių dujų laikymo pelningumo mažėjimo Prancūzijoje trys gamtinių dujų saugyklos 2014 ir 2015 m. buvo paverstos rezervinėmis saugyklomis (žr. 10 konstatuojamąją dalį). Taigi Prancūzija nustatė realią grėsmę, kad operatoriai dar labiau sumažins rinkoje siūlomus laikymo pajėgumus ir dar daugiau saugyklų pavers rezervinėmis.

(273) Komisija taip pat pažymi, kad sumažėjo saugyklų užpildymo procentas. Iš tiesų 2017–2018 m. fiksuotas tik 63 % laikymo pajėgumų užsakymas. Taigi dėl užsakytos pajėgumų dalies sumažėjimo dar labiau sumažėjo operatorių pajamos.

(274) Įgyvendinus reformą užsakytų pajėgumų dalis išaugo ir 2018–2019 m. bei 2019–2020 m. laikotarpiais fiksuotas 93 % laikymo pajėgumų užsakymas.

(275) Priešingu atveju, neįgyvendinus reguliavimo mechanizmo, būtų kilusi grėsmė, kad Prancūzijoje būtų reikšmingai sumažėjusi gamtinių dujų laikymo ekonominės veiklos plėtra. Taigi nuo tada, kai įgyvendinta reforma, leidžiamosios pajamos ir saugyklų operatoriams nustatyta pareiga per aukcionus suteikti prieigą prie savo laikymo pajėgumų paskatino saugyklų operatorių ekonominės veiklos plėtrą.

(276) Todėl Komisija mano, kad reguliavimo mechanizmu skatinama gamtinių dujų laikymo ekonominės veiklos plėtra Prancūzijoje.

6.3.2.2. Pagalbos schemos atitiktis kitoms Sąjungos teisės nuostatoms

(277) Komisija pažymi, kad nagrinėjama priemonė ir plėtojama ekonominė veikla atitinka Sąjungos teisės nuostatas.

([96]) 2020 m. rugsėjo 22 d. Sprendimo byloje C-594/18 P, *Austrija/Komisija (Hinkley Point C)*, EU:C:2020:742, 19 punktas.

([97]) Tai patvirtinta neseniai priimtame 2020 m. rugsėjo 22 d. Teisingumo Teismo sprendime *Austrija/Komisija*, EU:C:2020:742.

(278) Energetikos srityje bet kokia rinkliava, kuria siekiama finansuoti valstybės pagalbos priemonę, visų pirma turi atitikti SESV 30 ir 110 straipsnius. Šiuo atveju laikymo mokestis yra privalomai susietas su saugyklų operatoriams teikiama parama (žr. 246 konstatuojamąją dalį). Vis dėlto mokestis, kuriuo, remiantis tokiais pačiais kriterijais, apmokestinamos nacionalinės ir importuotos prekės, gali būti draudžiamas pagal SESV, jei iš šio mokesčio gautos pajamos skiriamos veiklai, kuri teikia naudos specialiai apmokestintoms nacionalinėms prekėms, finansuoti.

(279) Šiuo atveju, pirma, laikymo mokestį moka tiekėjai, kurie naudojasi gamtinių dujų, kurios beveik visos yra importuojamos, perdavimo tinklu nepriklausomai nuo to, ar tiekėjai yra Prancūzijos subjektai ar ne (žr. 98–100 konstatuojamąsias dalis). Antra, pagalbą gauna gamtinių dujų saugyklų operatoriai. Prancūzijos ir užsienio tiekėjai gali nediskriminacinėmis sąlygomis dalyvauti gamtinių dujų saugyklų operatorių rengiamuose aukcionuose (žr. 20 konstatuojamąją dalį). Taigi tai nėra tas atvejis, kai apmokestinimas naudingas tik apmokestinamoms nacionalinėms prekėms. Taigi SESV 30 ir 110 straipsniai nepažeisti.

(280) Be to, kaip nurodyta 12 konstatuojamojoje dalyje, Direktyvos 2009/73/EB 33 straipsnyje aiškiai numatyta, kad valstybė narė gali taikyti saugyklų reguliavimo tvarką. Gamtinių dujų saugyklos taip pat yra vienos iš priemonių, kurias valstybės narės gali numatyti, kad užtikrintų Reglamente (ES) 2017/1938 nustatytų įpareigojimų, be kita ko, įpareigojimo užtikrinti tiekimo saugumą nacionaliniams vartotojams, atsižvelgiant į tinkamą ir nenutrūkstamą gamtinių dujų vidaus rinkos veikimą, vykdymą šiame reglamente nustatytomis sąlygomis.

6.3.2.3. Išvada dėl ekonominės veiklos rūšies plėtros skatinimo

(281) Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, Komisija mano, kad nagrinėjama priemone skatinama gamtinių dujų laikymo ekonominė veikla Prancūzijoje laikantis kitų Sąjungos teisės nuostatų.

6.4. **Dėl neigiamo pagalbos poveikio tarpusavio prekybos sąlygos netrikdomos taip, kad tai prieštarautų bendram interesui**

(282) Komisija vertina, ar dėl neigiamo pagalbos poveikio tarpusavio prekybos sąlygos netrikdomos taip, kad tai prieštarautų bendram interesui. Pirma, Komisija išsamiai nurodo teigiamą pagalbos poveikį, taip pat atsižvelgiant į bendrą interesą, ir, antra, vertina aspektus, kurie leidžia sumažinti neigiamą pagalbos poveikį tarpusavio prekybai, t. y. pagalbos būtinybę, tinkamumą, proporcingumą ir skaidrumą. Atsižvelgdama į šią analizę Komisija nustato likusį poveikį tarpusavio prekybai, tada lygina teigiamą ir neigiamą pagalbos poveikį vidaus rinkai.

6.4.1. *Teigiamas pagalbos poveikis*

(283) Kaip nurodyta 270–276 konstatuojamosiose dalyse, pagalbos schema daro teigiamą poveikį skatinant gamtinių dujų laikymo ekonominės veiklos plėtrą Prancūzijoje.

(284) Be to, Komisija pažymi, kad gamtinių dujų laikymo ekonominės veiklos plėtra daro teigiamą poveikį dėl gamtinių dujų tiekimo saugumo Prancūzijoje vidutiniu ir ilguoju laikotarpiais. Laikymas yra reikalingas siekiant užtikrinti tinklo pajėgumus patenkinti paklausą šalčiausiu laikotarpiu ir užtikrinti perdavimą perdavimo tinkle tada, kai būna perkrova.

(285) Kiek tai susiję su šalčiausiais laikotarpiais, Prancūzija atliko gamtinių dujų paklausos ir gamtinių dujų tiekimo pajėgumų vidutiniu ir ilguoju laikotarpiu modeliavimą. Taigi buvo įvertinta gamtinių dujų paklausa šalčiausiais 1–30 dienų trukmės laikotarpiais, kurių Prancūzijoje būna kartą per penkiasdešimt metų (žr. 25 konstatuojamąją dalį). Prancūzijos valdžios institucijos atsižvelgė į įvairias prielaidas dėl gamtinių dujų vartojimo pokyčių per artimiausius dešimt metų. Galiausiai jos vadovavosi prielaida, kad 2018–2028 m. vartojimas kris 2 % (žr. 26 konstatuojamąją dalį). Jos taip pat įvertino nepertraukiamo dujų tiekimo priemonių, kurios dar nebuvo pritaikytos, poveikį (žr. 28 konstatuojamąją dalį).

(286) Pasiūlos klausimu Prancūzijos valdžios institucijos atsižvelgė į įvairių gamtinių dujų šaltinių prieinamumo sąlygas. Visų pirma jos atsižvelgė į 100 % esamų jungiamųjų dujotiekių nuolatinių pajėgumų panaudojimo prielaidą, taip pat į SGD tiekimą iš suskystintų dujų terminalų, kai naujų krovinių pristatymo terminas yra dešimt dienų (žr. 33–38 konstatuojamąsias dalis).

(287) Atrodo, kad ši metodologija dera su istoriniais duomenimis ir prieinamumo prognozėmis tada, kai buvo atlikta analizė.

(288) Remiantis Prancūzijos valdžios institucijų prognozėmis matyti, kad gamtinių dujų laikymo poreikis yra, pirma, 2 376 GWh/d išleidimo debitas darbinio kiekio 45 % užpildymo atveju, kad būtų patenkintas poreikis šalčiausiais laikotarpiais 2019–2025 m. laikotarpiu.

(289) Kaip nurodyta 10 konstatuojamojoje dalyje dėl nuo 2009 m. mažėjančių skirtumų mažėja užsakytų laikymo pajėgumų dalis ir ji yra mažesnė nei reikia, kad būtų užtikrintas tiekimo saugumas, taip pat trys saugyklos padarytos rezervinėmis net ir tiekėjams taikant pareigą gamtinių dujų saugyklas laikyti veikiančias.

(290) Todėl galima teigti, kad įprastomis dujų laikymo rinkos veikimo sąlygomis negali būti užtikrintas tolesnis saugyklų, kurios laikomos būtinomis siekiant užtikrinti Prancūzijos reikalaujamą tiekimo saugumą, veikimas. Taigi pagalbos schema siekiama skatinti gamtinių dujų laikymo veiklos plėtrą Prancūzijoje, kuri nebūtų užtikrinta vien įprastu rinkos veikimu.

6.4.2. *Pagalbos schemos neigiamo poveikio vidaus rinkai mažinimas*

(291) Sprendime pradėti procedūrą Komisija konstatuoja, kad Prancūzijos valdžios institucijų nustatyta pagalbos schema galėtų daryti poveikį šioms rinkoms: i) Prancūzijos ir kitų valstybių narių gamtinių dujų tiekėjams, ii) pirma, gamtinių dujų saugyklų operatoriams ir, antra, SGD operatoriams ir jungiamųjų dujotiekių operatoriams, ir iii) Prancūzijos ir kitų valstybių narių gamtinių dujų saugyklų operatoriams.

(292) Komisija vertina aspektus, kurie gali padėti mažinti nagrinėjamos priemonės neigiamą poveikį, t. y. šio mechanizmo būtinumą, tinkamumą ir proporcingumą, taip pat jo skaidrumą.

a) Pagalbos schemos būtinumas

Komisija mano, kad valstybės įsikišimas būtinas, kai atitinkamu atveju tokiu įsikišimu gali būti užtikrintas svarbus pagerėjimas, kurio pati įprastai veikianti rinka užtikrinti negali, pavyzdžiui, sprendžiant aiškiai apibrėžto rinkos nepakankamumo problemą.

(293) Kaip nurodyta 10 konstatuojamojoje dalyje, skirtumai mažėja nuo 2009 m. ir saugyklų operatoriai nebegalėjo padengti savo sąnaudų. Kilo grėsmė, kad gamtinių dujų laikymo ekonominės veiklos mastas Prancūzijoje reikšmingai sumažės. *A contrario*, įgyvendinus reformą Prancūzijoje laikomų gamtinių dujų kiekis padidėjo.

(294) Todėl Komisija konstatuoja, kad reforma buvo būtina siekiant paskatinti gamtinių dujų laikymo ekonominės veiklos plėtrą Prancūzijoje.

b) Pagalbos schemos tinkamumas

(295) Pagalba yra tinkama politikos priemonė ekonominei veiklai skatinti, kai neįmanoma to paties pasiekti kitomis, mažiau konkurenciją iškraipančiomis priemonėmis.

(296) Prancūzija įvertino kelias alternatyvias priemones, tačiau dėl toliau nurodytų priežasčių jomis nesudaromos tokios pačios sąlygos skatinti gamtinių dujų laikymo ekonominės veiklos plėtrą Prancūzijoje, taip pat nesudaromos sąlygos užtikrinti tą patį tiekimo saugumo lygį.

(297) Pirma, toliau taikant ankstesnę sistemą, pagal kurią tiekėjams nustatyti laikymo įpareigojimai, nebūtų buvę galima užtikrinti tiekimo saugumo. Atsižvelgiant į tai, kad skirtumai tapo kur kas mažesni už laikymo pajėgumų sąnaudas, reikšmingai sumažėjo paskatų tiekėjams rezervuoti pajėgumus, todėl trys saugyklos buvo padarytos rezervinėmis saugyklomis. Dėl kitų objektų pertvarkymo į rezervines saugyklas būtų kilę problemų, nes laikymo poreikio vertinimas parodė, kad reikalingos visos saugyklos, kad būtų užtikrintas tiekimo saugumas ilgesnės šalčio bangos atveju. Be to, bendros laikymo sąnaudos pagal laikymo įpareigojimais grindžiamą sistemą buvo didesnės ([5–8 EUR/MWh 2016 m. ir 2017 m.]) nei pagal reguliavimo mechanizmą (5,6 EUR/MWh po reformos).

(298) Antra, dujų tinklo ir jungiamųjų dujotiekių plėtimas taip pat nebūtų tinkama alternatyva dėl šių priemonių didelių sąnaudų palyginti su esamų saugyklų naudojimo sąnaudomis. Bet kuriuo atveju tokio pobūdžio investicijomis nebūtų išspręstas gamtinių dujų trūkumo šalčiausiu laikotarpiu klausimas ir jos negali būti įgyvendintos vidutiniu laikotarpiu.

(299) Be to, iš Prancūzijos pateiktos informacijos matyti, kad SGD naudojimo apimties didinimas nėra tinkama alternatyva tiekimo saugumui užtikrinti. Iš tiesų, esami dujų skystinimo terminalai dirba beveik didžiausiu savo pajėgumu, kad padengtų dideles investicijų sąnaudas. Be to, beveik dėl visų SGD krovinių sudarytos ilgalaikės sutartys dėl šių projektų imlumo kapitalui, taigi jos yra parduotos prieš jas pagaminant. Be to, mažesnės gamtinių dujų saugojimo dujinėje būsenoje sąnaudos paaiškina, kodėl SGD saugyklos yra prastai išvystytos visame pasaulyje. Todėl SGD kiekis, kuris gali būti tiekiamas per trumpą laiką, yra nedidelis.

(300) Trečia, Prancūzija paaiškino, kad visiškai administracinio pobūdžio sistema, pagal kurią tiekėjams taikomos sankcijos, jeigu galutiniams vartotojams netiekiamos gamtinės dujos, taip pat negalėjo būti laikoma tinkama pakaitine priemone. Iš tikrųjų taikant tokią sistemą kyla įvykdomumo problema, nes Europos dujų rinkose balansavimas vyksta kasdien. Dėl tiekimo ribojimo priemonių, kurių tinklo operatoriaus imasi kritiškai kritus spaudimui tinkle, taikymo vėliau gamtinės dujos paskirstomos, todėl itin sudėtinga nustatyti tiekėją, kuris pirmiausia nevykdė įsipareigojimų. Taip pat vartotojai, kuriems tiekimas apribotas, nebūtinai yra įsipareigojimų nevykdančio tiekėjo vartotojai. Šiomis aplinkybėmis Prancūzija tvirtina, kad pirmenybė turėtų būti teikiama *ex ante* priemonėms, o ne *ex post* sankcijoms.

(301) Ketvirta, tas pats pasakytina ir tiekimo apribojimo ar nepertraukiamo dujų tiekimo atveju. Prancūzijos valdžios institucijos mano, kad kilus tiekimo krizei tiekimo ribojimas iš tikrųjų yra kraštutinė priemonė, o ne lankstumo priemonė, kurios veiksmingumas priklauso nuo to, kaip vartotojas laikysis tinklo operatoriaus pateiktų apribojimo nurodymų, nes nėra galimybės nuotoliniu būdu automatiškai apriboti tiekimo. Pagrindinių saugyklų reguliavimo mechanizmu siekiama išvengti tiekimo krizių, kai reikia riboti tiekimą. Nepertraukiamo dujų tiekimo priemonės, kuriomis valdomos rizikos, susijusios su sunkiai numatomais ir mažai tikėtinais šalčiausio laikotarpio atvejais, dar buvo nustatinėjamos tada, kai vykdyta reforma, ir į jas buvo atsižvelgta vertinant gamtinių dujų paklausą. Kita vertus, nepertraukiamo dujų tiekimo priemonės nėra tinkamos valdyti perkrovos rizikas, susijusias su ne taip sunkiai numatomais, tačiau labiau tikėtinais atvejais.

(302) Atsižvelgdama į šiuos aspektus Komisija mano, kad reguliavimo mechanizmas yra tinkama gamtinių dujų laikymo veiklos plėtros skatinimo ir tiekimo saugumo užtikrinimo priemonė.

c) Pagalbos schemos proporcingumas

(303) Pagalba laikoma proporcinga tik jeigu jos dydis neviršija to, kas būtina, kad būtų sumažintas poveikis vidaus rinkai.

(304) Šiuo atveju pagal reguliavimo mechanizmą saugyklų operatoriams užtikrinamos garantuojamos pajamos. Vertinant reguliavimo mechanizmo proporcingumą reikia įvertinti 59–81 konstatuojamosiose dalyse aprašyto saugyklų operatorių leidžiamųjų pajamų apskaičiavimo metodo proporcingumą.

(305) Sprendime pradėti procedūrą Komisija išreiškė abejonių dėl ERK atlikto nepriklausomo RTB rinkos vertės vertinimo tada, kai reguliavimo mechanizmas buvo įgyvendintas, proceso. Komisija mano, kad tai galėjo būti priežastis kelti klausimą dėl pagalbos schemos proporcingumo.

(306) Nors šis vertinimas iš esmės yra grįstas bendra balansine verte ir turto amortizacija, Prancūzija ir pagalbos gavėjai įrodė, kad ERK atliko išsamų pirminės RTB pervertinimą 2016 m. gruodžio 31 d. ERK iš tiesų įsitikino, kad operatorių prašomi amortizacijos laikotarpiai atitiktų jų ankstesnėse finansinėse ataskaitose nurodytus laikotarpius ir standartinius sektoriaus duomenis, pateikiamus kitose šalyse. ERK, be kita ko, išreiškė abejonių dėl pasyviųjų dujų amortizacijos. Kaip nurodyta 73 konstatuojamojoje dalyje ERK nepatenkino prašymo nustatyti 250 metų amortizacijos laikotarpį ir pasyviųjų dujų atveju nustatė 75 metų amortizacijos laikotarpį. Nustatant pirminę RTB atlikti analizę ERK taip pat padėjo išorės konsultantai ekonomikos klausimais. Komisija pažymi, kad atlikusi šią analizę ERK trims operatoriams nustatė 4,8 mlrd. EUR siekiančią pirminę RTB, t. y. 13 % mažesnę RTB nei prašyta operatorių (žr. 77 konstatuojamosios dalies 4 lentelę).

(307) Komisija taip pat pažymi, kad taikant alternatyvius metodus, pavyzdžiui, atsižvelgiant į saugyklų operatorių vertę jų akcininkų apskaitoje, vertes, į kurias atsižvelgta sudarant naujausius sandorius, arba *discounted cash-flow* metodą, kurį *PwC* naudojo atlikdama tyrimą dėl *Teréga*, apskaičiuojamos panašios turto vertės (žr. 76, 129 ir 160 konstatuojamąsias dalis).

(308) Be to, taikant skirtumais grindžiamą vertę neatsižvelgiama į vertę, kurią gamtinių dujų laikymas sukuria sistemai tiekimo saugumo požiūriu. Taigi šiame rodiklyje nepakankamai atsižvelgiama į pokyčius vidutiniu ir ilguoju laikotarpiais, kad jis būtų naudingas kaip tokio reguliavimo mechanizmo, kaip nagrinėjamas šiuo atveju, kuris nustatytas siekiant užtikrinti tiekimo saugumą vidutiniu ir ilguoju laikotarpiais, rodiklis.

(309) Pastabose, kurias Komisija gavo vykdydama procedūrą, išsamiai nurodyta, kad visi istoriniai operatorių pajamų duomenys tikrai negali būti atkurti, nes nėra prieinamų duomenų ir tai prieštarautų bendriesiems teisės principams.

(310) Komisija taip pat pažymi, kad laikymo mokesčiu siekiama kompensuoti operatorių sąnaudas, kiek šios sąnaudos atitinka „efektyviai veiklą vykdančių operatorių“ sąnaudas. Todėl kiekvieno tarifinio laikotarpio pradžioje ERK peržiūri operatorių prašomą kompensaciją ir patikrina operatorių planuojamas metines investicijas (žr. 82 konstatuojamąją dalį). Taikant kompensaciją taip pat reguliuojamos metinės išlaidos ir pajamos. Komisija pažymi, kad vertindama 2018–2019 m. laikotarpį ERK atsižvelgė tik į tas sąnaudas, kurios laikomos efektyviomis, ir kad nuo tada, kai buvo nustatytas ATS 2 tam tikrų išlaidų eilučių atžvilgiu taikomos paskatos vykdyti sąnaudų kontrolę: reguliavimas, kuriuo skatinama kontroliuoti veiklos sąnaudas ir investicines išlaidas, taip pat reguliavimas, kuriuo skatinama užtikrinti paslaugos kokybę (žr. 60, 61, 65, 83, 84 ir 85 konstatuojamąsias dalis).

(311) Galiausiai gamtinių dujų saugyklų KVSV nustatymo metodika ir jos padidinimas atsižvelgiant į *GRTgaz* referencinę normą yra tinkami.

(312) Todėl Komisija konstatuoja, kad taikant ERK nustatytą grąžos metodą ir visų pirma reguliuojamojo turto vertinimą apskaičiuojama proporcinga kompensacija siekiant sumažinti pagalbos schemos poveikį vidaus rinkai.

d) Pagalbos schemos skaidrumas

(313) Komisija mano, kad vykdant 111 konstatuojamojoje dalyje nurodytus Prancūzijos įsipareigojimus užtikrinamas pagalbos schemos skaidrumas.

6.4.3. *Pagalbos schemos neigiamo poveikio konkurencijai ir tarpusavio prekybai prevencija*

(314) Komisija mano, kad pagalbos priemonės neigiamas poveikis valstybių narių konkurencijai ir tarpusavio prekybai būna minimalus, kai šis poveikis yra per mažas, kad bendra priemonės pusiausvyra būtų teigiama.

(315) Sprendime pradėti procedūrą Komisija negalėjo atmesti galimybės, kad taikant mechanizmą konkurencija tarp i) Prancūzijos ir kitų valstybių narių gamtinių dujų tiekėjų, ii) pirma, gamtinių dujų saugyklų operatorių ir, antra, SGD operatorių ir jungiamųjų dujotiekių operatorių, ir iii) Prancūzijos ir kitų valstybių narių gamtinių dujų saugyklų operatorių gali būti iškraipoma labiau nei minimalus neigiamas poveikis, pagrįstas nustatyta pagalbos schema.

(316) Šiuo atveju, pirma, kiek tai susiję su gamtinių dujų tiekimo rinkomis, Komisija nemano, kad taikant pagalbos schemą iškraipoma konkurencija tarp Prancūzijos ir kitų valstybių narių gamtinių dujų tiekėjų, nes aukcionuose gali dalyvauti visi gamtinių dujų tiekėjai panašiomis sąlygomis, neatsižvelgiant į tai, ar jie yra įsisteigę Prancūzijoje ar kitoje valstybėje narėje. Suinteresuotųjų šalių pastabos taip pat patvirtino, kad už tą pačią perdavimo paslaugą Prancūzijos tiekėjams ir kitų valstybių narių tiekėjams taikomas tas pats naudojimosi perdavimo tinklais tarifas. Taigi Komisija negalėjo konstatuoti konkurencijos tarp Prancūzijos gamtinių dujų tiekėjų ir užsienio valstybių gamtinių dujų tiekėjų iškraipymo.

(317) Antra, dėl konkurencijos tarp saugyklų operatorių ir alternatyvių lankstumo priemonių tiekėjų Prancūzijoje iškraipymo, Prancūzijos valdžios institucijos ir suinteresuotosios šalys mano, kad kitos priemonės yra tik iš dalies tinkami gamtinių dujų laikymo pakaitalai, nes jos veikia taikant įvairius terminus ir gali būti reikalingos skirtingais atvejais. Pavyzdžiui, šalčio bangos atveju suskystintų dujų terminalų pajėgumai gali būti naudojami tik tuo atveju,

jeigu rezervuaruose yra SGD. Šiais ribotais pajėgumais galima naudotis ne ilgiau kaip penkias dienas palankiausiomis sąlygomis. Šis laikotarpis yra trumpesnis nei vidutinė šalčio bangos trukmė, todėl trūksta laiko užtikrinti, kad pakankamai greitai būtų atgabentas krovinys ir būtų išvengta tiekimo nutraukimo. Be to, tinklo perkrovos atveju SGD terminalų efektyvumas priklauso nuo to, kokiu geografiniu atstumu jie yra nuo vartojimo taškų.

(318) Tam tikros trečiosios šalys taip pat pažymėjo, kad suskystintų dujų terminalų pajėgumų užsakymai ir gamtinių dujų saugyklos tarpusavyje nekonkuruoja. Jos paaiškina, kad nuo tada, kai 2018 m. pradėta taikyti pagalbos schema, SGD importas į Europą ir Prancūziją ženkliai išaugo. 2019 m. į Prancūziją importavus apie 21,5 Bcm SGD pasiektas rekordas.

(319) Dėl jungiamųjų dujotiekių gautose pastabose teigiama, kad tai visų pirma yra importo priemonės. Suinteresuotosios šalys pažymi, kad jei nebūtų saugyklų reikėtų suprojektuoti jungiamuosius dujotiekius, kad vartojimo piko metu būtų galima užtikrinti gamtinių dujų tiekimą. Tai nebūtų veiksminga. Atsižvelgiant į gamtinių dujų suvartojimo Prancūzijoje mažėjimo prognozes neplanuojama statyti naujų jungiamųjų dujotiekių. Papildomų jungiamųjų dujotiekių statybos ir tinklo stiprinimo sąnaudos tikrai būtų didesnės nei nagrinėjamos pagalbos schemos sąnaudos.

(320) Be to, gamtinių dujų saugyklos nedaro poveikio bendram gamtinių dujų kiekiui jungiamuosiuose dujotiekiuose – jis priklauso nuo Prancūzijoje suvartojamų gamtinių dujų kiekio. Vis dėlto suinteresuotosios šalys cituoja Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūros (toliau – ACER) ataskaitą ([98]), kurioje nurodyta, kad dėl didelio saugyklose laikomų gamtinių dujų kiekio mažiau dujų importuojama suvartojimo piko, kuris paprastai būna tada, kai gamtinių dujų kaina yra didžiausia, laikotarpiu.

(321) Suinteresuotosios šalys nurodė, kad Komisija ne kartą svarstė klausimą dėl atitinkamos rinkos, apimančios infrastruktūrą, susijusią su gamtinių dujų perdavimu ir įskaitant, be kita ko, jungiamuosius dujotiekius, gamtinių dujų saugyklas, SGD terminalus ir pakartotinio dujinimo infrastruktūrą, egzistavimo, tačiau nepriėmė galutinio sprendimo. Komisija pripažįsta, kad įvairiomis lankstumo priemonėmis gali būti teikiamos papildomos paslaugos, tačiau visiškai nepaneigė gamtinių dujų saugyklų poveikio SGD terminalams ir jungiamiesiems dujotiekiams. Vis dėlto Komisija negalėjo konstatuoti reikšmingų konkurencijos iškraipymų.

(322) Trečia, pagalbos schema taip pat galėtų lemti konkurencijos su kitų valstybių narių, visų pirma valstybių narių, kurios yra Prancūzijos kaimynės, saugyklų operatoriais iškraipymus. Dėl jungiamųjų dujotiekių ši rizika *a priori* ypač didelė Belgijai ir Vokietijai.

(323) CREG informavo Komisiją apie tai, kad pradėjus taikyti reguliavimo mechanizmą vienintelės Belgijoje Loenhout saugyklos užpildymo procentas sumažėjo nuo 84 % (2017–2018 m. žiema) iki 54 % (2018–2019 m.). Vėliau užpildymo procentas išaugo iki 97 % 2019–2020 m. žiemą. 2018–2019 m. užpildymo procentą sudarė ilgalaikės sutartys. CREG pažymi, kad Prancūzijoje pradėtas taikyti grąžos mechanizmas daro poveikį (žr. 195–200 konstatuojamąsias dalis). Nors užpildymo procentas vėl išaugo kitą žiemą, Komisija negali, remdamasi tokiu pokyčiu, paneigti poveikio gamtinių dujų saugykloms kaimyninėse šalyse. Vis dėlto Komisija pažymi, kad Loenhout operatorius *Fluxys* nenurodo, jog reguliavimo mechanizmas daro reikšmingą poveikį jo veiklai (212 konstatuojamoji dalis).

(324) Trumpuoju laikotarpiu konkurencijos tarp kaimyninių valstybinių narių operatorių iškraipymai yra riboti dėl didelės užsakymų pagal ilgalaikes sutartis dalies (pavyzdžiui, tai sudaro daugiau kaip 90 % Vokietijoje, 60 % Belgijoje). Vis dėlto šios sutartys baigs galioti 2022–2023 m. Taigi reguliavimo mechanizmas galėtų turėti įtakos prekybos sąlygoms ateityje, kai dėl šių ilgalaikių sutarčių bus deramasi iš naujo, tiek kainų, tiek užsakytų pajėgumų dalies, tiek kaimyninių valstybių narių saugyklų operatorių grąžos požiūriu. Tam, kad Komisija galėtų įsitikinti, kad jos vertinimas šiuo aspektu išlieka teisingas pasibaigus šioms ilgalaikėms sutartims, Prancūzijos valdžios institucijos įsipareigojo iki 2024 m. pabaigos pateikti Komisijai ataskaitą, kurioje bus duomenys dėl priemonės poveikio konkurencijai (žr. 111 konstatuojamąją dalį).

(325) Komisija taip pat pažymi, kad *Fluxys* nurodo, jog pageidautina, kad būtų įgyvendintas Sąjungai pritaikytas modelis, kad būtų reaguojama į rinkos pokyčius (žr. 212 konstatuojamąją dalį). Kiti saugyklų operatoriai teigiamai atsiliepia apie Prancūzijoje įgyvendintą reformą, tačiau taip pat pirmenybę teikia Sąjungos mastu suderintam požiūriui (žr. 224 ir 229 konstatuojamąsias dalis).

([98]) 2020 m. balandžio 6 d. ataskaita *The internal gas market in Europe: The role of transmission tariffs*, 174 punktas.

6.5. **Pagalbos teigiamo ir neigiamo poveikio vidaus rinkai palyginimas**

(326) Valstybės pagalbos schema turi būti užtikrinta, kad bendras jos poveikio balansas būtų teigiamas, vengiant trikdyti tarpusavio prekybos sąlygas taip, kad tai prieštarautų bendram interesui.

(327) Komisija primena, kad šiuo atveju taikant pagalbos schemą skatinama tam tikros ekonominės veiklos rūšies, t. y. gamtinių dujų laikymo Prancūzijoje, plėtra. Ji taip pat pažymi, kad reguliavimo mechanizmas padeda užtikrinti gamtinių dujų tiekimo saugumą. Be to, tai, kad pagalba yra tinkama, būtina ir proporcinga, riboja jos poveikį konkurencijai ir tarpusavio prekybai. Komisija daro išvadą, kad, nors ir negalima paneigti poveikio konkurencijai tarp Prancūzijos gamtinių dujų saugyklų operatorių ir kitų valstybių narių gamtinių dujų saugyklų operatorių, panašu, jog neigiamas pagalbos poveikis yra per mažas, kad bendras pagalbos schemos balansas būtų teigiamas iki dabartinės DEP pabaigos 2028 m., jeigu nebus reikšmingų pokyčių konkurencijos 110 konstatuojamojoje dalyje nurodytose gamtinių dujų rinkose srityje ([99]).

(328) Atsižvelgdama į išdėstytus argumentus Komisija daro išvadą, kad bent iki 2028 m. teigiamas pagalbos poveikis nagrinėjamos ekonominės veiklos plėtrai yra didesnis nei galimas neigiamas poveikis konkurencijai ir tarpusavio prekybai. Taigi iki to laiko konkurencijai ir tarpusavio prekybai nedaromas poveikis, prieštaraujantis bendram interesui.

7. **IŠVADOS**

(329) Komisija apgailestauja, kad Prancūzija nagrinėjamą priemonę taikė neteisėtai, pažeisdama SESV 108 straipsnio 3 dalį. Vis dėlto Komisija mano, kad iki 2028 m. gruodžio 31 d., t. y. dabartinės DEP galiojimo pabaigos, nagrinėjama priemonė yra suderinama su vidaus rinka, kaip nustatyta SESV 107 straipsnio 3 dalies c punkte,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Valstybės pagalba, kurią Prancūzija suteikė gamtinių dujų saugyklų operatoriams, yra suderinama su vidaus rinka, kaip nustatyta Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 straipsnio 3 dalies c punkte.

2 straipsnis

Šis sprendimas skirtas Prancūzijos Respublikai.

Priimta Briuselyje 2021 m. birželio 28 d.

Komisijos vardu
Margrethe VESTAGER
Komisijos narė

([99]) Nors Komisija mano, kad esama pagalba nėra arba jau nebėra suderinama su vidaus rinka, ji gali pradėti 2015 m. liepos 13 d. Tarybos reglamento (ES) 2015/1589, nustatančio išsamias Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 108 straipsnio taikymo taisykles (OL L 248, 2015 9 24, p. 9), IV skyriuje numatytą procedūrą.